

„Našou prácou ukončujeme bezdomovectvo“

**“Ľudia bez domova sú
v prvom rade ľuďmi”**

**Výročná správa občianskeho združenia Vagus
za rok 2020**

Predhovor

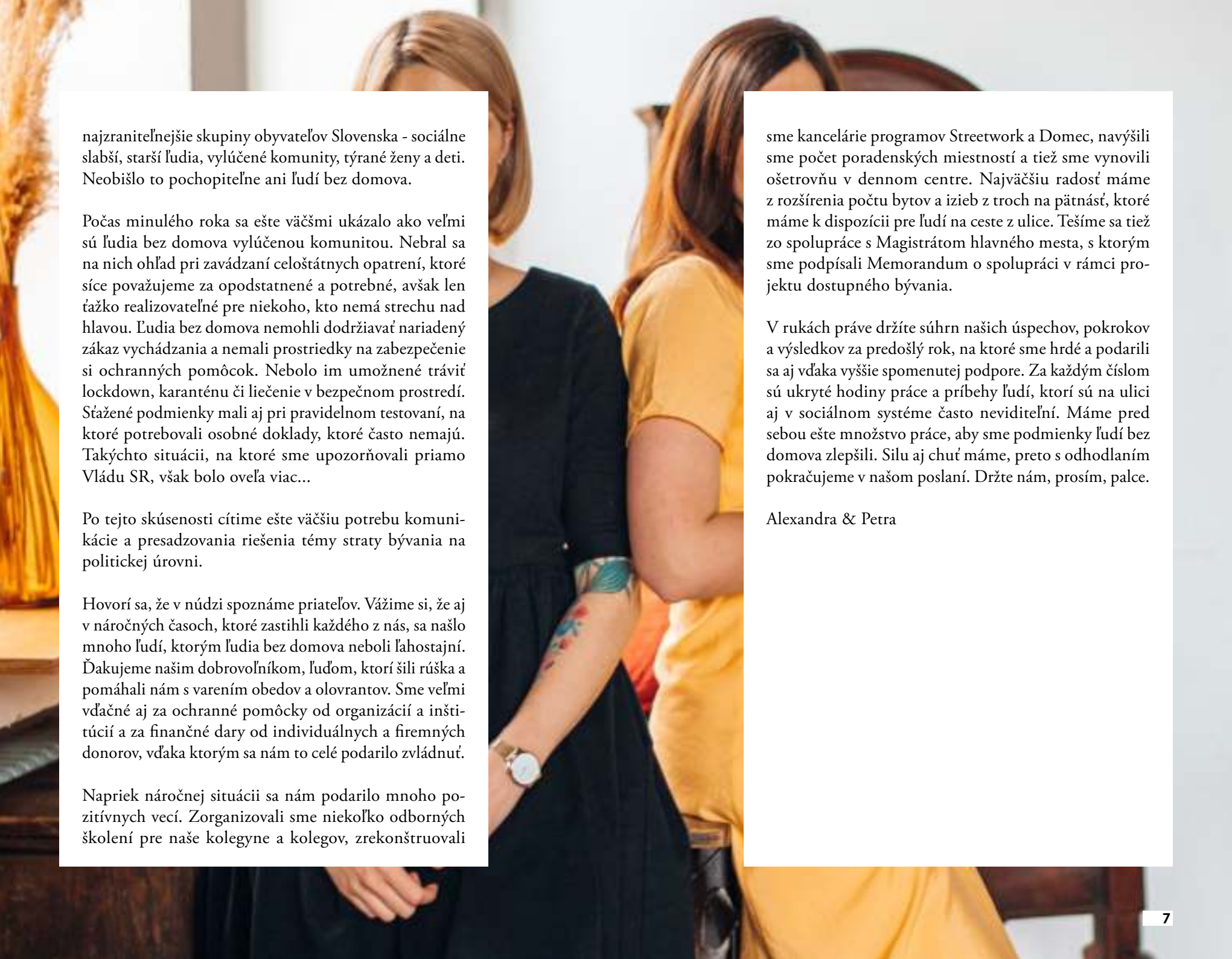
Rok 2020 uplynul rýchlejšie ako sme čakali a naše plány do veľkej miery ovplyvnila pandémia. Veľa procesov sa pozastavilo, mnoho plánov sme museli zrušiť. Vznikali nám však nové výzvy a podnety na riešenie.

Všetci na celom svete sme sa dostali do situácie, ktorá sa výrazne vymykala štandardom a nikto z nás na ňu nebol pripravený. Márne by sme hľadali manuál ako ju riešiť. S istotou sme však vedeli, že nemôžeme ostať doma, lebo ľudia, s ktorými pracujeme, domov nemajú. Sme nesmierne hrdé na náš tím, ktorý dokázal, že je zložený z ľudí na správnom mieste. Z ľudí, ktorí boli odhodlaní ďalej pokračovať vo svojej práci aj napriek náročnej situácii a vypätým chvíľam. V časoch, kedy sme mali my, ale aj naši klienti, iba minimum informácií a každú chvíľu sa menili nariadenia.

Pandémia nás mnohému naučila ľudsky aj profesne. Naše kolegyně a kolegovia v programoch sa zomkli a navzájom si v ťažkých chvíľach pomáhali. V rýchlom čase dokázali vytvoriť nové pracovné postupy tak, aby mali všetci klienti prístup k službám, informáciám, jedlu a potrebným ochranným pomôckam.

Napriek tomu, že niekedy sa nám zdali veci ako neriešiteľné, vždy sa nám podarilo nájsť spôsob, ako ich spoločne zvládnuť.

Pandémia poukázala na mnohé zanedbávané a dlhodobo neriešené témy v sociálnej oblasti. Doplatili na to tie

najzraniteľnejšie skupiny obyvateľov Slovenska - sociálne slabší, starší ľudia, vylúčené komunity, týrané ženy a deti. Neobišlo to pochopiteľne ani ľudí bez domova.

Počas minulého roka sa ešte väčšmi ukázalo ako veľmi sú ľudia bez domova vylúčenou komunitou. Nebral sa na nich ohľad pri zavádzaní celoštátnych opatrení, ktoré síce považujeme za opodstatnené a potrebné, avšak len ťažko realizovateľné pre niekoho, kto nemá strechu nad hlavou. Ľudia bez domova nemohli dodržiavať nariadený zákaz vychádzania a nemali prostriedky na zabezpečenie si ochranných pomôcok. Nebolo im umožnené tráviť lockdown, karanténu či liečenie v bezpečnom prostredí. Sťažené podmienky mali aj pri pravidelnom testovaní, na ktoré potrebovali osobné doklady, ktoré často nemajú. Takýchto situácií, na ktoré sme upozorňovali priamo Vláu SR, však bolo oveľa viac...

Po tejto skúsenosti cítime ešte väčšiu potrebu komunikácie a presadzovania riešenia témy straty bývania na politickej úrovni.

Hovorí sa, že v núdzi spoznáme priateľov. Vážime si, že aj v náročných časoch, ktoré zastihli každého z nás, sa našlo mnoho ľudí, ktorým ľudia bez domova neboli ľahostajní. Ďakujeme našim dobrovoľníkom, ľuďom, ktorí šli rúška a pomáhali nám s varením obedov a olovrantov. Sme veľmi vďačné aj za ochranné pomôcky od organizácií a inštitúcií a za finančné dary od individuálnych a firemných donorov, vďaka ktorým sa nám to celé podarilo zvládnuť.

Napriek náročnej situácii sa nám podarilo mnoho pozitívnych vecí. Zorganizovali sme niekoľko odborných školení pre naše kolegyně a kolegov, zrekonštruovali

sme kancelárie programov Streetwork a Domec, navýšili sme počet poradenských miestností a tiež sme vynovili ošetrovňu v dennom centre. Najväčšiu radosť máme z rozšírenia počtu bytov a izieb z troch na pätnásť, ktoré máme k dispozícii pre ľudí na ceste z ulice. Tešíme sa tiež zo spolupráce s Magistrátom hlavného mesta, s ktorým sme podpísali Memorandum o spolupráci v rámci projektu dostupného bývania.

V rukách práve držíte súhrn našich úspechov, pokrokov a výsledkov za predošlý rok, na ktoré sme hrdé a podarili sa aj vďaka vyššie spomenutej podpore. Za každým číslom sú ukryté hodiny práce a príbehy ľudí, ktorí sú na ulici aj v sociálnom systéme často neviditeľní. Máme pred sebou ešte množstvo práce, aby sme podmienky ľudí bez domova zlepšili. Silu aj chuť máme, preto s odhodlaním pokračujeme v našom poslaní. Držte nám, prosím, palce.

Alexandra & Petra

Obsah

Princípy našej práce	13
Naše poslanie	15
Vízia a prístup	15
Programy a zameranie našej práce	17
Odbornosť a tím Vagusu	20
Zamestnanci	29
Vagus akadémia a podpora vzdelávania	33
Analýza kvality programov	36
Problematika ľudí bez domova	
– aktuálna situácia	39
Situácia s bývaním na Slovensku	45
Prečo je právo na bývanie dôležité	54
So životom na ulici sa spájajú aj zdravotné riziká	57
Naše programy a služby v roku 2020	63
Streetwork a Sprevádzanie	
– pracujeme priamo v uliciach	64
DOMEC – Nízkoprahové denné centrum	69
Integračný program medzimiesto - Šanca na návrat do bežného života	73
COVID	81
COVID 19 a naše programy	83
Ako a prečo sme podávali pomocnú ruku ľuďom bez domova aj v roku 2020	93
Jedinečný elektronický systém	
– zdroj cenných informácií	93

Ludská dôstojnosť	99
Cesta z ulice	109
Vybrané výsledky sociálnoporadenského procesu počas roka 2020	114

Príbehy ľudí, s ktorými pracujeme	133
Pán Marián	134
Pani Darina	137
Pán Ivan	139
Pán Barnabáš	141
Pani Gréta	144
Pán Oliver	146
Pán Igor	149

Ako sme sa prezentovali v roku 2020	155
Niektoré veci si nechce priať nikto z nás	156
5 Dní bez domova	158
Noc vonku 2020	161
Eventy	163
Ľudia bez domova, dobrovoľníci a zbierky	165
Mikuláš v Domci	169
Vianoce v Domci	169

Financie	173
-----------------	------------

Bez pomoci by sme to nezvládli	202
---------------------------------------	------------

Princípy našej práce

Naše poslanie

Naším dlhodobým poslaním a cieľom je poskytovanie čo najkvalitnejších služieb pre čo možno najviac ľudí bez domova v Bratislave a jej okolí. Okrem stálych programov a projektov vytvárame nové služby, na základe našich výsledkov, štatistík a taktiež zahraničných prístupov s pozitívnymi výsledkami v téme ukončovania bezdomovectva.

Vo Vaguse vykonávame odbornú sociálnu prácu a ku každému človeku pristupujeme individuálne, na základe jeho prežívania, pocitov a aktuálnej životnej situácie. **Naším základným východiskom je rešpektovanie každého človeka, pocit ľudskej hodnoty považujeme za základný princíp pri ukončovaní bezdomovectva.**

Vízia a prístup

V Bratislave a jej okolí nie je dostatočné množstvo služieb pre ľudí bez domova. **Aj preto je víziou OZ Vagus poskytovanie odbornej pomoci, zvýšenie kvality života a šance pre návrat do bežného života, a to pre kohokoľvek, kto má záujem svoju životnú situáciu riešiť a zmeniť.**

Aj vďaka nášmu odbornému, systémovému a individuálnemu prístupu k ľuďom bez domova sa nám túto víziu darí pretvárať na realitu.

S ľuďmi bez domova pracujeme dlhodobo, **naším cieľom je poskytnúť pomoc všetkým ľuďom, bez ohľadu**

na ich momentálnu situáciu alebo dôvod, prečo sa ocitli v neľahkej životnej situácii.

Okrem aktívnej práce s ľuďmi bez domova sa angažujeme v rámci verejných politík, vedieme dialóg so samosprávou, s mestskými časťami a verejne obhajujeme práva tých, ktorí prišli o svoj domov, s cieľom systémovo zmeniť vnímanie ľudí bez domova a celkovo ukončovať bezdomovectvo. A to nielen v Bratislave, kde aktívne pôsobíme, ale aj na celom Slovensku.

Naša práca s ľuďmi bez domova je rešpektovaná nielen medzi odborníkmi a verejnosťou, ale aj oceňovaná ako na domácej, tak aj medzinárodnej úrovni. Okrem toho výsledky našich projektov a programov pozitívne vplývajú na zmenu vnímania témy bezdomovectva v spoločnosti. Zároveň nahrádzajú povinnosti štátnych a komunálnych subjektov v tejto problematike a poskytovaní adekvátnej pomoci ľuďom bez domova.

Programy a zameranie našej práce

STREETWORK - terénna sociálna práca

- **Znižovanie rizík** spojených so životom na ulici
- **Vyhľadávanie miest, kde ľudia bez domova žijú**
- **Sociálne poradenstvo** priamo na mieste, kde sa ľudia bez domova zdržiavajú alebo kde žijú
- **Sprevádzanie** na úrady či k lekárovi
- **Základné zdravotné ošetrenie** priamo na mieste

Denné služby: od **pondelka** do **piatku 8:30 – 12:00**

Večerné služby: od **pondelka** do **soboty 17:00 – 21:00**

Pre konkrétne rozvrhnutie služieb v týždni nás kontaktujte.

**Kontakt - Linka na pomoc
ľuďom bez domova:
0949 655 555**

(Viac sa dočítate na strane 60)

DOMEC **– Nízkoprahové denné centrum**

Domec sa nachádza na Mýtnej 33 a je otvorený:

Pondelok - nedeľa: 9:00 - 16:00

Utorok: 13:00 - 15:00

Kontakt: 0917 108 880

Domec funguje v dvojvstupovom režime. V oboch vstupoch poskytujeme rovnaké služby.

Časy a rozpisy služieb:

1. VSTUP od 9:00 do 12:00

SLUŽBY:

RAŇAJKY (do 10:00)

SPRCHA (ženy: 9:30 – 10:30, muži: 10:30 – 11:30)

OBED (od 11:15)

OŠETROVŇA (10:00 – 11:30)

SOCIÁLNE PORADENSTVO (9:30 – 11:30)

ŠATNÍK (pondelok a piatok) (9:30 – 11:00)

2. VSTUP od 13:00 do 16:00

SLUŽBY:

OBED (od 13:30)

SPRCHA (ženy: 13:30 – 14:30, muži: 14:30 – 15:30)

OŠETROVŇA (13:30 – 15:30)

SOCIÁLNE PORADENSTVO (13:30 – 15:30)

ŠATNÍK (pondelok a piatok) (13:30 – 15:00)

(Viac sa dočítate na strane 65)

MEDZIMIESTO **- Integrovaný program**

- **poradenstvo** v prípade **nedávnej straty domova alebo v prípade ohrozenia straty bývania**
- **dlhodobé poradenstvo a podpora pre ľudí**, ktorí sa pripravujú alebo už aktívne podnikajú kroky k veľkým životným zmenám
- poradenstvo ohľadom riešenia dlhov, hľadania a udržiavania práce, ohľadom hľadania bývania a sociálnych služieb v Bratislave
- **nácvik pracovných zručností** formou upratovania
- **školenia a budovanie schopností** v oblasti práce, vzťahov, dlhov, narábania s peniazmi a pod.
- **dlhodobá podpora** ľudí zapojených v projektoch bývania

Integrovaný program môžete kontaktovať od pondelka do piatku v čase 9:00 – 16:00 na telefónnom čísle 0915 726 169. Stretnutie je možné dohodnúť vopred telefonicky alebo pri osobnom odporúčaní kolegov z Vagusu (z programov Streetwork a Domec).

(Viac sa dočítate na strane 69)

Odbornosť a tím Vagusu

Sme profesionálnou organizáciou, ktorá sa venuje dlhodobým a koncepčným prístupom v problematike straty domova. **Odbornosť je jedným z našich základných východísk.**

Okrem základných služieb, akými sú poskytovanie jedla, možnosť sa osprchovať alebo dostať čisté oblečenie, sme sa zamerali **najmä na kvalitu sociálneho poradenstva**. Na to, aby sme našu prácu mohli robiť odborne, potrebujeme sa pravidelne vzdelávať. Preto absolvovali naši sociálni pracovníci a pracovníčky sadu vzdelávacích aktivít – interných, ale aj externých.

Zoznam školení za rok 2020 pre sociálnych pracovníkov, pracovníčky, asistentov a asistentky, koordinátorov a koordinátorky programov:

Projektový manažment I.

Základy krízovej intervencie

Ako zvládnuť konfliktné situácie nenásilnou komunikáciou

Individuálne a skupinové supervízie

Facilitácia priebehu strategického plánovania rozvoja organizácie

Manažérske školenia :

1. výcvik – Komunikácia a filtre, spätná väzba
2. výcvik – Situačný manažment, delegovanie úloh
3. výcvik – Zmena ako príležitosť

Práca so skupinou

Práca so psychiatrickým klientom v nízkoprahu

V roku 2021 sme zaviedli školenie bezpečnosti práce a protipožiarnej ochrany formou e-learningu, čo zefektívnilo proces vzdelávania. Zároveň aj napriek pandemickej situácii v krajine prebehli v určitej časti roka vybrané školenia a tréningy osobne, vrátane exkurzie v organizácii Depaul.

Ďalšou personálnou kategóriou organizácie je jej **manažment** – kolegovia a kolegyne, ktorí zabezpečujú pravidelný chod združenia a finančnú stabilitu. V rámci kancelárie Vagusu sa tiež pravidelne školíme v rôznych oblastiach – efektívna komunikácia, projektový manažment, nové trendy vo fundraisingu aj finančný manažment neziskových organizácií.

Zoznam školení za rok 2020 pre členov a členky kancelárie:

Finančný manažment

Dostaň sa z argumentačného praveku

Strategický a projektový manažment

Účtovná závierka

Mzdy a personalistika

Manažér ako kouč

Omega – uzávierka roka s Omegou

Fundraising

Growth Mindset – vytváranie pozitívnej kultúry v tímoch

Budovanie mentálnej sily

HR marketing

Kritické myslenie a argumentácie

Osobná konzultácia – Janette Motlová

Podvojný účtovníctvo v organizáciách nezriadených za účelom podnikania

Fundraising meet marketing

II. kolo FR meets MT/online

SDA – konzultácie

Marketingové a fundraisingové vzdelávanie

Účtovná závierka a dane z príjmu pre mimovládnu sféru v kocke

Tiež sme sa zamerali na zdokonaľovanie manažérskych zručností našich koordinátoriek v programoch – ako viesť základné manažérske rozhovory so zamestnancami, delegovanie úloh, zavádzanie zmeny a pod. Ako koordinátorky tak aj manažérsky tím absolvoval komunikačné školenia, vrátane tréningu zameraného na kritické myslenie a rozvoj argumentačných zručností.

Každý tím má, okrem bežnej procesnej porady, zavedené aj pravidelné týždenné porady a porady, na ktorých sa riešia konkrétne prípady ľudí bez domova. Spolu tak môžu získať širší pohľad na možnosti riešenia situácie.

Na to, aby sme dokázali naše služby a programy zdokonaľovať a posúvať ďalej, je potrebné pravidelne hodnotiť, ako sa nám darí. Preto máme vo Vaguse **každoročne strategické plánovanie**, vedené facilitátorom, zamerané na

všetky programy a služby v nich. Naši kolegovia a kolegyně prichádzajú s návrhmi na zmeny, novými nápismi, ale aj potvrdením o dôležitosti konkrétnej služby. Snažíme sa zapájať aj ľudí, ktorí navštevujú denné centrum. Formou komunitných stretnutí a dotazníkov nám môžu povedať ich pohľady, potreby, návrhy na zlepšenia.

Tímy Vagusu prechádzajú pravidelnými skupinovými, ale aj individuálnymi supervíziami.

Medzi benefity našej organizácie patrí aj **koučing**, ktorý pre náš tím zabezpečujú pro bono profesionálni kouči a koučky. Zamestnanci a zamestnankyne si tiež môžu pri tvorbe plánu osobného rozvoja sami zdefinovať konkrétne vzdelávanie v sociálnej oblasti, ktoré obohatí ich prácu v združení. K dispozícii majú tiež knižnicu plnú odbornej literatúry.

Nikdy by sme nedokázali naplňovať naše poslanie a ciele bez toho, aby sme tvorili široký tím zložený z ľudí, pre ktorých je ich práca poslaním a profesiou, v ktorej chcú rásť. Naš tím je vzájomne prepojený a každý jeho člen alebo členka plní nezastupiteľnú rolu.

Vďaka tomu našu organizáciu tvoria hlavne profesionálni sociálni pracovníci a pracovníčky.

Tím a funkcie zamestnancov a zamestnankýň Vagusu 2020:

Náš tím sa skladá z rôznych pozícií a profesií, ktoré na seba nadväzujú a sú spolu úzko prepojené. Nevieme si predstaviť komplexnosť našej práce ani bez jednej z nich.

Mgr. Tatiana Bakkaiová – asistentka v sociálnej práci v programe Domec

Bc. Kristína Boydová – zástupkyňa koordinátorky programu Streetwork

Mgr. Ecaterina Catasonova – koordinátorka programu Streetwork

Mgr. Emília Čelovská – sociálna poradkyňa v programe Domec

Mgr. Petra Červená – programová riaditeľka združenia

Mgr. Stanislava Fabšíková – marketingová manažérka

Mgr. Daniela Ficová – zástupkyňa koordinátorky Integračného programu

Mgr. Jakub Hainzl – terénny sociálny pracovník v programe Streetwork

Peter Hrvol – asistent v sociálnej práci v programe Domec

Mgr. Zuzana Jankechová – terénna sociálna pracovníčka v programe Streetwork

Mgr. Annamária Kaločaiová – sociálna poradkyňa v programe Domec

Ing. Alexandra Kárová – výkonná riaditeľka združenia

Mgr. Hana Kiáts – psycho-sociálna poradkyňa v Integračnom programe

Bc. Patrícia Kovalová – koordinátorka programu Domec

Júlia Kozáková – asistentka v sociálnej práci v programe Domec

Mgr. Dominika Kráľová – asistentka v sociálnej práci v Integračnom programe

Mgr. Eva Kyselová – terénna sociálna pracovníčka v programe Streetwork

Mgr. Patrícia Lichoňová – asistentka v sociálnej práci v programe Domec

Mgr. Andrea Macková – zástupkyňa koordinátorky v programe Domec

Mgr. Fedor Matúš – prevádzkový manažér

Bc. Martina Mihalkovičová – asistentka marketingovej manažérky

Eva Neszméryová – finančná manažérka

Mgr. Monika Sabaková – sociálna poradkyňa v Integračnom programe

Ing. Petra Sládok – personálna manažérka

Mgr. Marta Slizová – fundraiserka združenia

Bc. František Smolík – asistent v sociálnej práci v programe Domec

Mgr. Daniela Strýčková – sociálna pracovníčka v Integračnom programe

Mgr. Zuzana Sviteková – asistentka v sociálnej práci v programe Domec

Bc. Rastislav Szász – terénny sociálny pracovník v programe Streetwork

PhDr. Karin Štrofová – koordinátorka Integračného programu

Mgr. Erik Terek – sociálny poradca v programe Domec

Mgr. Barbora Val'ková – terénna sociálna pracovníčka v programe Streetwork

V prípade, ak by ste sa chceli pridať do nášho tímu, viac informácií nájdete na www.vagus.sk.

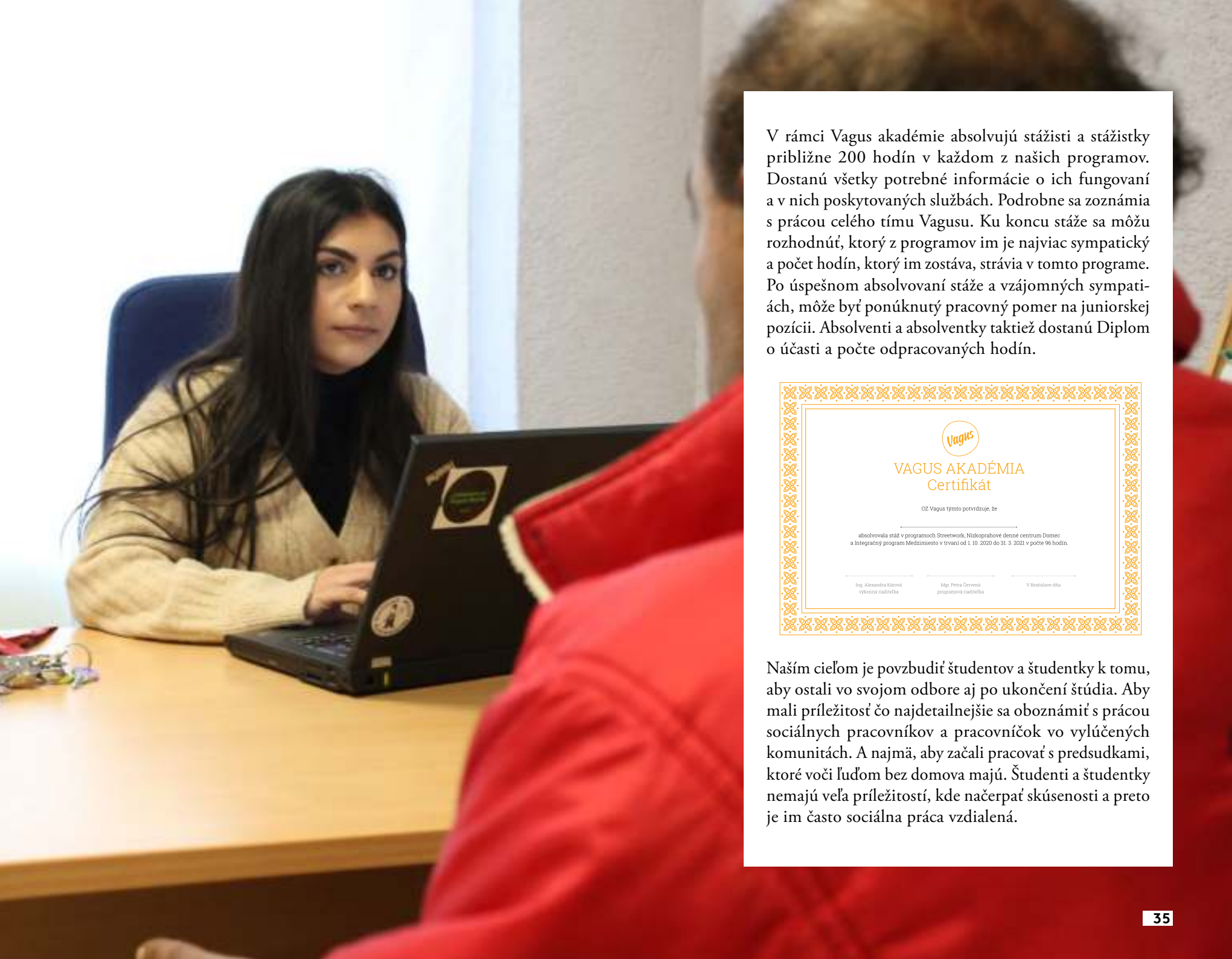

Vagus akadémia a podpora vzdelávania

Ročne ukončí odbor sociálnej práce viac ako tisíc absolventov a absolventiek. Napriek tomu je veľmi náročné obsadiť pozície v programoch OZ Vagus. Ich profil totiž nezodpovedá nárokom na výkon odbornej práce v jednotlivých programoch združenia.

Absolventom a absolventkám chýba potrebná prax a vedomosti v oblasti sociálnej práce s vylúčenými skupinami obyvateľstva. Služby pre ľudí bez domova tak trpia nedostatkom odborného personálu a situácia sa javí ako bezvýchodisková. V dnešnej dobe je už veľmi náročné nájsť sociálnych pracovníkov či pracovníčky, ktorí majú záujem pracovať s cieľovou skupinou a zároveň majú dostatočné pracovné skúsenosti pre vedenie napr. špecializovaného sociálneho poradenstva.

Vagus akadémia tak vytvára skvelú príležitosť pre študentov a študentky predovšetkým magisterského stupňa odboru sociálna práca. Projekt sa zameriava najmä na katedry sociálnej práce UK v Bratislave, UCM v Trnave, Trnavskej univerzity, Univerzity Konštantína a Filozofa v Nitre a Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave. Vytvorili sme pre študujúcich príležitosť absolvovať platenú stáž v oblasti, ktorú študujú a majú tak možnosť uplatniť svoje poznatky v praxi.

V rámci Vagus akadémie absolvujú stážisti a stážistky približne 200 hodín v každom z našich programov. Dostanú všetky potrebné informácie o ich fungovaní a v nich poskytovaných službách. Podrobne sa zoznámia s prácou celého tímu Vagusu. Ku koncu stáže sa môžu rozhodnúť, ktorý z programov im je najviac sympatický a počet hodín, ktorý im zostáva, strávia v tomto programe. Po úspešnom absolvovaní stáže a vzájomných sympatiách, môže byť ponúknutý pracovný pomer na juniorskej pozícii. Absolventi a absolventky taktiež dostanú Diplom o účasti a počte odpracovaných hodín.

Naším cieľom je povzbudiť študentov a študentky k tomu, aby ostali vo svojom odbore aj po ukončení štúdia. Aby mali príležitosť čo najdetailnejšie sa oboznámiť s prácou sociálnych pracovníkov a pracovníčok vo vylúčených komunitách. A najmä, aby začali pracovať s predsudkami, ktoré voči ľuďom bez domova majú. Študenti a študentky nemajú veľa príležitostí, kde načerpať skúsenosti a preto je im často sociálna práca vzdialená.

Sme veľmi radi, že nás na základe pravidelnej komunikácie s vysokými školami oslovili z Katedry sociálnej práce Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského s možnosťou vedenia predmetu “Ľudia bez domova a sociálna práca” počas celého zimného semestra 2020.

Naša riaditeľka Petra Červená úspešne uzatvorila prvý semester v role vyučujúcej. Sme veľmi radi, že môžeme takýmto spôsobom odovzdávať študentom naše vedomosti.

Predmet, ktorý Petra prednášala, sa venuje charakteristike cieľovej skupiny ľudí bez domova, príčinám, prečo sa ľudia ocitajú na ulici a prečo na nej ostávajú, typológii ľudí bez domova a ich adaptačným mechanizmom. Pokrýva, ako vyzerá klasický deň človeka bez domova, aké sú jeho potreby a ich napĺňanie. Okrem toho Petra prednášala aj o úlohe sociálneho pracovníka pri práci s ľuďmi bez domova a tiež prevencii bezdomovectva.

Bola to pre nás vzácna skúsenosť a sme veľmi radi, že sme mali príležitosť “z prvej ruky” rozprávať o našej práci, ľuďoch bez domova a problémoch, s ktorými sa stretávajú každý deň.

ANALÝZA KVALITY PROGRAMOV (Streetwork, Domec)

Po 9 rokoch fungovania sme sa rozhodli pozrieť na kvalitu našich najdlhšie fungujúcich programov – Nízkoprahového denného centra Domec a terénnej sociálnej práce Streetwork, externým pohľadom.

Zmenou vedenia a vznikom pozície programového riadenia

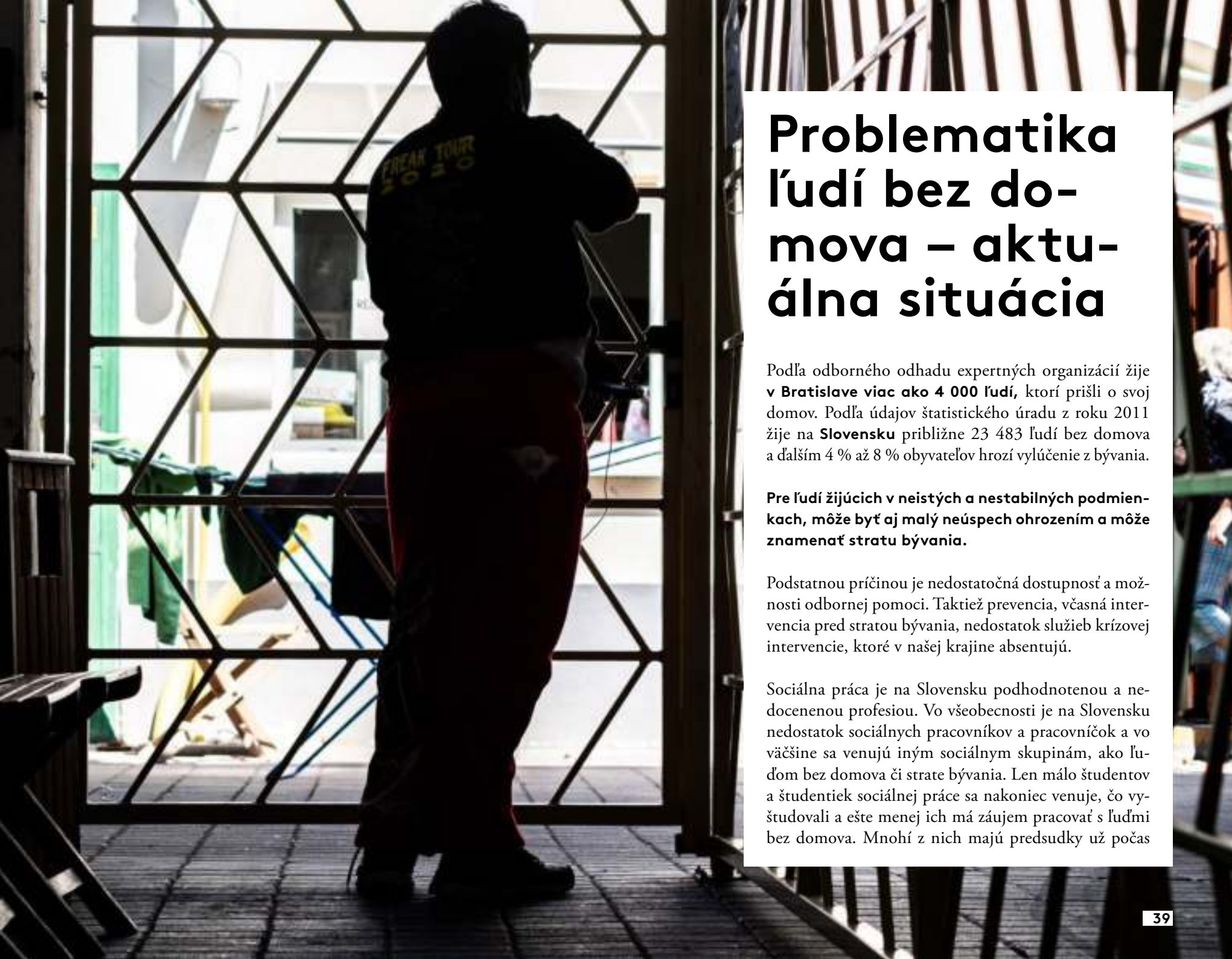
sme chceli urobiť analýzu toho, čo robíme dobre, čo potrebujeme zlepšiť, poprípade doplniť do portfólia našich služieb a našich odborných vedomostí, aby sme vedeli plánovať služby do budúcnosti.

Prizvali sme odborníka z Makai atelier, Petra Matouška, ktorý na základe času stráveného v našich tímoch rozhovormi, pozorovaním a analýzou dokumentov vypracoval podrobnú správu s odporúčaniami, na základe ktorých môžeme ďalej stavať a vzdelávať sa.

Naším hlavným zámerom bolo zistiť:

- či naplňajú jednotlivé programy svoj cieľ
- prepojenie programov Streetwork, Domec a Integrovaného programu tak, aby boli čo najefektívnejšie prispôsobené potrebám ľudí bez domova
- personálne kapacity (konkrétne či zodpovedá počet zamestnancov a zamestnankýň počtu služieb a ľudí bez domova, s ktorými pracujeme)
- definovanie silných a slabých stránok služieb, zhodnotenie nastavenia služieb a procesov
- hľadanie prienikov, nových možností pre rozvoj služieb
- definovanie vízie a smerovania poskytovaných programov a služieb Vagusu, nadväznosť a prepojenosť v rámci organizácie
- supervízia sociálneho poradenstva a poskytovaných služieb
- návrh potrebných vzdelávaní

Tieto zistenia boli pre nás podkladmi pre strategické plánovanie jednotlivých programov. Zároveň nás potešili časti, v ktorých bola naša práca ocenená a naše postupy schválené.

Problematika ľudí bez domova – aktuálna situácia

Podľa odborného odhadu expertných organizácií žije **v Bratislave viac ako 4 000 ľudí**, ktorí prišli o svoj domov. Podľa údajov štatistického úradu z roku 2011 žije na **Slovensku** približne 23 483 ľudí bez domova a ďalším 4 % až 8 % obyvateľov hrozí vylúčenie z bývania.

Pre ľudí žijúcich v neistých a nestabilných podmienkach, môže byť aj malý neúspech ohrozením a môže znamenať stratu bývania.

Podstatnou príčinou je nedostatočná dostupnosť a možnosti odbornej pomoci. Taktiež prevencia, včasná intervencia pred stratou bývania, nedostatok služieb krízovej intervencie, ktoré v našej krajine absentujú.

Sociálna práca je na Slovensku podhodnotenou a nedocenenou profesiou. Vo všeobecnosti je na Slovensku nedostatok sociálnych pracovníkov a pracovníčok a vo väčšine sa venujú iným sociálnym skupinám, ako ľuďom bez domova či strate bývania. Len málo študentov a študentiek sociálnej práce sa nakoniec venuje, čo vystudovali a ešte menej ich má záujem pracovať s ľuďmi bez domova. Mnohí z nich majú predsudky už počas

štúdia a úroveň odborov sociálnej práce na VŠ má skôr klesajúcu tendenciu.

Medzi hlavné služby uľahčujúce životnú situáciu ľuďom bez domova patria najmä služby krízovej intervencie – denná starostlivosť, pomoc v teréne, nocľah, sprostredkovanie bývania a podpora samostatného bývania či podporované zamestnávanie a odborné sociálne poradenstvo. Problém však nastáva pri dostupnosti týchto služieb.

Ani jedna z nich totiž svojimi kapacitami nepokrýva viac ako 11 % z celkového odhadovaného počtu ľudí bez domova v Bratislave.

Veľká časť ľudí žijúcich na ulici (takmer 40 %) trpí dlhodobým bezdomovectvom, bez domova je 10 a viac rokov. **Ide o závažný fakt, pretože potvrdzuje, že systém týmto ľuďom neponúka možnosti ako sa dostať z bludného kruhu bezdomovectva.** Preto považujeme za dôležité stále budovať nové služby a zariadenia, ktoré budú viesť k ukončovaniu bezdomovectva a ľuďom poskytnú uspokojenie aspoň základných životných potrieb. Umožnia ľuďom prístup k cenovo dostupnému bývaniu s intenzívnou podporou sociálnych pracovníkov a pracovníčok.

Politický záujem na riešení bezdomovectva

Za posledný rok sa naplno prejavilo dlhodobé zanedbávanie a neriešenie problematiky ľudí bez domova a celkovo sociálnych tém. Politici pravidelne zabúdali na skupinu ľudí bez domova a ľudí na pokraji chudoby vo vládných nariadeniach, ktoré nemali ako dodržiavať. Nemysleli na skupinu ľudí, ktorí si nemajú ako zabezpečiť ochranné pomôcky. Veľmi ľahostajne sa postavili aj k možnosti samoizolácie a budovaniu karanténnych zariadení v obciach na celom Slovensku. Ľudia bez domova sa ocitli na okraji záujmu politikov, odkázaní na neziskové organizácie, pomoc bežných ľudí a individuálny prístup štátnej polície.

Smutným faktom stále na Slovensku ostáva, že témy straty bývania a bezdomovectva nie sú dôležitou a verejne diskutovanou témou. Politici dlhodobo nejavia záujem o systémové riešenia, ktoré by mohli zabrániť tomu, aby sa ľudia ocitli na ulici.

Pojem "ČLOVEK BEZ DOMOVA"

V právnych úpravách sa výraz bezdomovec, ani osoba bez domova, respektíve definícia situácie bezdomovectva nepoužíva. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov, definuje vymedzenie sociálnej služby, nepriaznivú sociálnu situáciu a prijímateľov sociálnej služby. Chýba nám tiež Národná stratégia prevencie a riešenia bezdomovectva.

Vzhľadom na to, že neexistuje jasne definovaný pojem "človek bez domova", o ktorý by sa dalo legislatívne oprieť, vznikajú mnohé komplikácie, ktoré bránia ľuďom v riešení ich sociálnej situácie, prípadne im ju ešte viac zhoršujú.

Pravidelne sa s týmto problémom stretávame pri riešení zdravotného stavu, prideľovaní obecných nájomných bytov, aktuálne počas pandémie pri udeľovaní pokút za nedodržiavanie vládnych nariadení.

Čo by sa mohlo zmeniť ak by pojem "človek bez domova" bol súčasťou slovenskej legislatívy:

- Prístup k pravidelnej zdravotnej starostlivosti a liečeniu závislostí.
- Sprístupnenie a zjednodušenie získania sociálneho (mestského) nájomného bývania.
- Zjednodušený prístup k sociálnym službám, napr. zohľadnenie životnej situácie pri prijímaní do zariadenia (pre seniorov).
- Konkrétne zameraná pomoc vo forme príspevkov alebo dávok pre cieľovú skupinu.
- Realizácia práv voči cieľovej skupine – v prípade všeobecne platných nariadení, možnosť spraviť výnimku pre skupinu ľudí bez domova (napr. v prípade zákazu vychádzania a pod.)

Situácia s bývaním na Slovensku

Dostupnosť bývania je jednou z aktuálnych otázok nielen u nás, na úrovni Európskej únie, ale aj na celosvetovej.

Situácia s cenovo dostupným bývaním, so sociálnym bývaním či štartovacími bytmi je v súčasnosti kritická a stále patríme medzi krajiny s najnižším počtom nájomných bytov v EÚ.

Súčasný stav bývania v Slovenskej republike je výsledkom náročného historického vývoja. Zmeny, ktoré nastali v politickej oblasti po roku 1989, si vyžiadali zásadné zmeny v oblasti inštitucionálneho usporiadania verejnej správy, ale aj legislatívne zmeny. Pred rokom 1989 sa systém financovania výstavby odvíjal od systému plánovaného hospodárstva. Na financovaní bytovej výstavby sa podieľal v takmer celom rozsahu štát. Zmena spoločenských podmienok znamenala aj zmenu v oblasti bytovej politiky. **Zodpovednosť za obstaranie bývania prešla výslovne na občana.**

Po roku 1989 bytová výstavba na Slovensku výrazne poklesla.

Výstavba a obstarávanie mestských nájomných bytov má od roku 2010 klesajúcu tendenciu. V roku 2018 bolo na Slovensku dokončených a obstaraných len 1 580 obecných nájomných bytov, čo predstavuje 8,3 % zo všetkých dokončených bytov v krajine. Ako vyplýva z údajov Štatistického úradu z roku 2011, takmer 90 % domov či bytov je v súkromnom vlastníctve. V rámci Európskej únie má vyššie zastúpenie bytov v súkromnom vlastníctve už len Estónsko, Bulharsko a Rumunsko.

V krajinách EÚ sa podiel nájomných bytov pohybuje od 19 % do 62 %, pričom verejný nájomný sektor predstavuje priemerne 18 % z bytového fondu. Vlastnícke bývanie by malo byť určené skôr pre príjmovu strednú a vyššiu vrstvu obyvateľstva, v našich podmienkach to však neplatí. **Vlastnícke bývanie je u nás z dlhodobého hľadiska najviac preferované. Je to spôsobené najmä nedostatočnou ponukou cenovo dostupného nájomného bývania.**

Pre porovnanie, hlavné mesto Bratislava má k dispozícii 2 300 mestských nájomných bytov. Z celkového počtu 204 000 to tvorí iba jedno 1 %. Mesto Brno má vo vlastníctve 29 000 nájomných bytov a Viedeň vlastní 60 % bytov z celkového počtu bytov v meste.

V krajinách, ako sú Rakúsko, Nemecko, Veľká Británia, Holandsko a pod., tvoria nájomné byty až 50 % a viac z celkového počtu bytov, ktoré sú dostupné na bývanie.

Hľadanie bývania je zložité aj pre bežného človeka s prácou a zázemím. Je čoraz náročnejšie nájsť nájom za dostupné ceny a vlastné bývanie bez hypotéky je pri súčasných cenách nemožné.

Najrizikovejšou skupinou v tomto smere sú najmä mladé či nefunkčné rodiny, odchovanci z detských domovov, ľudia po výkone trestu či ľudia v seniorskom veku alebo so zdravotnými problémami. Problematika cenovo dostupného bývania sa prejavuje ako najzávažnejšia pre skupinu ľudí bez domova, ktorí nemajú zabezpečenú jednu zo základných životných potrieb – strechu nad hlavou.

Ako sa píše v koncepcii sociálnej inklúzie Bratislavského samosprávneho kraja pre roky 2020 – 2030, obecné nájomné byty sú najčastejšie poskytované osamelým rodičom s deťmi (156 bytov) a mladým rodinám s deťmi

(161 bytov), u ktorých sa predpokladá vysoká pravdepodobnosť, že sú schopní platiť nájomné. Len v troch prípadoch, v rámci Bratislavského kraja, boli byty poskytnuté osobám po výkone trestu a dvakrát osobám po skončení pestúnskej starostlivosti. V ostatných prípadoch obce uvádzali, že nájomné byty sú poskytované napr. učiteľom, správcom zariadení a pod.

Sociálne a nájomné bývanie

Podmienky pridelovania obecných nájomných bytov upravuje zákon o sociálnom bývaní (Zákon č. 443/2010 Z. z.), avšak o samotnom pridelovaní rozhodujú mestské alebo obecné zastupiteľstvá prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení. Bohužiaľ, tie zatiaľ nejavia záujem prijať zmeny, ktoré by pomohli ľuďom v núdzi po strate bývania. Všeobecne majú k dispozícii malý počet nájomných bytov a riešenie vidia skôr v poskytovaní sociálnych služieb, ktoré sú ale rádovo nákladnejšie.

V oblasti zabezpečovania bývania je pôsobnosť VÚC zameraná najmä na spoluprácu s obcami a mestami. Mali by zohrávať výraznejšiu úlohu pri rozvoji územia a záujmov v ňom. Obec je k občanovi najbližšie, a preto by mala byť jej pôsobnosť zameraná najmä na vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj bývania.

Zákon taktiež upravuje, v § 22, definíciu oprávnenej osoby – mesačný príjem by nemal presiahnuť trojnásobok životného minima, v určitých prípadoch štvornásobok, ak ide o domácnosť, v ktorej žije ťažko zdravotne postihnutý člen, osamelý rodič s nezaopatreným dieťaťom či jej člen zabezpečuje všeobecne prospešné spoločenské služby.

Podľa zákona 443/2010 Z.z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní je sociálne bývanie definované takto: **“Sociálne bývanie je bývanie obstarané s použitím verejných prostriedkov určené na primerané a ľudsky dôstojné bývanie fyzických osôb, ktoré si nemôžu obstarieť bývanie vlastným pričinením a spĺňajú podmienky podľa tohto zákona. Sociálne bývanie je aj bývanie alebo ubytovanie financované s použitím verejných prostriedkov a poskytované v rámci starostlivosti podľa osobitných predpisov. Sociálne bývanie poskytované obcou alebo vyšším územným celkom je všeobecne prospešnou službou.”**

Problémom je aj to, že téma bezdomovectva a jeho riešenie je zaraďované do oblasti poskytovania sociálnych služieb, najmä krízovej intervencie. V prípade straty bývania alebo ohrozenia stratou bývania, nemôžeme chápať odkázanie na “ubytovanie”, reps. prespávanie, v nocľahárni, ako poskytnutie alebo zabezpečenie bývania v ponímaní, ako ho väčšina z nás chápe. Pre človeka, ktorý sa náhle ocitne v akútnej kríze, to podľa typológie bezdomovectva a vylúčenia z bývania ETHOS¹ znamená, že je vystavený najťažšej forme pouličného bezdomovectva, pretože počas dňa je nútený tráviť čas na verejných miestach. Aj tento fakt by mal viesť štát k vytvoreniu takých podmienok, ktoré zabezpečia prístup k 24 hodinovému ubytovaniu.

Nesúlad je aj v samotnom zákone 443/2010 Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní, z ktorého **vyplýva, že ako formu sociálneho bývania možno označiť nocľaháreň, útulok, domov na polceste, zariadenie núdzového bývania a tiež nízkoprahové denné centrum.**

¹Originálne znenie typológie ETHOS v anglickom jazyku, ako aj preklady do ďalších jazykov sú dostupné na webovej stránke: <http://www.feantsa.org/spip.php?article120>.

Sociálne bývanie by malo predstavovať dôstojné, ekonomicky efektívne a sociálne riešenie. Koncept poskytovania sociálneho bývania, neznamená poskytovanie sociálnej služby.

Je preto nutné výrazne zvýšiť počet sociálnych bytov vo vlastníctve samospráv na celom území Slovenska, najmä vo väčších mestách, kde je vyššia koncentrácia obyvateľov a ľudí bez domova. Záujem obyvateľov o nájomné bývanie potvrdzuje aj počet novoprijatých žiadostí na úradoch v Bratislavskom samosprávnom kraji.

Tiež je veľmi potrebné, aby štát zameral väčšiu pozornosť, či už finančnú, ale aj inštitucionálnu, na podporu krízovej intervencie, ktorá v mnohých situáciách sanuje chýbajúcu prevenciu.

Obchod s chudobou

Vzhľadom na nízku dostupnosť mestských nájomných bytov vzniká dopyt po bytoch v súkromnom vlastníctve. Keďže si vlastníci bytov môžu svojich nájomcov vyberať, oveľa radšej uprednostnia ľudí v stabilnej finančnej situácii, než ľudí ohrozených chudobou. Dôsledkom toho sú aj ľudia na ceste z ulice v znevýhodnenej pozícii. Získať si dôveru vlastníka je takmer rovnako ťažké, ako získať financie potrebné na zloženie dvojmesačnej kaucie, čo pri súčasných cenách komerčných nájomov je problémom aj pre pravidelne zarábajúceho človeka.

Už tak zložitú situáciu s dostupnosťou bývania zhoršujú tiež vysoké ceny komerčných nájomov.

Pre ilustráciu:

V súčasnosti sa cena za m² nehnuteľnosti, v Bratislavskom kraji, pohybuje cez 2 000 €, oproti roku 2015 ide o nárast takmer 400 €. Výška komerčného prenájmu bytu v Bratislave sa pohybuje od 500 € – 800 €, za zdieľanú izbu ide o sumu v rozmedzí od 150 € – 330 €.

Z hľadiska dostupných možností je pre človeka bez domova alebo na hranici chudoby preto reálnejšie získať ubytovanie v komerčnej ubytovni, v lepšom prípade v zdieľanej izbe. Pri komerčnej ubytovni narážame na nemožnosť trvalého udržania takéhoto typu bývania. Zároveň podmienky v ubytovniach sú často nevyhovujúce a predstavujú minimálny komfort v porovnaní s pomerne vysokými finančnými nákladmi.

Cena takéhoto bývania v zdieľanej izbe s ďalšími nájomníkmi sa pohybuje od 150 € za mesiac, a to v rozlohe maximálne 20 m². Vzhľadom na pomer ceny a kvality bývania je na mieste označiť tento typ služieb ako obchod s chudobou, pretože ľudia v zhoršenej sociálnej situácii nemajú jednoducho na výber. Majitelia komerčných ubytovní si to uvedomujú, a preto v takto nastavenom biznise pokračujú aj naďalej.

Príspevok na bývanie

Príspevok na bývanie by mal umožňovať zraniteľným skupinám obyvateľov a nízkopríjmovým rodinám prístup k bývaniu a jeho stabilizáciu.

Je určený na úhradu nákladov, ktoré sú spojené s bývaním. Nárokovať si ho môžeme, ak je niektorý člen

domácnosti vlastníkom alebo spoluvlastníkom bytu, rodinného domu, nájomcom bytu či rodinného domu alebo nájomcom obytnej miestnosti v zariadení, ktoré je určené na trvalé bývanie alebo býva v byte či rodinnom dome na základe práva doživotného užívania.

Nárok vzniká aj v prípade, že domácnosť býva v zariadení podporovaného bývania, zariadení pre seniorov, domove sociálnych služieb alebo špecializovanom zariadení s celoročnou pobytovou formou, v útulku, domove na polceste, zariadení núdzového bývania alebo v krízovom stredisku.

Príspevok na bývanie definuje zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi. Môže byť pridelený iba tomu, koho ÚPSVaR posúdi ako osobu v hmotnej núdzi podľa § 2 a § 7 tohto zákona.

Podľa Správy o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za rok 2019, MPSvR, bol v roku 2019 nárok na príspevok na bývanie priznaný priemerne mesačne 30 228 domácnostiam. Z celkového počtu domácností, resp. príjemcov pomoci v hmotnej núdzi, bol nárok na príspevok na bývanie priznaný 47,8 % domácnostiam.

Výška nájomného v sociálnych bytoch bola upravená opatrením Ministerstva financií SR v roku 2008 č. 01/R/2008 o regulácii cien nájmu bytov, vďaka čomu by umožnila aj zraniteľným skupinám obyvateľov prístup k platbe nájmov. Nájomné v sociálnych bytoch je rádovo nižšie ako na komerčnom nájomnom trhu, avšak aj napriek tomu môže pre niektoré domácnosti znamenať záťaž.

Je extrémne dôležité vytvoriť efektívny a dostupný mechanizmus – príspevok na bývanie, ktorý by mal byť dostatočne vysoký.

Aktuálny príspevok na bývanie, ktorý by mohol významne podporiť človeka pri hľadaní nového bývania, je nedostatočný a nevie ľuďom reálne pomôcť pri financovaní bývania. Jeho výška sa pohybuje v rozmedzí 55,80 € pre jednočlennú rodinu až 89,20 € mesačne pre dvojčlennú rodinu. Vzhľadom na výšku nájmov v Bratislave alebo vo väčších mestách je už na prvý pohľad jasné, že takto nastavená suma nie je človeku vôbec nápomocná.

Takto nízko nastavené sumy nepokrývajú reálne náklady na bývanie pre nízkopríjmové domácnosti. Nezhľadujú fakt, že vzhľadom na **nedostatok mestských nájomných bytov**, kde je nájomné priaznivé, sú **ľudia nútení hľadať si bývanie na komerčnom trhu**. Ak si človek kvôli platbe vysokého nájomného zvýši mesačný príjem nad hranicu hmotnej núdze, paradoxne sa zbavuje oprávnenia na jeho nárokovanie.

Výška dávok by mala odzrkadľovať realitu na realitnom trhu a dosahovať takú úroveň, ktorá dokáže eliminovať vylúčenie z bývania. Zahraníčna prax ukazuje, že príspevok na bývanie v približnej hodnote 70 % z ceny komerčného nájmu, dokáže eliminovať riziko straty bývania.

Prečo je právo na bývanie dôležité

Právo na bývanie, v sebe zohľadňuje dve základné oblasti. Prvou je humánna – právo človeka na zabezpečenie dôstojného života, s ktorým je spojené aj právo na súkromie, bezpečie a zabezpečenie základných životných potrieb. Druhou oblasťou je jeho vnímanie ako súčasť medzinárodného ale aj domáceho práva.

Avšak v podmienkach Slovenskej republiky nie je sociálne bývanie legislatívne ujednotené a súčasná právna úprava nezabezpečuje účinné napĺňanie práva na bývanie.

Pre úzko špecifikované znevýhodnené skupiny je otázka bývania zabezpečovaná dočasným ubytovaním v zariadeniach sociálnych služieb na riešenie krízovej intervencie, ktorými sú nocľahárne, útulky, domovy na polceste, zariadenia núdzového bývania alebo aj zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. **To však nie je dlhodobé riešenie, ide iba o dočasné sanovanie situácie.**

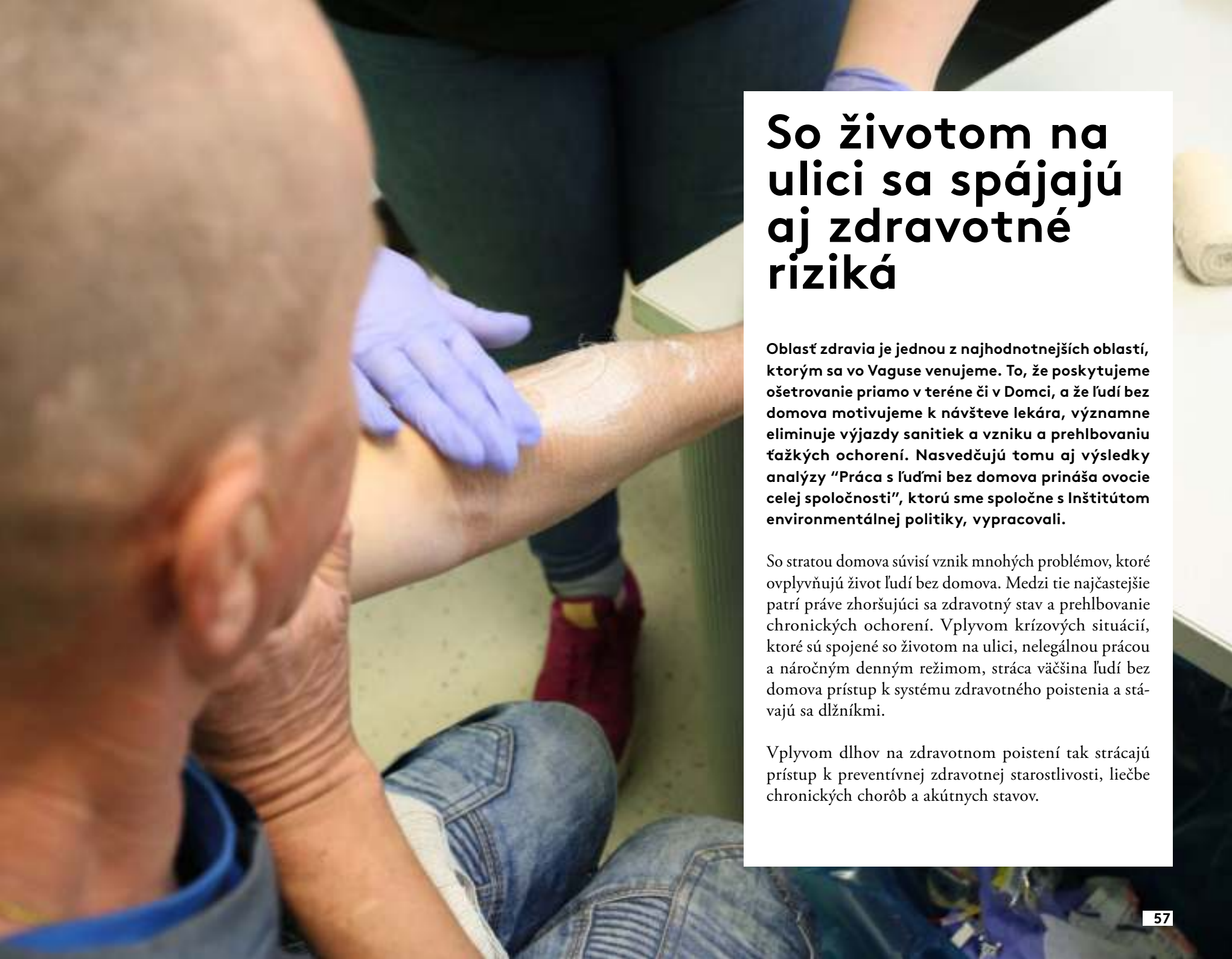
Jedným z najzákladnejších krokov ukončovania bezdomovectva je práve získanie udržateľného a bezpečného priestoru na bývanie, kde môže byť človek sám a mať pocit súkromia. Vo **Vaguse** sme si toho vedomí, a preto je táto forma bývania jednou z našich hlavných tém. Primárne sa tomu venujeme v Integračnom programe a projekte Bývania.

Taktiež sa snažíme pomáhať ľuďom bez domova v získavaní aspoň čiastočne vyhovujúcej formy bývania, prostredníctvom ktorého je človek schopný udržať si zamestnanie, zabezpečiť príjem a zároveň pracovať na zmene svojej sociálnej situácie.

Pocit bezpečia a súkromia sú jednými z prvých pocitov, ktoré cítia ľudia bez domova po získaní bývania. Tešia sa z možnosti po rokoch si uvariť obľúbené jedlo, oprat' si oblečenie v práčke, mať vlastnú posteľ a priestor na uloženie osobných vecí.

Človek si môže nájsť a dlhodobo udržať prácu až po tom, ako je sýty, čistý a oddýchnutý a nemusí všetok svoj časť investovať iba do prežitia do nasledujúceho dňa.

Len ťažko ste schopní denne pracovať, ak si nemáte kde po práci oddýchnuť a poriadne sa vyspať pred nasledujúcim dňom. **Až s bývaním je možné získať zamestnanie na trvalý pracovný pomer a aj si ho dlhodobo udržať.**

So životom na ulici sa spájajú aj zdravotné riziká

Oblasť zdravia je jednou z najhodnotnejších oblastí, ktorým sa vo Vaguse venujeme. To, že poskytujeme ošetrovanie priamo v teréne či v Domci, a že ľudí bez domova motivujeme k návšteve lekára, významne eliminuje výjazdy sanitiek a vzniku a prehľbovaniu ťažkých ochorení. Nasvedčujú tomu aj výsledky analýzy “Práca s ľuďmi bez domova prináša ovocie celej spoločnosti”, ktorú sme spoločne s Inštitútom environmentálnej politiky, vypracovali.

So stratou domova súvisí vznik mnohých problémov, ktoré ovplyvňujú život ľudí bez domova. Medzi tie najčastejšie patrí práve zhoršujúci sa zdravotný stav a prehľbovanie chronických ochorení. Vplyvom krízových situácií, ktoré sú spojené so životom na ulici, nelegálnou prácou a náročným denným režimom, stráca väčšina ľudí bez domova prístup k systému zdravotného poistenia a stávajú sa dlžníkmi.

Vplyvom dlhov na zdravotnom poistení tak strácajú prístup k preventívnej zdravotnej starostlivosti, liečbe chronických chorôb a akútnych stavov.

Zdravotné poisťovne svojim dlžníkom zablo-
kujú v systéme prístup k bežnej zdravotnej
starostlivosti, čo znamená, že ľudia bez domo-
va majú nárok iba na neodkladnú zdravotnú
starostlivosť, v prípade ohrozenia ich života.

Ľudia bez domova sú často nútení čakať s **návštevou lekára**, až pokým sa ich zdravotný stav nezhorší natoľko, že bude spadať pod neodkladnú zdravotnú starostlivosť. To má za následok zhoršenie a prehĺbenie pôvodného zdravotného stavu. Nedostupnosť zdravotných služieb spôsobuje ľuďom bez domova nesmierne problémy. Na jednej strane dochádza k prehĺbeniu problému, ale taktiež k vzniku ďalších chorôb. Aj to vo výraznej miere zhoršuje situáciu so získaním bývania a zamestnania.

Osoba, ktorá nie je zamestnancom, samostat-
ne zárobkovo činnou osobu, či poistencom, za
ktorého platí poistné štát (starobný či inva-
lidný dôchodok), si musí zdravotné poistenie
platiť sama, ide o tzv. „samoplatiteľa“.
V očiach poisťovní sú takmer všetci samo-
platitelia dlžníkmi na zdravotnom poistení,
a preto majú podľa zákona o zdravotnom
poistení nárok iba na neodkladnú zdravotnú
starostlivosť.

Ku koncu minulého roka bolo na zozname
dlžníkov vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni
v kategórii samoplatiteľ viac ako 87 tisíc
ľudí. Výnimku zo zákona, pod ktoré spadá
napr. dohodnutý splátkový kalendár, dlžné
poistné sa vymáha v exekučnom konaní, ide
o človeka, ktorému bola súdom nariadená
ochranná liečba, nespĺňa veľká časť z nich,
viac ako 76tisíc. V ostatných zdravotných
poisťovniach pôjde s najväčšou pravdepô-
dobnosťou o ďalšie tisíce ľudí.

Potreba riešiť túto skupinu **poistencov** zo strany poisťovní
je zjavná, nakoľko dlhodobo nevládajú platiť zdravotné
poistenie, vytvárajú nevymožiteľné pohľadávky, ktoré sa
v priebehu rokov dostávajú do neúnosných rozmerov.

Čo je však dôležitejšie, neriešenie zdravotného stavu vedie
k prehlbovaniu a zhoršeniu situácie človeka bez domova
a v konečnom dôsledku k násobne vyšším nákladom ako
sú náklady na prevenciu a riešenie zdravotného stavu
skôr, ako je človek v kritickom stave.

Riešením by mohlo byť, aby nad touto špecifickou sku-
pinou obyvateľov – „ľudí bez domova“, prevzal záštitu
štát, zabezpečil im kompletnú zdravotnú starostlivosť
ako sociálne najviac ohrozenej skupine.

Do úvahy tiež prichádza úprava či odstránenie častí už
existujúcich zákonov, ktoré priamo diskriminujú dlžní-
kov na zdravotnom poistení tým, že im umožňujú iba
bezodkladnú zdravotnú starostlivosť.

Konkrétne ide o § 9 ods. 2 a § 25a zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a nadväzujúce ustanovenia. Zmenou by sa dosiahlo odstránenie ustanovenia, na základe ktorého majú dlžníci právo iba na neodkladnú starostlivosť. Touto zmenou by sa dosiahol stav, kedy by bez ohľadu na majetkový stav poistencov, mali k dispozícii plnú zdravotnú starostlivosť.

Výskumy ukazujú, že až 50 % ľudí bez domova trpí dlhodobými zdravotnými problémami. Preto je dôležité, aby bola pre nich dostupná pomoc krízovej intervencie, poradenstvo, zdravotná starostlivosť, prístrešok a následná sociálna starostlivosť.

Ocitnúť sa na zozname dlžníkov znamená dve veci: Dlh, ktorý máte sa každým mesiacom navyšuje, hrozia vám exekúcie či zrážky zo mzdy. Ste však aj postihovaní zníženým štandardom a odopieraním pravidelnej zdravotnej starostlivosti.

Zdravotné problémy, fyzické alebo psychické, sú častou príčinou, ale aj jedným z následkov života na ulici. Spolu s nedostatkom dostupného bývania tak tvoria veľkú prekážku a znovuzískanie či udržanie si bývania, sa tak zdá byť nedosiahnuteľné.

Primárnou oblasťou, ktorej sa venujeme je sociálna práca. Uvedomujeme si však potrebu riešenia zdravia ľudí bez domova, vzhľadom na ich vylúčenie zo systému bežnej zdravotnej starostlivosti, a preto sa v programoch výrazne venujeme aj pomoci a poradenstvu v oblasti zdravia.

Počas našej práce sa často stretávame s tým, že privolaná polícia či sanitka necháva človeka na kontaktnom mieste a odchádzajú s rizikom, že sa jeho stav v najbližších hodinách môže výrazne zhoršiť. Treba však povedať, že často majú zviazané ruky a nemajú možnosť previesť človeka v ohrození do bezpečia, poradiť mu, prípadne poskytnúť leták s potrebnými informáciami a dôležitými kontaktmi, kde môže vyhľadať potrebnú pomoc. Aj v týchto situáciách nastupuje náš terénny tím a predchádza riziku ohrozenia zdravia a života ľudí žijúcich na ulici.

Ľudia bez domova, ako vylúčená komunita, majú veľmi sťažený prístup k zdravotnej starostlivosti. Často sa stretávajú s predsudkami a odmietaním kvôli svojmu vzhľadu. Bežne sa stáva, že nemajú potrebnú dokumentáciu, občiansky preukaz či preukaz poistenca. Z obavy z reakcií lekárov, odmietnutia, nevhodného správania, nedôvery k inštitúciám či obavám z možnej diagnózy sa návštevám lekára vyhýbajú. Aj na základe týchto dôvodov poskytujeme v našich programoch sociálnu asistenciu – sociálni pracovníci a pracovníčky sú prítomní ako podpora a opora alebo pre prípadné dovysvetlenie následných potrebných úkonov.

Práve ľudia bez domova sú skupinou obyvateľov, ktorí potrebujú viac, ako ostatní, pravidelnú a dostatočnú zdravotnú starostlivosť. Vzhľadom na životnú situáciu, v ktorej sa nachádzajú, sú veľmi zraniteľní a často trpia rôznymi ochoreniami, obvykle chronického charakteru. Práve zhoršený zdravotný stav je častou príčinou, ktorá prispela ku kritickej životnej situácii a strate domova.

A photograph of three individuals in protective gear. Two women stand in the background wearing face masks and goggles; one has a red heart on her black t-shirt, and the other holds a green bottle. A man sits in the foreground wearing a mask, goggles, and gloves. They are outdoors against a brick wall.

Naše programy a služ- by v roku 2020

Streetwork a Sprevádzanie – pracujeme priamo v uliciach

Práca s ľuďmi bez domova priamo tam, kde sa nachádzajú, je často dôležitým prvým krokom pri ich začlevení do spoločnosti.

Dôležitosť a jedinečnosť tejto služby spočíva v tom, že prichádza za človekom tam, kde sa nachádza, kde žije. Pre mnohých ľudí je veľmi náročné prichádzať do denného centra alebo inej kamennej (ambulantnej) služby, či už zo zdravotných dôvodov, obáv z predsudkov, vzdialenosti, alebo neinformovanosti o ich existencii. Preto je nevyhnutné, aby služby, ktoré sú poskytované v ambulantných zariadeniach (sociálne poradenstvo, asistencie a sprevádzanie do rôznych inštitúcií, ošetrovanie, jedlo a pitná voda, poskytnutie oblečenia a pod.) boli poskytované aj v rámci terénnej práce. Vďaka nej sa k pomoci dostanú aj ľudia, ktorí by inak so systémom vypadli.

V roku 2020 sme pôsobili na 339 kontaktných miestach na území Bratislavy a opakovane pracovali s viac ako 700 ľuďmi bez domova.

Hlavným cieľom terénnej sociálnej práce s ľuďmi bez domova je zvýšenie kvality života a zníženie rizík, ktoré život na ulici prináša prostredníctvom prístupu harm reduction. Prostredníctvom tohto prístupu znižujeme riziko vzniku a zhoršenia ochorení, sprostredkujeme ľuďom prístup k základným životným potrebám a eliminujeme sociálne vylúčenie.

Terénna sociálna práca priamo v uliciach spočíva vo **vyhľadávaní miest, kde ľudia bez domova žijú a plní nezastupiteľnú úlohu pri prvom kontakte a následnom napojení ľudí do siete sociálnych služieb.**

Základným pracovným nástrojom je vytvorenie pozitívneho profesionálneho vzťahu založenom na dôvere.

Filozofiou je hľadanie toho, čo sám človek aktuálne potrebuje, čo je pre neho dôležité riešiť a byť mu v tomto procese podporou, aby kroky dokázal urobiť sám.

Na tomto základe sa môže začať odvíjať široká paleta služieb. Od jednoduchého a niekedy nevyhnutného podania teplej deky s nadväzujúcim odborným sociálnym poradenstvom, sieťovaním s potrebnými organizáciami a inštitúciami, riešením krízových situácií spojených s transportom do nocľahárne až po privolanie rýchlej zdravotnej pomoci alebo iných záchranných zložiek.

Dôležitou súčasťou práce **terénnych sociálnych pracovníkov a pracovníčok OZ Vagus**, je prevádzkovanie **“Linky na pomoc ľuďom bez domova” (0949 655 555)**, ktorá slúži na nahlásovanie človeka v núdzi a poskytovanie dištančného sociálneho poradenstva.

Na základe nášho dlhoročného fungovania sme vybudovali funkčný elektronický systém práce, profesionálny tím terénnych sociálnych pracovníkov a pracovníčok a pomohli tak tisíciam ľuďom bez domova.

Terénni sociálni pracovníci a pracovníčky sú častokrát prví a niekedy aj jediní členovia majoritnej spoločnosti, ktorí partnersky a bez hodnotenia prejavia záujem o život ľudí bez domova, ich konkrétne potreby a prichádzajú s ponukou podpory a odbornej spolupráce v riešení sociálnej situácie. Základom pre kvalitné poskytovanie sociálnych služieb u terénnych sociálnych pracovníkov a pracovníčok je ich odbornosť.

V roku 2020 bolo súčasťou terénneho tímu Streetworku 6 zamestnancov a zamestnankýň na plný pracovný úväzok a spoločne dokázali:

- odpracovať 141 večerných a 110 denných služieb
- vo dvojici opätovne navštíviť obývané miesta 2666-krát,
- nadviazať 96 nových kontaktov s ľuďmi bez domova,
- sprevádzať ľudí 50-krát, pričom išlo predovšetkým o riešenie zdravotného stavu človeka a o sprevádzanie na mestský úrad, sociálnu poisťovňu, UPSVaR, či klientske centrum,
- prijať 398 telefonátov na Linku na pomoc ľuďom bez domova.

V teréne pracujeme v bežnom režime od pondelka do soboty v časoch:

denný Streetwork (4x/týždeň)	8:00 – 12:00
večerný Streetwork (5x/týždeň)	16:30 – 22:00

Počet kontaktných miest podľa mestských častí Bratislavy, na ktorých sme pôsobili počas roku 2020:

Mestská časť	Počet miest
Staré Mesto	41
Lamač	3
Ružinov	74
Vrakuňa	6
Podunajské Biskupice	3
Nové Mesto	69
Petržalka	81
Rača	32
Vajnory	11
Rusovce	3
Karlova Ves	8
Dúbravka	5
Devínska Nová Ves	0
Jarovce	2
Záhorská Bystrica	1
SPOLU	339 miest

DOMEC – Nízkoprahové denné centrum

Na to, aby ste vedeli efektívne pracovať na zmene svojej životnej situácie, nemôžete byť **hladní, chorí a zanedbaní**. Potrebujete miesto, kde sa môžete osprchovať, najesť, získať čisté oblečenie a v neposlednom rade podporu, ľudský prístup a možnosť začať pracovať na zmene formou odborného sociálneho poradenstva.

V nízkoprahovom dennom centre Domec poskytujeme odborné sociálne poradenstvo a individuálny prístup, ale aj základné služby pre zvýšenie kvality života.

Prioritou **Vagusu** je hľadanie efektívnych nástrojov na **ukončovanie bezdomovectva**, no zároveň za rovnako dôležité považujeme budovanie denných a hygienických centier či nocľahární a útulkov. Tieto zariadenia a ich služby poskytujú ľuďom, ktorí sa ocitli na ulici, dôležitú podporu, ktorá je kľúčová pre pozitívnu zmenu v ich životnej situácii.

Naše nízkoprahové denné centrum **DOMEC** poskytuje útočisko počas dňa bez rozdielu príjmu, trvalého pobytu, závislosti či sociálnej situácie.

Je otvorené pre všetkých ľudí, ktorí sa ocitli v núdzi a bez podpory rodiny, priateľov či štátu.

- **Adresa centra: Mýtna 33, Bratislava**
- **Otváracie hodiny: pondelok – nedeľa: 9:00 – 16:00, utorok: 13:00 – 15:00**

V roku 2020 sa nám podarilo naplniť náš dlhodobý cieľ – otvoriť Domec aj počas víkendov, nakoľko dlhodobo evidujeme nedostatok denných služieb v tomto čase. Proces výrazne urýchlila pandemická situácia (viac v kapitole Covid). Podarilo sa nám rozšíriť tím sociálnych asistentov a asistentiek a pokryť tak viac dní. Prvýkrát sme počas víkendov otvorili prvý decembrový víkend.

Základné poskytované služby:

- Sociálne poradenstvo
- Raňajky a obed
- Výdaj šatstva
- Hygienické centrum
- Úschovňa osobných vecí
- Ošetrovňa
- Odpočinkový priestor
- Voľnočasové a vzdelávacie aktivity

Návštevnosť DOMCA v roku 2020

1 145 ľudí bez domova

spolu 16 744-krát

Denne príde do centra v priemere **67 ľudí bez domova**, v zimnom období stúpne toto číslo na **73 ľudí**.

Od začiatku roka 2020 navštívilo **Domec 426** prvokontaktov – ľudí, ktorí k nám prišli po prvýkrát.

Spolu sa uskutočnilo **2 385 poradenských rozhovorov**, čo je o **579 poradenstiev viac**, než v predchádzajúcom roku.

Voľnočasové a komunitné aktivity pre návštevníkov Domca

Okrem základných služieb, ktoré Domec poskytuje, sú taktiež dôležité voľnočasové aktivity, ktoré pozitívne vplyvajú na aktívny prístup človeka a jeho motiváciu pracovať na zmene svojej situácie. Voľnočasovými aktivitami sa snažíme vytvoriť priestor, kde môžu ľudia zažiť pekné momenty, ktoré ich vytrhnú z každodennej reality. Prostredníctvom jednotlivých aktivít môžeme posilňovať sebadôveru a sociálne zručnosti, vyjadriť svoje emócie, vidieť svoju odvedenú prácu a zažiť radosť zo súťažení a víťazstva.

Zároveň ide o skvelú príležitosť ako otvoriť tému bezdomovectva širokej verejnosti, a to práve zapájaním dobrovoľníkov do rôznych kreatívnych činností a kurzov.

V roku 2020 sme znovu, spoločne so spriatelenými organizáciami, usporadúvali voľnočasové aktivity:

- Anonymní narkomani
- Vedomostné kvízy
- Premietania filmov
- Arte dielne
- Šachový turnaj
- Kartový turnaj
- Spoločné vianočné pečenie

Komunitné plánovanie

Každý rok je pre nás v rámci voľnočasových aktivít čoraz dôležitejšie komunitné plánovanie, pretože služby pre ľudí bez domova chceme tvoriť spoločne s nimi. V rámci tvorby a nastavovaní našich služieb sú našimi partnermi v diskusii. Informácie z komunitného plánovania sú pre nás podkladmi pre smerovanie a strategické plánovanie organizácie a pre komunikáciu na ďalšie inštitúcie.

Integračný program Medzimiesto Šanca na návrat do bežného života

Hlavným cieľom **Integračného programu** je poskytovať dlhodobý ucelený systém podpory v rámci riešenia otázok v oblasti prevencie straty bývania, poskytovania bývania a zamestnávania v spojení s intenzívnym sociálnym poradenstvom.

Základom je individuálny a odborný prístup sociálnych **pracovníkov a pracovníčok** s cieľom nastaviť komplexnú podporu pre človeka a vytvoriť s ním vzťah založený na dôvere – byť mu oporou a partnerom na jeho ceste z ulice. Integračný program sa zameriava na menší počet ľudí bez domova. V poradenskom procese si zakladáme na budovaní a obnove sociálnych, či pracovných návykov, riešení zdravotného stavu, nadväzovaní susedských vzťahov, či nadobúdání finančnej gramotnosti.

Rok 2020 bol prelomový najmä z pohľadu rozšírenia služieb, poskytovaného rozsahu poradenstva a zvýšenia personálnej kapacity **Integračného programu**.

BÝVANIE

Za desať rokov praxe vo **Vaguse** vidíme, že väčšina problémov, ktorými trpia ľudia bez domova, vzniká alebo sa prehlbuje počas života na ulici.

Človek na ulici takmer okamžite stráca zaužívané návyky a všetky jeho potreby sa sústreďujú len na jedno – prežiť deň. Práve prvotné poskytnutie bývania a zachytenie človeka v raných fázach bezdomovectva pozitívne vplyva na schopnosť resocializovať sa – pracovať na zmene sociálnej situácie či nestratiť sociálne zručnosti nadobudnuté v bežnom živote.

Aj vďaka prvým pozitívnym výsledkom v rámci pilotného projektu Housing Cverna a priebežnému hodnoteniu sme sa rozhodli pre ďalšie rozširovanie **projektu Bývanie**.

V prvej polovici roku 2020 sme s Magistrátom hlavného mesta SR Bratislava podpísali Memorandum o spolupráci v rámci projektu dostupného bývania so sociálnou podporou. Magistrát hlavného mesta poskytol tri bytové jednotky v podobe jednoizbových bytov v rôznych lokalitách Bratislavy k prenájmu pre ľudí bez domova. Našou úlohou je zabezpečenie sociálneho poradenstva.

V priebehu roka sa nám podarilo zvýšiť počet dostupných bytov/izieb na 15 s možnosťou bývania do 20 ľudí.

KRÍZOVÝ BYT

V roku 2020 sme reagovali na aktuálne novovzniknuté situácie, ktorým musia čeliť ľudia bez domova. Krízy sú prirodzenou súčasťou ľudského života, no nie vždy ich vieme predvídať a včas zabrániť ich dôsledkom. Niekedy je to nad naše sily a ocitáme sa v ťažkej situácii. V našej práci sa stretávame s ľuďmi, ktorí nevedeli zvrátiť negatívne dôsledky krízy a ocitli sa zo dňa na deň na ulici. Nečakane prišli o finančný príjem, vyhorela im záhradná chatka, alebo sa im zhoršil zdravotný stav a sú v ohrození života.

Krízový byt je určený pre ľudí v krízových momentoch, ktoré vieme spoločne vyriešiť v krátkodobom horizonte od 3 do 6 mesiacov, napr. vybavenie dôchodku, nájdenie nového bývania, nové zamestnanie.

Princípy fungovania a intenzívne sociálne poradenstvo

Pravidelné individuálne poradenstvo je v celom procese rovnako dôležité ako samotné poskytovanie bývania.

Témy neurčuje program ani sociálny poradca, ale pri-náša ich človek v bývaní sám, podľa toho čo je pre neho aktuálne najdôležitejšie riešiť. Môže byť zamerané na rôzne oblasti života – pomoc pri zabývaní, oblasť zdravia, rodinných a partnerských vzťahov, finančné poradenstvo, oddĺženie, vzdelávanie, hľadanie stabilného zamestnania a pod.

Bývanie je postavené na opätovnom osvojení návyku pravidelného splácania nájomného. Postupne je suma

navyšovaná, ku koncu sa dostáva na cenu komerčného prenájmu bytu/izby v Bratislave, aby bol človek po skončení spolupráce v projekte schopný platiť si vlastný prenájom.

Garantovaná dĺžka bývania sa vzťahuje na obdobie dvoch až dva a pol roka, podľa toho, koľko času človek potrebuje. Ide o čas, kedy je človek schopný stabilizovať svoju situáciu a pracovať na osamostatnení, v zmysle vlastného zabezpečenia svojich potrieb a bývania.

V roku 2020 sme poskytli v rámci projektov bývania ubytovanie 15 ľuďom bez domova. Vykonali sme 23 sociálnych šetrení a zrealizovali sme 9 skupinových a 7 individuálnych informatívnych stretnutí k možnosti účasti ľudí bez domova na projektoch bývania. O bývanie v rámci projektov Vagusu prejavilo tento rok záujem až 31 ľudí bez domova. Ľuďom bez domova v programoch bývania sme poskytli v uplynulom roku 245 poradenstiev.

ZAMESTNÁVANIE

Projekty zamestnávania Upracme si a Strategické partnerstvá sa zameriavajú na zamestnávanie ľudí bez domova v kombinácii so sociálnym poradenstvom.

Projekt Upracme si prebieha dvakrát týždenne na Račianskom mýte a v jeho okolí. Strategické partnerstvá sa zameriavajú na dlhodobú spoluprácu so zamestnávateľmi

a poskytovanie chránených pracovných miest. Cieľom tejto služby je intenzívna podpora ľudí v získavaní pracovných a komunikačných zručností v bezpečnom pracovnom prostredí. Vychádzame pritom z presvedčenia a našej skúsenosti, že vďaka pomáhajúcemu vzťahu a podpore dokážu ľudia prekonať problémy, ktoré by sami pokladali za neprekonateľné či neriešiteľné.

V roku 2020 sa zúčastnilo projektu Upracme si 43 ľudí bez domova. Na trvalý pomer sa prostredníctvom projektu Strategické partnerstvá zamestnalo 5 ľudí bez domova.

“Workshopy v oblasti zamestnávania a trhu práce”

Efektívnym krokom v rámci integrácie sú workshopy zamerané na rozvoj pracovných zručností a orientácie na pracovnom trhu, ktoré sme začali realizovať v roku 2020. Ľuďom bez domova sú veľmi citlivou a zároveň interaktívnou formou vysvetľované témy ohľadom zamestnania. Vytvárame modelové situácie, ktoré im pomôžu naučiť sa riešiť, v bezpečnom prostredí, napríklad pracovný pohovor či konflikt na pracovisku. Vďaka účasti na workshopoch si ľudia získajú alebo prehĺbia sociálne zručnosti ako schopnosť efektívne komunikovať so zamestnávateľom, byť zorientovaný v prostredí trhu práce, bližšie sa oboznámiť so Zákonníkom práce a jednotlivými typmi pracovnoprávneho vzťahu.

V roku 2020 sa nám podarilo zrealizovať 8 workshopov, lektorovať 28 hodín pre 19 ľudí a poskytnúť 31 individuálnych stretnutí spojených s realizáciou workshopov.

PREVENCIA

Integračný program sa aktívne zameriava na oblasť prevencie a včasného zachytenia ľudí, ktorí sa náhle ocitli bez domova alebo vplyvom nepriaznivej sociálnej situácie im hrozí vylúčenie z bývania.

V súčasnej dobe neexistuje na komunálnej úrovni funkčný prevenčný systém, ktorý by zamedzil ďalšiemu nárastu straty bývania a počtu ľudí bez domova. Preto oslovujeme komunálne a štátne subjekty s ponukou spolupráce a možnosti kontaktovania nášho Integračného programu. Tiež sme sa zamerali na oslovovanie Ústavov na výkon trestu na západnom Slovensku.

V roku 2020 sa zorganizovala prvá prednáška vo VTOS Želiezovce pre 58 odsúdených. Po prednáške bolo realizovaných 13 individuálnych poradenstiev a 3 odsúdení sa stali klientmi Integračného programu po ukončení výkonu trestu.

Registrácia novej sociálnej služby

Podarilo sa nám registrovať novú sociálnu službu, ktorá sa volá **Podpora samostatného bývania**. Na základe splnených podmienok sme tak dostali oficiálne potvrdenie, že to, čo robíme, sa stáva rešpektovanou službou aj v očiach úradov. Znamená to pre nás zjednodušenie administratívy, nové možnosti financovania, a tak aj rozširovania pomoci ľuďom na ceste k stabilnému bývaniu.

Ďalšia oblasť našej novo registrovanej služby, na ktorú by sme sa chceli postupne zamerať, je prevencia pred stratou bývania. Je určená pre ľudí, ktorým hrozí strata domova. Títo ľudia môžu kontaktovať Integračný program a spoločne môžeme začať pracovať na tom, aby k strate domova nedošlo.

COVID

"Toto sú chvíle, kedy by mal podľa mňa každý zamakať, z úcty k profesii a klientom. My, zdravotníci, záchranári, policajti, vojaci, hasiči... každý človek, ktorého práca už aj tak je smerovaná k pomoci iným. A čo tie úbohe predavačky? Zásobovanie? Všetci títo ľudia sú tam a robia, čo vedia. Viem, čo hovoril prof. Krčméry, keď nám odovzdávali diplomy. Pokiaľ ma organizácia adekvátne ochráni, vidím to ako svoju povinnosť. Bojím sa, to je samozrejmé. Žijem so svokrovcami, čo majú 80+. No tam vonku sú ľudia, o ktorých život a zdravie sa nemá kto báť. Tak ten človek budem ja. Kým nikoho neohrozím, budem tu pre každého, samozrejme, v rámci svojich obmedzených možností." Karin, koordinátorka programu Medzimiesto, pár dní po vyhlásení pandemického stavu v marci 2020.

Pri pandémie koronavírusu sa naplno prejavilo neriešenie a dlhodobé zanedbávanie riešenia témy bezdomovectva. Na jar 2020, kedy sme museli aktívne riešiť nariadenia vlády, ktoré museli dodržiavať všetci obyvatelia Slovenska, bolo zjavné, že na skupinu ľudí bez domova sa zabudlo. Nariadenia neodrzakadľovali, že medzi obyvateľmi Slovenska žijú aj ľudia, ktorí nemajú domov a tým pádom ich nedokážu dodržiavať.

Nedokážu tráviť tvrdý dvojtyždňový lockdown vo svojich domovoch. Sledovali sme, ako v iných krajinách sprístupňujú pre ľudí bez domova hotely, hostely a ubytovne aby sa mohli izolovať a boli tak v bezpečí. Naša vláda sa k

tejto téme postavila nedbalo a laxne. Na žiadosti a otázky organizácií pracujúcich s touto cieľovou skupinou reagovali veľmi stroho, s vysvetlením, že také budovy nie sú.

Veľkým problémom bolo aj nosenie rúšok. Rozumieme tejto potrebe a plne sa s ňou stotožňujeme. Avšak sme toho názoru, že štát by sa mal v tomto prípade postarať o ľudí, ktorí si nedokážu sami zabezpečiť ochranné pomôcky. Vďaka obrovskej vlne solidarity sa nám podarilo pre ľudí bez domova zabezpečiť dostatočné množstvo látkových rúšok, ktoré pre nich ušili dobrovoľníci. Neskôr, vďaka iniciatíve Kto pomôže Slovensku, sme mali k dispozícii aj dostatočné množstvo respirátorov a ochranných pomôcok. Napriek tomu, že sme boli Subjektom hospodárskej mobilizácie, pomoc od štátu resp. Štátnych hmotných rezerv bola mizivá.

Mnohé z nariadení, ktoré sa týkali výhradne poskytovania sociálnych služieb, neodzrkadľovali potreby a možnosti ľudí bez domova. Bolo našou snahou, ale aj snahou iných organizácií, aby boli tieto nariadenia prispôsobené pre všetky skupiny obyvateľov a aby neboli diskriminačné. V spolupráci s organizáciami pracujúcimi s ľuďmi bez domova v Bratislave, ale aj organizáciami po celom Slovensku sme apelovali aj na prezidentku Zuzanu Čaputovú, ochrankyňu verejných práv a tiež na rôzne ministerstvá a ich ministrov, aby nezabúdali na ľudí bez domova a ľudí na pokraji chudoby. Aby im boli prístupné a umožnené rovnaké podmienky ako mali ostatní obyvatelia.

COVID 19 a naše programy

Pandemická situácia mala dopad na fungovanie sociálnych služieb, dopyt po práci, zber surovín, ale aj bežné rutinné činnosti ľudí bez domova. Situácia sa zmenila zo dňa na deň a bolo pre nás výzvou pružne reagovať na vzniknutú situáciu. Prvý lockdown bol veľmi stresujúci pre ľudí bez domova aj samotných zamestnancov. Ľudia bez domova boli zmätení, mali strach, netušili čo s nimi bude v prípade, ak by sa nakazili. V ich už tak či tak neistej situácii sa vynorilo veľa otázok, ako budú ďalej žiť.

Zamestnanci napriek obavám o svoje zdravie neváhali pokračovať v poskytovaní služieb. Bolo veľmi náročné fungovať bez pomoci štátu, pretože ľudia bez domova nemali možnosť samoizolácie a miesto, kde stráviť karanténu. Vďaka Magistrátu hlavného mesta SR Bratislava sa neskôr podarilo zriadiť karanténne zariadenie pre ľudí bez domova. Táto udalosť pre nás ako zamestnancov a pre samotných ľudí bez domova znamenala dôležitý krok pre ochranu zdravia jednej z najrizikovejších skupín obyvateľstva.

PREČO SÚ ĽUDIA BEZ DOMOVA OHROZENÁ SKUPINA

Absencia bývania u ľudí bez domova predovšetkým znamená nemožnosť samoizolácie, sťažený prístup

k zdravotnej starostlivosti či k dostatočnej hygiene. Svoju úlohu zohráva aj zvýšená miera stresu a ďalšie zdravotné problémy a podvýživa.

Väčšia časť ľudí bez domova je **v strednom a vyššom veku**. Vplyvom náročných životných podmienok, fyzická kondícia častokrát zodpovedá ešte omnoho vyššiemu veku. **Nedostupnosť zdravotnej starostlivosti** kvôli dlhom na poistení spôsobuje, že mnohí trpia neliečenými a závažnými chronickými ochoreniami, ktoré COVID-19 môže ešte prehĺbiť. Mladší či starší ľudia bez domova nemajú miesto, kde by mohli vyležať bežné ochorenia ako napr. chrípka. Tieto ochorenia prechodia, čo má veľakrát dlhodobé následky pre ich zdravie.

Ochranné pomôcky a prevencia ochorenia

Na začiatku prvej vlny sme bojovali s nedostatkom vhodných ochranných pomôcok a náš čas sme museli investovať do ich zháňania a príprave nového spôsobu fungovania vzhľadom na pandemické opatrenia.

Denná spotreba rúšok pre ľudí bez domova bola 70 až 90 kusov. **Denná spotreba respirátorov v Domci bola 7 – 14 kusov, podľa typu respirátora.** Počas celej pandémie v roku 2020 sme minuli približne **4 000 párov rukavíc, vyše 1 500 respirátorov pre zamestnancov, minuli desiatky litrov dezinfekcie.** Ľuďom bez domova sme v roku 2020 rozdali viac ako 10 000 rúšok.

Ľudí bez domova sme pravidelne informovali o príznakoch ochorenia a možnostiach prevencie, o aktuálnych opatreniach, ktoré sa ich týkajú, o zmenách vo fungovaní

služieb a inštitúcií a o možnostiach trávenia karantény. Pracovníci a pracovníčky zároveň overovali, ako týmto informáciám ľudia rozumejú. **Taktiež bolo potrebné podporiť ľudí bez domova aj po psychickej stránke a zmierniť tak emocionálnu záťaž spôsobenú izoláciou a pocitom ohrozenia a hľadať možnosti zvládania či minimalizovania týchto stavov.**

Noví ľudia bez domova – prvokontakty

S nástupom pandémie sme vo všetkých programoch zaznamenali zvyšujúce sa počty ľudí ohrozených stratou bývania, stratou už nadobudnutej práce a ocitnutím sa v kríze.

V prvých dvoch mesiacoch išlo o počet približne 55 nových zaregistrovaných ľudí. Väčšina uvádzala náhly výpadok príjmu, čo spôsobilo neudržanie si dočasného ubytovania na ubytovniach. Sociálni pracovníci a pracovníčky sa snažili vyhľadávať voľné pracovné miesta, no situácia sa zhoršila natoľko, že ponuka bola veľmi malá. Z tohto dôvodu nebolo jednoduché vrátiť sa do pracovného života v relatívne krátkom čase, čo sa neskôr odrazilo na psychike a frustrácii práve týchto ľudí.

Testovanie

Pre minimalizovanie ohrozenia ľudí bez domova, zamestnancov, zamestnankýň a ich rodín sme sa rozhodli pre pravidelné testovanie, nakoľko to bola najlepšia prevencia odhalenia pozitivity. **Každý týždeň sa striedali**

Rúško

pracovníci a pracovníčky všech programů na PCR testování.

Vagus sa zapojil aj do plošného testovania v rámci celého Slovenska. Bolo pre nás dôležité vytvoriť miesto, kde sa môžu ľudia bez domova otestovať aj bez preukazu totožnosti, bez odsudzovania za svoj vzhľad a v prostredí ktoré poznajú. Zároveň bolo žiaduce zachytiť nákazu čo možno najskôr a preto sme vytvorili odberné miesto priamo v dennom centre **Domec**.

Ľudia bez domova toto testovanie veľmi vítali a bolo pre nich dôležité poznať svoj zdravotný stav.

Počet otestovaných ľudí bez domova	347 otestovaných ľudí bez domova s 0 pozitivitou
------------------------------------	---

Tlak na zdravotníkov a ich vyťaženosť v tomto období bol obrovský a bez dobrovoľníkov, priateľov Vagusu a ochotných rodinných príslušníkov zamestnancov a zamestnankyň by sa nám testovanie podarilo len veľmi ťažko.

Zmena režimu a spolupráca programov

Po prvých opatreniach, ktoré prijala Vláda SR, sme neustále prispôbovali naše programy, aby boli pre ľudí bez domova aj zamestnancov čo najbezpečnejšie.

V dennom centre sme museli znížiť kapacitu počtu ľudí a zaviesť vstupnú kontrolu, ktorá spočívala v dezinfekcii rúk, v zisťovaní zdravotnej anamnézy, meraním teploty, výmenou rúška a podaním vitamínov.

Počas druhej vlny, kedy sa situácia rapídne zhoršila v počte nakazených, sme sa rozhodli rozdeliť deň na dve zmeny. Prvý vstup do centra bol od 9:00 do 12:00 a druhý vstup od 13:00 do 16:00. V oboch vstupoch boli zabezpečené služby ako sociálne poradenstvo, ošetrovňa, šatník, sprchy, raňajky a obed.

Počas prvej vlny pandémie koronavírusu, keď boli ľudia bez domova zo dňa na deň odstrihnutí od možnosti zárobku z menších brigád, sme v teréne okrem hygienických balíčkov distribuovali aj potravinové. V dennom centre sme posilnili výdaj stravy o teplý olovrant, ktorý si ľudia mohli zobrať so sebou.

Počet vydaných porcií v programe Domec	Kvôli pandémie sme posilnili výdaj stravy o olovrant, čo malo výrazný vplyv na počet vydaných porcií jedla	20 491 vydaných porcií čo je o 5 473 porcií viac ako v roku 2019
Počet vydaných hygienických balíčkov v programe Streetwork	Obsahovali ochranné rúška, dezinfekciu na ruky, mydlo, hygienické vreckovky, vitamíny a infomateriály	246 balíčkov
Počet vydaných balíčkov potravín v programe Streetwork	Počas prvej vlny pandémie sme rozdávali aj potravinové balíčky s trvanlivými potravinami a pitnú vodu	163 balíčkov

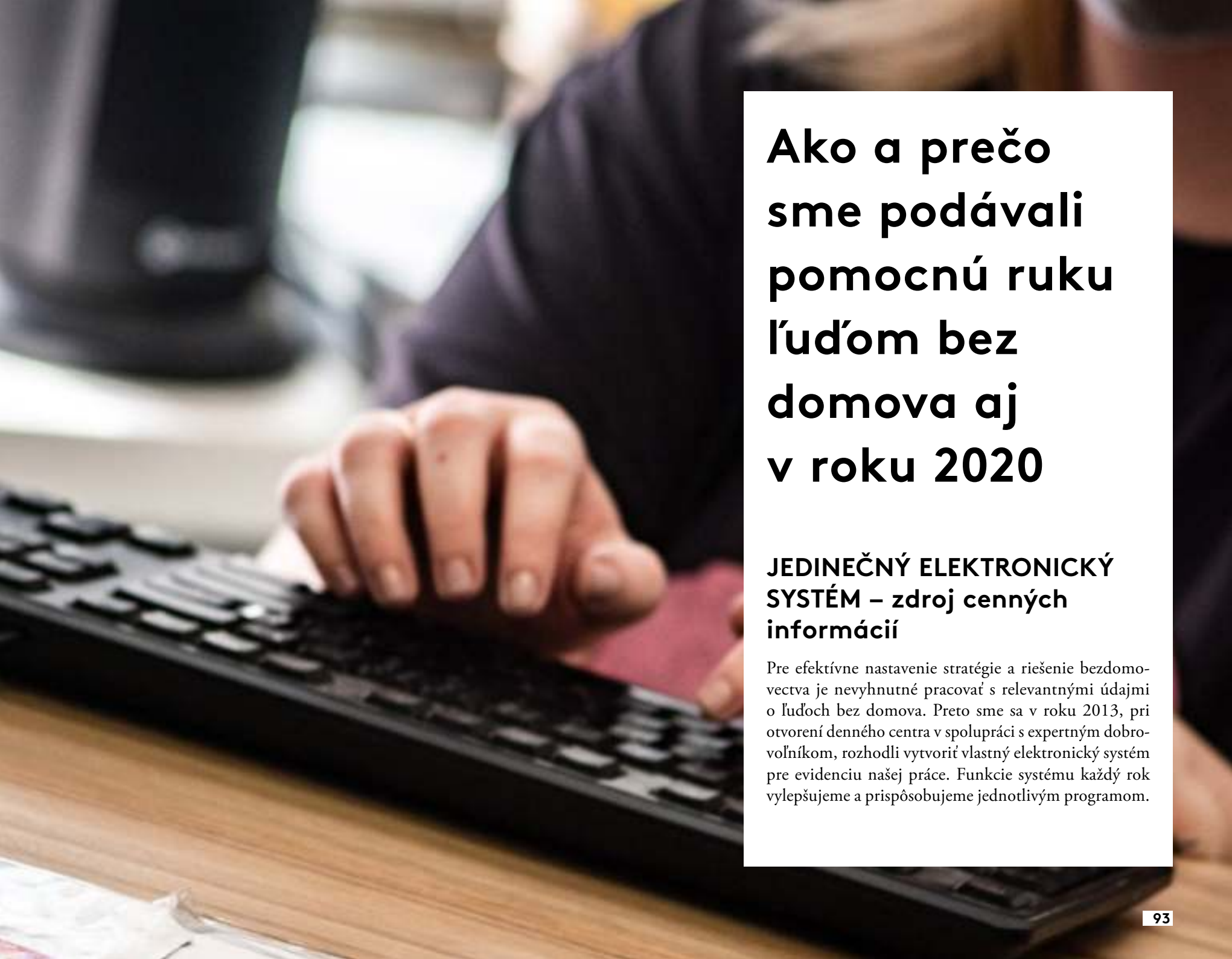
V rámci programu **STREETWORK** sme situáciu zohľadňovali pri plánovaní návštev v teréne a intervenciách. Zo skupiny ľudí bez domova, s ktorými pracujeme, sme vytipovali tých najzraniteľnejších, ktorí by sa kvôli zjavnej izolácii mohli ocitnúť v krízovej situácii. Túto skupinu navštevovali terénni sociálni pracovníci a pracovníčky v rámci terénnych služieb častejšie. Išlo najmä o ľudí bez mobilného telefónu, s rôznymi duševnými ochoreniami, s niektorými psychiatrickými diagnózami, viac sociálne izolovaných, vo vysokom veku a s vážnejšími zdravotnými problémami. Naopak, s ľuďmi, ktorí majú mobilný telefón, boli pracovníci v pravidelnom telefonickom kontakte a navštevovali ich v teréne s menšou frekvenciou.

Dôležitou sa ukázala spolupráca medzi programami. Na jar bolo potrebné posilniť služby v teréne a prispôsobiť samotnú ponuku služieb čo sa nám podarilo zapojením kolegov a kolegýň z programu Domec a Integrovaného programu. Koncom roka naopak niekoľkokrát vypomáhali terénni sociálni pracovníci a pracovníčky v dennom centre pri testovaní ľudí bez domova. **Mimoriadne dôležitou v tomto období bola aj spolupráca medzi jednotlivými organizáciami, inými terénnymi programami a mestom.**

Pomoc od iných subjektov

Vďaka veľkej spolupatričnosti ľudí sme priebežne dostávali ochranné pomôcky, ktoré nám chýbali. Ľudia nám nosili vlastnoručne vyrobené plastové šilty, či stovky ušitých rúšok, ktoré nám pomáhali prať a žehliť. Bez tejto obrovskej pomoci verejnosti by sa nám veľké problémy počas prvej vlny pandémie nepodarilo zvládnuť.

Pandémia ukázala nielen jednotlivcov ochotných pomáhať, no dostalo sa nám veľkej pomoci od nových platforiem pomoci či rôznych firiem. Platforma “Kto pomôže Slovensku”, ktorá vznikla ako reakcia na pandémiu, nás pravidelne zabezpečovala ochrannými pomôckami a dezinfekciou. Taktiež sme dostali germicídne žiariče, vďaka ktorým sme pravidelne vedeli hĺbkovo vyčistiť priestory zariadenia. Pravidelnú dodávku ochranných pomôcok a dezinfekcie nám poskytol aj **Magistrát hlavného mesta SR Bratislava**. V tejto neľahkej situácii nám pomohla aj **Potravinová banka**, cez ktorú využívame prebytky zeleniny a ovocia z **obchodného reťazca Tesco**. V spolupráci s firmou **Henkel** a **nadáciou Socia** sme dostali veľmi veľké množstvo drogérie a dezinfekcie.

Ako a prečo sme podávali pomocnú ruku ľuďom bez domova aj v roku 2020

JEDINEČNÝ ELEKTRONICKÝ SYSTÉM – zdroj cenných informácií

Pre efektívne nastavenie stratégie a riešenie bezdomovectva je nevyhnutné pracovať s relevantnými údajmi o ľuďoch bez domova. Preto sme sa v roku 2013, pri otvorení denného centra v spolupráci s expertným dobrovoľníkom, rozhodli vytvoriť vlastný elektronický systém pre evidenciu našej práce. Funkcie systému každý rok vylepšujeme a prispôbujeme jednotlivým programom.

V programe STREETWORK slúži systém na plánovanie trás, evidovanie údajov o ľuďoch, s ktorými pracujeme, a miestach, kde žijú alebo sa zdržiavajú.

V programe DOMEK využívame systém na plynulý priebeh pri využívaní služieb vďaka evidencii poradia ľudí na jednotlivé služby (poradenstvo, ošetrovňa, šatník a pod.).

Kontakty s ľuďmi, s ktorými pracujeme, majú svoj vývoj a nejde o náhodné rozhovory. Vždy sa snažíme sociálne poradenstvo plánovať prostredníctvom individuálnych plánov a odporúčaní pre ďalšie stretnutie.

Zároveň zo zápisov získavame cenné informácie – dáta a štatistiky, vďaka ktorým vám môžeme odprezentovať dopady našej práce. Tieto dáta sú dôležité pri komunikácii s inštitúciami pre systémové zmeny.

Systém je pre nás dôležitý aj z hľadiska šetrenia času, ktorý by sme boli nútení stráviť nevyhnutnou administratívou, a takto ho môžeme venovať času v priamej práci s ľuďmi bez domova.

Od vzniku systému sme do konca roku 2020 zaregistrovali presne 5489 ľudí bez domova.

Prvý kontakt je dôležitý

Výrazný problém v téme bezdomovectva je chýbajúca odborná pomoc a nedostatočná informovanosť, ktorých prítomnosť je kľúčová pri ukončovaní bezdomovectva. Ľudia bez domova často nevedia, na koho sa majú vo svojej situácii obrátiť a aké sú formy pomoci, ktoré môžu napomôcť k riešeniu ich situácie. Aj preto majú často

pocit, že sú v tejto neľahkej situácii sami. Vo všetkých našich programoch sa zameriavame na ľudí bez domova v takejto situácii.

Prvý kontakt v programoch STREETWORKDOMEK MEDZIMIESTO	• prvý kontakt je základom pre vznik dlhodobej odbornej pomoci • cieľom je prvotné zistenie potrieb človeka a poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia	645 prvých kontaktov
---	--	----------------------

Dosah

Základom je oslovenie a oboznámenie s možnosťami riešenia konkrétnej sociálnej situácie človeka. Väčšina prvokontaktovaných ľudí sa stane klientmi a klientkami STREETWORKU, DOMCA alebo MEDZIMIESTA, čo má za následok pravidelný kontakt sociálnych poradcov a poradkýň s človekom a vytvorenie vzťahu založeného na vzájomnej dôvere a pomoci. Je dôležité, aby sa človek, ktorý sa náhle ocitne v ťažkej životnej situácii, čo najskôr nakontaktoval na inštitúcie alebo organizácie, ktoré ho dokážu nasmerovať.

Krízové situácie a presun do tepla

Obzvlášť náročné je pre ľudí bez domova prežiť zimné obdobie, kedy okrem hladu, smädu, únavy a spánku na nebezpečných miestach, musí človek čeliť chladu a mrazom.

Nebezpečná kombinácia dlhodobého vysilenia, podlomeného zdravia a zimy predstavujú riziko ohrozenia ľudského života. **Zdravotné zásahové jednotky môžu pomôcť na mieste do určitej miery, ale ak vyhodnotia, že hospitalizácia nie je potrebná, človek zostáva na mieste a je vystavený následnému zhoršeniu zdravotného stavu a tiež riziku umrznutia.**

Pre tieto dôvody prevádzkujeme v programe STREETWORK linku na pomoc ľuďom bez domova – 0949 655 555. Na základe telefonických rozhovorov od občanov a občianok vieme prísť priamo za človekom v akútnej kríze a transportovať ho do bezpečia (najčastejšie ide o nocľaháreň a centrálnu príjmu nemocníc). Linka programu STREETWORK tak mnohokrát môže zachrániť ľudí v ohrození života.

Prevozy do bezpečia a krízová intervencia (nocľaháreň, nemocnica a pod.)	• streetworkeri a streetworkerky počas svojich služieb v prípade krízovej situácie zabezpečia prevoz do bezpečia • cieľom je riešiť akútny stav ohrozenia života alebo zdravia • najčastejším dôvodom transportu býva nepriaznivý zdravotný stav a taktiež obmedzené možnosti človeka postarať sa o seba	32 krízových intervencií 22 transportov
Prijaté telefonáty na linku	• na linku prichádzajú podnety od Mestskej polície BA, zdravotnej záchrannej služby a štátnej polície, • volajúcim sú poskytnuté informácie o službách a možnostiach pre ľudí bez domova, či konzultácie postupu pomoci • v krízových prípadoch vyrazajú naši terénni sociálni pracovníci a pracovníčky priamo na miesto, ktoré zadá volajúci • v ostatných prípadoch navštevujeme ľudí bez domova na miestach, ktoré sú nám cez linku poskytnuté v nasledujúcich dňoch	398 telefonátov

Zvládanie extrémneho počasia	• počas horúčav v letných mesiacoch poskytujeme informácie o dostupných zdrojoch pitnej vody a distribuujeme opaľovacie krémy a šiltovky • počas zimných mesiacov informujeme o možnostiach, kde je možné ukryť sa pred zimou a distribuujeme spacáky a teplé oblečenie	101 poradenských rozhovorov
------------------------------	--	-----------------------------

Dosah

Základom riešenia životnej situácie ľudí bez domova a následnej zmeny sú informácie.

Zvýšená informovanosť je kľúčová pre pozitívny priebeh riešenia životnej situácie človeka. Zároveň dostupné informácie zmierňujú pocit neistoty, pretože človek vie, čo ho čaká, na čo sa má pripraviť a kde nájde to, čo aktuálne v rámci dostupných služieb potrebuje. Aj vďaka tomu sa ľudia bez domova vedia posunúť vpred a riešiť krízové momenty, v ktorých sa ocitnú.

Ľudská dôstojnosť

Uspokojenie základných životných potrieb je základom ľudskej dôstojnosti. Väčšina z nás spí vo vlastnej posteli, v prípade hladu a smädu sa môže kedykoľvek najesť a napiť, rovnako sa môžeme kedykoľvek osprchovať a čisto sa obliecť. V prípade zdravotných problémov navštívime lekára a spoločne s ním vieme riešiť svoj zdravotný stav. Ak však stratíte domov, aj zdanlivo samozrejmé potreby sa stanú ťažko uspokojiteľnými a predstava bežného života je luxusom.

Človek tak postupne prichádza o pocit dôstojnosti – jedlo hľadá v kontajneri, je zanedbaný, nevyspatý, nedodržiava základné životné potreby, postupne psychicky a duševne chradne. Situáciu taktiež zhoršujú predsudky voči ľuďom bez domova a opovrhujúce pohľady okolia.

Bez uspokojenia základných životných potrieb človek nevie začať riešiť svoju životnú situáciu a pracovať na návrate do bežného života. Ešte stále si mnoho ľudí myslí, že riešením bezdomovectva je získanie práce a tým finančných prostriedkov, za ktoré si človek môže kúpiť jedlo alebo čisté oblečenie.

Skutočnosť je však o niečo komplikovanejšia.

Len ťažko si možno predstaviť, že človeka so známkami únavy v tvári, v špinavom oblečení, po tom, čo strávil noc na ulici a ráno sa nemal možnosť ani naraňajkovať, niekto zamestná. Aj preto je jednou z našich priorít v Nízkoprahovom dennom centre DOMEČ poskytnúť

ľuďom možnosť najesť sa, osprchovať sa, získať čisté oblečenie a v prípade akútnej potreby aj základné zdravotné ošetrovanie.

Cez uspokojenie základných potrieb vieme zmierniť stratu vlastnej dôstojnosti a sebadôvery, čo v druhom kroku priaznivo vplýva na motiváciu človeka riešiť svoju sociálnu situáciu spoločne so sociálnym poradcom a poradkyňou Vagusu.

Ľudskosť ako forma pomoci

Podpora, pocit bezpečia, možnosť odpočinku, socializácie a voľnočasové aktivity

Podpora a partnerstvo

Ľudia bez domova sa často stávajú terčom opovrhnutia a čelia rôznym komentárom pre svoj zanedbaný vzhľad. Väčšina ľudí k nim pristupuje ako k menejcenným, čo spôsobuje pocit ešte hlbšieho vylúčenia zo spoločnosti.

Ide o zložitý proces v prežívaní človeka a aj preto je pre návrat človeka do bežného života dôležité sociálne poradenstvo, ktoré vo Vaguse vykonávajú odborníci a odborníčky v oblasti sociálnej práce.

Základom poradenstva je dôvera, priateľský, ale zároveň profesionálny prístup, ochota vypočuť a neodsudzovať, nehľadať vinu a nehodnotiť súčasnú situáciu. Riešením nie sú príkazy a rozhodovanie za druhých. Aj preto sme vo Vaguse partnermi ľudí bez domova, kráčame s nimi cestou, ktorú si sami vybrali, a snažíme sa spoločne s nimi dosiahnuť ich

stanovené ciele. Niekedy je aj malý cieľ základom toho väčšieho, ktorý postupne smeruje k ukončovaniu bezdomovectva.

Súkromie, bezpečnosť a úschova osobných vecí

So stratou domova strácate aj pocit životného bezpečia a súkromia. Pohybujete sa len vo verejných priestranstvách, čo znamená, že neexistuje miesto, kde by ste sa cítili v súkromí. Aj to sa výrazne podpisuje pod prežívanie ľudí bez domova, keďže túžba po súkromí je prirodzená každému z nás.

Jednou z našich priorít je vytvorenie takého prostredia, kde by sa každý človek cítil bezpečne a svoj, mohol si oddýchnuť od noci strávenej na ulici, alebo sa individuálne pripravoval na povinnosti, ktoré ho v rámci dňa čakajú.

Zároveň v DOMCI poskytujeme možnosť úschovy súkromných vecí v skrinke, čím vieme predísť ich novej strate či prípadnému odcudzeniu. Prístup k tejto skrinke má výhradne len majiteľ uložených vecí. Táto forma pomoci je pre ľudí v DOMCI veľmi dôležitá – napríklad strata alebo odcudzenie osobných dokladov má za následok znemožnený kontakt s úradmi a inými inštitúciami.

Socializácia a voľnočasové aktivity

Človek na ulici sa cíti sám a mimo spoločnosti. Strata domova totiž často znamená aj stratu blízkej rodiny a priateľov. Vo Vaguse preto vytvárame okrem pocitu partnerstva a bezpečia aj miesto pre socializáciu.

Medziľudské vzťahy sa lepšie budujú prostredníctvom rôznych voľnočasových a tvorivých aktivít pre ľudí bez domova, ktoré organizujú naši kolegovia a kolegyne. Môže to síce vyznieť banálne, ale aj takáto činnosť predstavuje pre vnútorné prežívanie človeka veľkú pridanú hodnotu. Práve pocit zmysluplnosti a aktívnej seberealizácie sú pri ukončovaní bezdomovectva dôležité.

Okrem kreatívnych aktivít sa snažíme ľuďom sprostredkovať voľnočasové aktivity ako premietanie filmov, šachové, kartové turnaje a vedomostné kvízy.

Všetky tieto aktivity sa realizujú za asistencie našich sociálnych pracovníkov a pracovníčok, pričom sú spojené s dialógom o prežívaní a vnútornej motivácii k zmene životnej situácie.

Pozornosť, aktívne zapájanie a možnosť vyjadrenia svojich pocitov majú priaznivý vplyv na sebavedomie človeka a jeho motiváciu k ukončovaniu bezdomovectva.

Človek nesmie byť hladný a smädný

Neexistuje veľa miest v rámci Bratislavy, kde by sa mohli ľudia bez domova dôstojne najesť, hoci jedlo a voda patria medzi základné potreby človeka. Nedostatok jedla a vody má za následok zdravotné komplikácie a ich dlhodobá pravidelná absencia vedie k vážnemu zhoršeniu zdravotného stavu.

Aj to bol jeden z dôvodov vzniku a smerovania programu DOMEK, kde majú ľudia bez domova možnosť najesť sa počas raňajok a teplých obedov.

Počas prvej vlny pandémie koronavírusu, keď boli ľudia bez domova zo dňa na deň odstrihnutí od možnosti zárobku z menších brigád, sme v teréne okrem hygienických balíčkov distribuovali aj potravinové. V dennom centre sme posilnili prípravu stravy o olovrant, ktorý si ľudia mohli zobrať so sebou.

Vydané raňajky, obedy a olovranty v programe Domec	• raňajky a obedy pripravujeme, okrem utorka, každý deň • pre mnohých ľudí je jedinou kvalitnou stravou počas dňa • spolupracujeme aj s cateringovými firmami alebo reštauráciam • obedy zabezpečujeme vo vlastnej réžii alebo v spolupráci s dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami. V prípade potreby si ich objednáваме u externého dodávateľa	20 491 vydaných porcií čo je o 5 473 porcií viac ako minulý rok
--	--	---

Dosah

Možnosť v pokoji sa najesť čerstvého jedla tak-
tiež pozitívne vplyva na psychické prežívanie
ľudí bez domova. Aj vďaka možnosti naraňaj-
kovať sa a naobedovať v DOMCI, nemusia ľudia
nedôstojne hľadať potraviny v odpadkových
košoch a kontajneroch. Naším cieľom je posky-
tovať vyváženú a kvalitnú stravu s dostatkom
živín, ktorá prispieva k lepšiemu zdravotnému
stavu. Okrem zasýtenia tak získajú aj fyzickú
silu na ďalšie aktivity počas dňa.

Osobná hygiena, čisté oblečenie a pocit tepla

Ďalším problémom spojeným s nedostatočnými službami pre ľudí bez domova je možnosť osobnej hygieny a získania čistého oblečenia. Dodržiavanie pravidelnej hygieny a čisté oblečenie rovnako vplyvajú na vnútorné prežívanie človeka a jeho motiváciu zmeniť svoju životnú situáciu.

Len ťažko môžete navštíviť úrad, získať ubytovanie či absolvovať úspešný pracovný pohovor pri nedostatočnej hygiene a zanedbanom oblečení. Nehovoriac o tom, že sa v takom prípade cítite menejcenne a rezignovane.

V Bratislave, resp. na celom Slovensku, nie je vybudovaný systém hygienických centier, ktoré by dokázali pokryť súčasné množstvo ľudí bez domova. Ich základná hygiena tak prebieha viac-menej v improvizovaných podmienkach ulice, v nákupných centrách, na čerpacích staniciach či na verejných toaletách.

Človeku je tak prakticky znemožnené dodržiavať pravidelnú hygienu, čo má za následok už spomínaný pocit straty vlastnej dôstojnosti a rezignácie na svoj zovňajšok.

Okrem čistého oblečenia a hygieny je pre človeka žijúceho na ulici rozhodujúci aj pocit tepla, ktorý mu vie najmä v zimných mesiacoch zachrániť život. Aj preto sociálni pracovníci a pracovníčky programov STREETWORK a DOMEK dodávajú počas tohto chladného obdobia ľuďom bez domova dostatočné množstvo teplého oblečenia, spacákov a prikrývk.

Hygienické centrum v programe Domec	• je dostupné v každý pracovný deň, denne a zdarma ho navštívi minimálne 15 ľudí • okrem možnosti osprchovať sa, oholiť a ostrihať, poskytuje aj možnosť dezinfekcie a dezinsekcie pokožky v prípade kožných problémov • hygienické centrum využívajú aj ľudia, s ktorými pracujeme v programe Streetwork	3 620 návštev
Šatník v programe Domec	• je dostupný dvakrát do týždňa • každý z návštevníkov má nárok na limitovaný počet kusov jednotlivých druhov oblečenia • jeden návštevník si v priemere zoberie 2 ks oblečenia • rozdane oblečenie je darované, a teda aj recyklované vďaka darom zo zbierok firiem alebo od individuálnych darcov	1 595 návštev
Oblečenia, deky a spacáky v programe Streetwork	• vďaka našej práci majú šancu získať oblečenie aj ľudia, ktorí sa nachádzajú v odľahlejších mestských častiach • najdôležitejšie sú funkčné topánky, bundy a spodná bielizeň • takáto distribúcia oblečenia plní funkciu predchádzania zdravotným komplikáciám, spôsobeným nedostupnosťou hygienických centier a počas zimných mesiacov zabraňuje ohrozeniu zdravia a života v dôsledku zimy a dažďa	227 ks

Dosah

Hygienické centrum a šatník programu DOMEČ vytvárajú pre ľudí bez domova miesto, kde je im umožnené pravidelne dodržiavať hygienu, dbať o svoj vzhľad a aj tým pracovať na znovuzískaní sebadôvery a dôstojnosti. Práve v pandemickej situácii spôsobenej koronavírusom je dodržiavanie častej hygieny jedným zo spôsobov, ako predísť nákaze a rozširovaniu tohto ochorenia. V rámci STREETWORKU sme ľuďom bez domova rozdávali počas celého roku 2020 dezinfekcie so sebou.

Existencia týchto služieb v DOMCI má teda vplyv aj na verejné zdravie a zamedzenie vzniku chorôb, ktoré sú výsledkom zanedbanej hygieny. Dodržiavanie osobnej čistoty a čisté oblečenie taktiež vplývajú na pozitívnejšie vnímanie verejnosti ľudí bez domova, keďže okolie neodrádzajú rezignovaným a zanedbaným zjavom. Podstatným výsledkom týchto služieb je taktiež možnosť získať zamestnanie a ubytovanie.

Veľmi dôležitú úlohu zohráva oblečenie počas zimných mesiacov. Teplé oblečenie, prikrývky a spacáky nielen pomáhajú ľuďom bez domova chrániť sa pred omrzlinami, ale tiež znížiť riziko umrznutia a následnej straty života.

Zdravie

Aj v rámci analýzy „Práca s ľuďmi bez domova pri naša ovocie celej spoločnosti“, ktorú sme zrealizovali v roku 2019 spolu s Inštitútom environmentálnej politiky, vyplýva, že ošetrovanie je najhodnotnejšou službou, ktorú poskytujeme.

Ide nielen o ekonomický rozmer a šetrenie verejných financií, ale najmä o skvalitnenie života a zastavenie prehlbovania zlého zdravotného stavu.

V roku 2020 sa nám podarilo zrekonštruovať a zmodernizovať priestor a vybavenie ošetrovne v Domci, čo nám umožnilo poskytovanie vyššej kvality tejto služby.

Ošetrovňa v programe Domec	• je dostupná počas pracovných dní a bezplatné ošetrenie zabezpečujú vyškolení kolegovia a kolegyně • okrem ošetrovania bežných povrchových poranení a chronických rán, poskytuje ošetrovňa aj zdravotné poradenstvo ohľadom ďalších riešení zdravotného stavu	1 622 návštev ošetrovne
----------------------------	--	-------------------------

- vyškolení terénni sociálni pracovníci a pracovníčky poskytujú bezplatné ošetrovanie priamo tam, kde sa nachádzajú
- zväčša ide o základné prevazy a dezinfikovanie novovzniknutých či dlhodobých rán
- v prípade závažnejších problémov odporúčajú a motivujú človeka do ošetrovne v Domci, na vyšetrenie spolupracujúceho špecialistu a špecialistky alebo poskytujú pomoc pri hospitalizácii

Dosah

Prostredníctvom zdravotnej starostlivosti v našich programoch sa nám podarí ročne ošetriť stovky ľudí, pomáhame im s hospitalizáciou alebo vybavujeme vyšetrenie u špecialistu či špecialistky prostredníctvom našich partnerstiev. Z dôvodu dlhodobého neriešenia zdravotného stavu ľudí bez domova, pre dlhý v zdravotnej poisťovni, považujeme našu pomoc v oblasti zdravia v našich programoch za nenahraditeľnú. Aj preto, že mnohým ľuďom táto forma pomoci zachránila život.

Mnohí z ľudí bez domova netušili, pred rozhovormi s našimi sociálnymi pracovníkmi a pracovníčkami, že ich zdravotný stav je možné zlepšiť.

Cesta z ulice

Strata domova so sebou prináša aj samotu a bezmocnosť. Mnohí ľudia so stratou strechy nad hlavou stratili aj svojich blízkych, a preto sa ocitajú v ťažkej situácii bez akejkoľvek podpory okolia. Ide o extrémny nápor na psychiku človeka, nehovoriac o samostatných rizikách a problémoch, ktoré obnáša život na ulici.

Tak napríklad.

Neviete, kde a ako prežijete najbližšiu noc, rozmýšľate, ako získate financie na jedlo, pitie či nocľah, kde si odpočiniete a budete mať aspoň chvíľu pocit súkromia. Tieto dilemy sú len zlomkom z množstva otázok, ktoré si denne ľudia bez domova kladú.

Z každodenného prežívania dňa a plánovania sa **váš svet zrazu zredukuje len na potrebu prežiť**. Ľudia bez domova musia prechádzať mnohými prekážkami, a to od tých existenciálnych až po predsudky a nevrávnosť okolia. Je to bludný kruh, z ktorého sa ľudia často nevedia dostať sami.

Aj preto vznikol Vagus, kde k téme bezdomovectva a ľudí bez domova pristupujeme odborne, ľudsky a zároveň priateľsky. Naši sociálni pracovníci a pracovníčky tak dlhodobo sprevádzajú ľudí bez domova a sú ich partnermi a oporou na ceste z ulice. Opakovane sa stretávajú a rozprávajú s tisíckami ľudí v poradenských miestnostiach programu DOMEK, priamo v teréne prostredníctvom programu STREETWORK alebo v bývaní v programe MEDZI-MIESTO. Kombinácia našich dlhoročných skúseností v téme ľudí bez domova a individuálneho prístupu vytvára efektívny systém pomoci v rôznych témach a potrebách človeka bez domova.

Najväčším cieľom vo všetkých oblastiach našej práce je okamžité alebo postupné ukončovanie bezdomovectva. Aj v roku 2020, hoci sme čelili pandémie a rôznym komplikáciám spojených s touto situáciou, sme intenzívne pracovali na získavaní ďalších bytov a nadväzovaní nových partnerstiev v téme bývania.

Bez informácií sme stratení

Základom aktívneho prístupu k životu sú informácie. Ľudia bez domova často nevedia o možnostiach riešenia svojej životnej situácie. Dostupnosť odborných služieb a podpora v riešení aktuálnych problémov ľudí zo strany štátu a samospráv je naďalej kritická.

Medzi najčastejšie problémy ľudí bez domova patria chýbajúce osobné doklady, zdravotné problémy a ich postupné prehlbovanie, nemožnosť získať zamestnanie, čím si nevedia zabezpečiť pravidelný príjem. Problémom sú tiež dlhy či neuplatnený nárok na dávky zo sociálneho systému.

Najčastejšie ide o kombináciu viacerých a sú natoľko vážne, že ich ľudia bez domova nevedia riešiť sami – stávajú sa bezradnými a prestanú veriť v návrat do bežného života. Preto ku každému človeku pristupujeme individuálne a s ochotou pomôcť mu na jeho ceste z ulice. Sociálno-poradenská práca je náročná a spočíva v stanovení cieľov a následnom návrhu riešenia zo strany sociálneho poradcu alebo poradkyne, ktorý tiež pozostáva z viacerých postupných krokov.

Súčasne nastavené riešenia sú v mnohom komplikované a pozostávajú z množstva osobných a telefonických kontaktov s úradníkmi, taktiež písomnej korešpondencie,

pre ktorú je podmienkou – paradoxne – poštová adresa. So všetkými menovanými krokmi, ale aj ďalšími úkonmi v rámci celého procesu pomáhame ľuďom bez domova počas poradenských rozhovorov.

V roku 2020 sa kvôli pandemickej situácii výrazne skomplikovala komunikácia s inštitúciami ako sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, úrady práce a najmä súdy. Elektronická komunikácia je pre väčšinu ľudí bez domova náročná, často nedosiahnuteľná, klasické sociálne poradenstvo bolo potrebné rozšíriť do online priestoru.

Sociálne poradenstvo v poradni centra DOMEČ	• v Domci funguje poradenské centrum, ktoré pravidelne poskytuje služby počas pracovných dní • poradenstvo je často prvým krokom a podstatnou motiváciou pre riešenie svojej sociálnej situácie	2 385 poradenských rozhovorov
---	--	-------------------------------

Sociálne poradenstvo v teréne v rámci programu STREETWORK	• prebieha počas služieb v uliciach, na miestach, kde sa práve ľudia nachádzajú alebo žijú • dôležitým rozmerom je sociálne poradenstvo priamo v prostredí človeka bez toho, aby bolo potrebné cestovať do poradenského centra	2 710 poradenských rozhovorov
Telefonické sociálne poradenstvo v programe STREETWORK	• prebieha počas denných a večerných služieb v uliciach, kedy je dostupná naša linka • na túto linku volajú samotní ľudia bez domova, ktorí vďaka predchádzajúcemu osobnému kontaktu majú naše telefónne číslo • obsahom rozhovorov sú rôzne témy, o ktorých sa potrebujú poradiť • výhodou je okamžitá dostupnosť poradcu alebo poradkyne a flexibilné riešenie menej náročných tém (možnosti nocľahu, otváracie hodiny inštitúcií, informovanie o priebehu vybavovania jednotlivých záležitostí s úradmi a podobne) • v prípade náročnejších tém si terénny sociálny pracovník či pracovníčka dohodne osobné stretnutie na mieste, ktoré vyhovuje človeku bez domova	602 poradenských rozhovorov cez telefón

Sociálne poradenstvo v integračnom programe MEDZIMIESTO	• Poradenstvo sa poskytuje v projektoch bývania a zamestnávania, ale aj ľuďom, ktorí kontaktujú Integračný program v prípade ohrozenia straty bývania	735 poradenských rozhovorov
---	---	-----------------------------

V roku 2020 sa podarilo prerobiť doterajšie 2 poradenské kancelárie denného centra na 3. Aktuálne tak máme 3 poradenské miestnosti, kde sa súčasne počas dňa môže vykonávať poradenstvo až pre 24 ľudí. V roku 2020 sa nám podarilo zrekonštruovať aj priestor, kde poskytujeme zázemie sociálnym poradcom a poradkyniam, kde môžu pracovať na ďalšej administratíve a možnostiach odbornej pomoci vyplývajúcej z poradenského procesu.

Vybrané výsledky sociálno-poradenského procesu počas roka 2020

V prípade sociálneho poradenstva je ťažšie opísať, čo všetko tento proces obsahuje a z čoho pozostávajú jednotlivé kroky. V nasledujúcich opisoch a štatistikách vyberáme niektoré z dôležitých oblastí, v rámci ktorých pomáhame ľuďom bez domova na ich ceste z ulice.

VYŽIADANIE RODNÉHO LISTU Z MATRIKY

- pre ľudí bez domova je občiansky preukaz, v kombinácii s rodným listom, základným balíčkom, vďaka ktorému môžu napredovať v riešení svojej sociálnej situácie
- informatizácia verejnej správy sa odzrkadlila na procese vybavovania OP, čo znamená nižší počet žiadostí o rodné listy oproti minulým rokom. Vo výsledku to znamená kratší čas, za ktorý sa človek môže dostať k občianskemu preukazu

42 poradenských rozhovorov
1 vyžiadaný rodný list

VYBAVENIE OBČIANSKEHO PREUKAZU

- pre ľudí bez domova je občiansky preukaz základom, vďaka ktorému môžu napredovať v riešení svojej sociálnej situácie
- v našich programoch pomáhame pri opätovnom získaní osobných dokladov a hradíme 50 % nákladov spojených s týmto procesom
- vďaka tomu majú opäť šancu na finančné dávky, nástup na brigády alebo do zamestnania. Môžu tak komunikovať s úradmi, oddlížiť sa alebo založiť si bankový účet — osobné doklady sú jednoducho základnou výbavou každého z nás

336 poradenských rozhovorov
26 vybavených občianskych preukazov
s príspevkom OZ VAGUS

PODANÉ ŽIADOSTI NA SÚD A EXEKÚTOROM

- exekúcie sú jednou z najväčších prekážok pri ceste z ulice
- bez pomoci a aktívnej komunikácie s exekútormi a súdmi na tému splátkových kalendárov a celkového zániku pohľadávok je táto téma skoro neriešiteľná
- preto v riešení otázky dlhov a súdnych sporov ľuďom bez domova pomáhame s koncipovaním úradnej pošty, žiadostí o splátkové kalendáre a jednaním s konkrétnymi exekútormi

161 poradenských rozhovorov 6x osobný bankrot, splátkových kalendárov, 2 splatené dlhy

DÁVKA V HMOTNEJ NÚDZI A STAROBNÝ A INVALIDNÝ DÔCHODOK

- dávka v hmotnej núdzi je jediným finančným nástrojom štátu, ktorý vám prináleží v absolútnej biede
- ak vám je na túto dávku priznaný nárok, tak mesačne získate od štátu sumu vo výške 67,80 €. Podmienkou je však účasť na aktivačných prácach v rozmedzí 32 hod.
- na život vám tak zostanú 2 € denne
- z dôvodu zavedenia aktivačných prác ako prostriedku získania dávky, je záujem o ich vybavenie čoraz nižší
- seniori a ľudia so zdravotným postihnutím patria medzi najohrozenejšie skupiny ľudí bez domova
- predstava ľudí bez domova v dôchodkovom veku alebo so zdravotným postihnutím, ktorí vďaka svojej sociálnej situácii nedokážu absolvovať byrokratický proces pre priznanie nároku na dôchodok, je pre nás absolútne neprijateľná
- preto sprevádzame ľudí v celom tomto zložitom procese, ktorý je zložený z desiatok byrokratických úkonov
- vďaka priznaniu oboch druhov dôchodkov sa ľuďom otvoria možnosti ako riešiť absenciu domova
- finančný príjem totiž umožňuje získať dlhodobé miesto v domove sociálnych služieb alebo seniorov, prípadne v inom špecializovanom zariadení

389 poradenských rozhovorov, 7 vybavených DvHM, 8 priznaných dôchodkov, 2 splatené dlhy

KONTAKTOVANIE INÝCH SUBJEKTOV

- v prípadoch, ktoré nie sú v kompetencii Vagusu a našich pracovníkov a pracovníčok, sa snažíme riešiť situáciu a kontaktovať subjekty podľa konkrétnej potreby (iné organizácie zamerané na pomoc ľuďom bez domova, organizácie zamerané na pomoc iným cieľovým skupinám a podobne)

148 kontaktov

ZÍSKANIE PREUKAZU ZŤP

- ľudia s ťažkým zdravotným postihnutím majú nárok na preukaz ZŤP, vďaka ktorému si môžu uplatniť zľavy na dopravu, kultúrne podujatia a v oblasti miestnych daní
- ľudia bez domova s nárokom na preukaz ZŤP sú tak chránení od pokút a následných exekúcií, ktoré by boli značnou prekážkou pri ich ceste z ulice

18 poradenských rozhovorov

KONTAKTOVANIE RODINY, TÉMA RODINNÝCH A PARTNERSKÝCH VZŤAHOV

- jedným z dôvodov bezdomovectva sú nefunkčné a narušené vzťahy v rodine. V rámci poradenských rozhovorov sprevádzame ľudí bez domova rozhodnutím opäť kontaktovať rodinu a pokúsiť sa vzťahy obnoviť
- témou je aj zotrvávanie v nefunkčných vzťahoch, ktoré môžu byť jednou z prekážok na ceste z ulice

97 poradenských rozhovorov

NÁVŠTEVY V NEMOCNICIACH A ZARIADENIACH

- ľudia bez domova sa do nemocnice dostávajú v situáciách, kedy ide o neodkladnú zdravotnú starostlivosť
- podporujeme ľudí v tom, aby zotrvali v nemocnici alebo v zariadení a riešili ich aktuálny stav
- komunikujeme s personálom o riešení situácie
- zabezpečujeme základné potreby, ktoré v nemocnici potrebujú ako hygienické potreby a základné oblečenie

8 návštev v nemocniciach a zariadeniach

Dosah

Sociálne poradenstvo je účinný nástroj ako pomôcť ľuďom bez domova s riešením ich životnej situácie. Zároveň ide o jeden z mála spôsobov, ktorý umožňuje efektívne ukončovanie bezdomovectva.

V celom procese je veľmi dôležité sústrediť sa aj na menšie úspechy, ktoré sú súčasťou dlhodobých cieľov človeka. Práve to v ľuďoch bez domova opätovne vytvára pocit, že ukončovanie bezdomovectva je možné s ním aj ich návrat do bežného života.

Sprevádzanie

Prostredníctvom sociálnej asistencie a sprevádzania človeka pomáhame prekonávať bariéry, predsudky a nenávisťné prejavy pracovníkov a pracovníčok inštitúcií a negatívne skúsenosti ľudí bez domova, ktorí po niekoľkých neúspechoch už podobný kontakt nevyhľadávajú. Dopadom je zhoršovanie zdravotného stavu, finančnej situácie, dlžôb a znižujú sa vyhliadky na zmenu životnej situácie.

V prípade zanedbaného stavu poskytujeme podporu riešenia tohto stavu vopred, aby sa človek cítil komfortne a dôstojnejšie. Vďaka sprevádzaniu človeka môžeme korigovať komunikáciu s úradníkmi alebo lekármi, čoho výsledkom je úctivejšia komunikácia a pozitívna skúsenosť pre človeka bez domova a predovšetkým eliminácia predsudkov a podpora ľudských práv.

Sociálny pracovník a pracovníčka v týchto prípadoch slúžia ako podpora, motivátori, ale aj ako garanti kvality poskytnutej služby.

Sociálne asistencie v programoch STREETWORK, DOMEK, MEDZIMIESTO	• osobné sprevádzanie ľudí bez domova má za cieľ absolvovať potrebné úkony pri kontakte s úradmi a • u lekárov a byť im tak oporou priamo pri riešení životnej situácie • sprevádzanie podporuje samostatnosť, komunikačné zručnosti, sociálne zručnosti a zároveň slúži ako tréning pri byrofóbii (strachu z úradov), v náročných situáciách slúži na obhajovanie práv a právom chránených záujmov ľudí bez domova • v roku 2020 sa vplyvom pandemickej situácie veľká časť sociálnych asistencií presunula do online priestoru	215 asistencií
---	---	----------------

Dopad

Najdôležitejším pozitívnym účinkom sprevádzania (sociálnej asistencie) pri kontakte s úradmi je uplatnenie nároku v oblasti základných práv, a to napríklad nárok na hospitalizáciu, finančnú dávku, vybavenie osobných dokladov a podobne. Sprevádzanie má okrem pozitívneho výsledku v rámci vybavenia konkrétnej náležitosti tiež pozitívny vplyv na vnímanie ľudí bez domova, na ich sebadôveru, motiváciu a odhodlanie podniknúť ďalšie kroky v riešení ich sociálnej situácie.

Aj vďaka prvým úspechom majú ľudia bez domova pocit, že ich situácia je riešiteľná a cesta z ulice možná. Okrem toho je pozitívom aj vnímanie ľudí bez domova v očiach úradníkov a úradníčiek, ktorí sú často prekvapení zo skúsenosti s ľuďmi bez domova. To taktiež prispieva k prekonávaniu predsudkov a zmene negatívneho vnímania tejto cieľovej skupiny.

Závislosť ako prekážka

Podľa WHO (Svetová zdravotnícka organizácia) je závislosť kategorizovaná ako choroba, ktorej liečenie preplácajú aj slovenské zdravotné poisťovne, avšak iba v prípade, ak ste pravidelným platcom zdravotného poistenia. **Pri ľuďoch bez domova je preto riešenie závislosti komplikovanejšie pre dlh na zdravotnom poistení**, hoci často trpia viacerými závislosťami, a to od alkoholu, drog, až po hazard.

Je nutné dodať, že často sú tieto závislosti nie príčinou, ale dôsledkom života na ulici.

K tomu, aby človek prekonal akúkoľvek závislosť, je potrebná podpora od jeho okolia a stabilné zázemie. Riešenie závislosti u ľudí bez domova je preto o niečo zložitejšie.

V našich programoch poskytujeme možnosť bojovať so závislosťou ponúknutím takej formy liečenia, ktorú neovplyvňuje dlh na zdravotnom poistení. Prípadne je jednou z možností tiež zamerať sa na oddĺženie čiastky na zdravotnom poistení pred nástupom na liečenie.

Počas aktívnej závislosti človeka je veľmi náročné zamestnať sa a udržať si akúkoľvek formu pracovného úväzku. Závislosť ovplyvňuje človeka do tak vysokej miery, že nie je schopný dodržiavať bežné pracovné návyky. V zamestnaní preto závislí ľudia zväčša vydržia iba krátku dobu, často striedajú zamestnávateľov a postupom času sú tak čoraz viac presvedčení o neriešiteľnosti svojej situácie.

Aby sme situáciu so závislosťou a ukončovaním bezdomovectva vedeli riešiť efektívne, ako prvé by malo prísť k nástupu na liečenie a až po tom, keď je človek zdravý a schopný pracovať, by sa malo pristúpiť k postupnému splácaniu dlhov v zdravotnej poisťovni.

Protidrogové alebo protialkoholické liečenie	• nástup na liečenie je prvým koncepčným krokom v boji so závislosťou a aj napriek tomu, že úspech nikdy nie je zaručený, je tento postup zásadným zlomom v procese integrácie človeka do bežnej spoločnosti • tým, ktorí dokážu po liečení aj naďalej abstinovať, sa otvárajú nové možnosti pre zmenu svojej sociálnej situácie • tým, ktorým sa nepodarilo uspieť, opätovne ponúkame odbornú pomoc v ďalších oblastiach a motivujeme ich pre opätovný pokus	58 poradenských rozhovorov
--	---	----------------------------

Dosah

Pri riešení akejkoľvek závislosti pri ktoromkoľvek človeku nie je úspech nikdy zaručený, avšak nástup na liečenie predstavuje prvý a zlomový krok v procese integrácie človeka

bez domova do bežnej spoločnosti. Nie každému sa podarí so závislosťou skončiť definitívne na prvýkrát. V tom prípade však aj naďalej ponúkame možnosť opätovne riešiť túto situáciu spoločne s našimi sociálnymi pracovníkmi a pracovníčkami.

Sociálne zručnosti a pracovné návyky

Väčšina ľudí v spoločnosti si myslí, že najrýchlejšou a najjednoduchšou cestou z ulice je zamestnanie. Realita je však o niečo zložitejšia. Bez strechy nad hlavou sú vaše šance zamestnať sa veľmi malé, a to z viacerých dôvodov.

Ak nemáte domov, nemáte miesto, kde by ste sa cítili v bezpečí a súkromí, nemáte sa kde osprchovať, operať si oblečenie a načerpať sily do ďalšieho pracovného dňa. Dlhý, chýbajúce osobné doklady a bankový účet – to je len časť problémov, s ktorými sa stretávajú ľudia bez domova pri hľadaní práce.

Jedným z dôsledkov bezdomovectva je taktiež strata sociálnych zručností, ktoré sa prehľbujú úmerne s časom stráveným na ulici. Aj to je jeden z dôvodov, prečo je pre nich veľmi komplikované získať zamestnanie, a tak sa často utiekajú k nelegálnej práci, ktorá predstavuje veľké riziko v zmysle nevyplatennej mzdy, neuhradených odvodov či ťažkých podmienok hraničiacich so zneužívaním zamestnancov.

Pre negatívne skúsenosti z tohto typu práce človek bez domova často stráca motiváciu pracovať a rezignuje.

Riešením tejto situácie je podporované a chránené zamestnávanie ľudí bez domova, ktoré však stále nemá dostatočnú oporu v legislatíve a financovaní zo strany štátu. Vo Vaguse sa tejto téme aktívne venujeme a dlhodobo poskytujeme poradenstvo v oblasti zamestnávania a podporu pri získavaní a udržaní práce. V rámci Integrovaného programu MEDZIMIESTO sme aj napriek pandemickej situácii v roku 2020 pokračovali, hoci vplyvom prijatých opatrení v obmedzených podmienkach, v dvoch projektoch (Strategické partnerstvá a Upracme si), vďaka ktorým ľudia bez domova vedia ľahšie nájsť prácu.

Súčasťou foriem pomoci so získavaním a udržaním zamestnania sú od roku 2020 aj vzdelávacie workshopy Vagusu pre ľudí bez domova, ktoré vedú sociálni pracovníci a pracovníčky Integrovaného programu. Cieľom je poskytnutie informácií a získanie zručností pri zostavovaní životopisu, príprave na pracovný pohovoroch, ale aj ako správne vyhľadávať pracovné príležitosti a následne komunikovať s potenciálnym zamestnávateľom. Za podstatné považujeme tiež tréningy týkajúce sa sociálnych zručností pri hospodárení s finančnými prostriedkami.

ZAMESTNÁVANIE ĽUDÍ BEZ DOMOVA	• zamestnaniu na trvalý pracovný pomer predchádza veľa krokov • pre hľadanie práce na trvalý pracovný pomer sa najčastejšie rozhodujú ľudia vo fáze, keď už majú splatenú väčšinu dlhov, môžu si založiť svoj bankový účet a majú stabilnejšie bývanie, z ktorého môžu pravidelne dochádzať do práce	278 poradenských rozhovorov

Dosah

Pozitívnym výsledkom poradenstva v téme zamestnania je intenzívne získanie zručností a následné zvyšovanie možností zamestnať sa na čiastočné a trvalé úväzky, a to bez rizika rezignácie či nelegálneho zamestnávania.

Práve zamestnanie a trvalý príjem predstavujú ďalšie kroky pri sociálnom poradenstve, akým je napríklad aj oddlžovanie. Okrem finančného a materiálneho zlepšenia sú ľudia bez domova na seba hrdí, že môžu a vedia pracovať, a že sú užitoční. Aj to zvyšuje ich sebavedomie a motiváciu pracovať na sebe a svojej životnej situácii.

Bývanie

Jedným z najzákladnejších krokov ukončovania bezdomovectva je získanie udržateľného a bezpečného priestoru na bývanie, kde môže byť človek sám a mať pocit súkromia. Vo Vaguse sme si toho vedomí, a preto je táto forma bývania jednou z našich hlavných tém. Primárne sa tomu venujeme v Integrovanom programe a projekte Bývania.

Taktiež sa snažíme pomáhať ľuďom bez domova v získavaní aspoň čiastočne vyhovujúcej formy bývania, prostredníctvom ktorého je človek schopný udržať si zamestnanie, zabezpečiť príjem a zároveň pracovať na zmene svojej sociálnej situácie.

Projekt Bývania OZ Vagus	• umožňuje bývať a postupne si privykať na platenie nájomného a ďalšie povinnosti súvisiace s bývaním • na vstup nemusia mať ľudia bez domova stabilné zamestnanie, ale môžu začať hľadať prácu až po tom, ako bývajú • svoj plán naplňajú podľa ich individuálneho plánu a za pravidelnej podpory sociálneho poradcu alebo poradkyne • ľudia bez domova sa stávajú súčasťou komunity, čo im prináša pocit hodnoty a spolupatričnosti	15 ľudí ubytovaných v projektoch bývania (4 ľudia z projektu Streetwork a 10 ľudí z programu Domec)
--------------------------	---	---

Sprostredkovanie ubytovania	• pre každodenné dochádzanie do práce je kľúčové mať stabilné ubytovanie, kde môžu mať ľudia odložené osobné veci, možnosť osprchovať sa a priestor pre odpočinok • spolu so zvyšovaním finančnej gramotnosti, plánujeme s ľuďmi možnosti ubytovania • podľa ich finančného príjmu odporúčame formu a spôsob ubytovania a sprevádzame ich pri procese hľadania stabilnejšieho bývania • od začiatku fungovania Vagusu tak desiatky ľudí bez domova získali ubytovanie, ktoré je pre nich zásadným zlomom v ceste z bludného kruhu straty domova	231 poradenských rozhovorov; 8 ubytovaných v ubytovniach alebo v podnáj- moch
-----------------------------	---	---

Dosah

Jedným z našich dlhodobých cieľov je trvale ukončovanie pouličného bezdomovectva. Vďaka pozitívnym výsledkom v projekte Bývania vieme, že poskytnutie bývania pri ukončovaní bezdomovectva má zmysel a udržateľné výsledky. Budeme preto aj naďalej pokračovať v rozširovaní portfólia bytov, ktoré môžeme ponúkať ľuďom bez domova na ich ceste z ulice.

Okrem pozitívneho účinku na jednotlivca treba spomenúť aj širší spoločenský a ekonomický rozmer. Strata domova a následná starostlivosť

o ľuďoch bez domova sú spojené aj s výraznými nákladmi štátu, a to v oblasti zdravotníctva, trhu práce a podobne, ktoré sme spoločne s Inštitútom environmentálnej politiky zaznamenali v analýze s názvom "Práca s ľuďmi bez domova prináša ovocie celej spoločnosti" z roku 2019.

Príbehy ľudí, s ktorými pracujeme

Skutočné príbehy ľudí, ktoré si máte možnosť prečítať v tejto kapitole, sú zaznamenané sociálnymi pracovníkmi a pracovníčkami OZ Vagus z našich programov STREETWORK, DOMEK a Integrovaný program MEDZIMIESTO.

Pre zachovanie osobných údajov ľudí bez domova, s ktorými pracujeme sme im zmenili krstné mená.

Pán Marián

Pána Mariána sme spoznali v roku 2018 v rámci projektu STREETWORK. Naše stretnutie bolo celkom náhodné, pôvodne sme sa totiž plánovali stretnúť s ľuďmi bez domova neďaleko ktorých prebýval. Počas prvých spoločných chvíľ sme sa zamerali na budovanie vzťahu a vzájomnej dôvery a až neskôr sme sa zaujímali o to, čo by chcel v rámci svojej sociálnej situácii zmeniť.

Pán Marián má 67 rokov, je rozvedený a prvá vec, ktorú sa s nami rozhodol riešiť, bol jeho zdravotný stav, pretože už dávnejšie sa po zdravotnej stránke necítil v poriadku. Naposledy však bol u lekára pred 40 rokmi a ani nevedel, v ktorej zdravotnej poisťovni bol vedený. U pána Mariána sa potvrdilo viacero vážnych diagnóz, ako napríklad vysoký tlak, rakovina prostaty a metastázy v kostiach. Uvedomuje si svoj vážny zdravotný stav a aktívne sa podieľa na jeho riešení pravidelným ožarovaním.

Prvým krokom v celom procese bolo prehlásenie jeho trvalého pobytu z východného Slovenska na mestskú časť do Bratislavy a druhým obvolanie všetkých zdravotných poisťovní, aby sme zistili, ktorá z nich ho registruje ako svojho klienta. Nakoniec sme pána Mariána prihlásili k jeho (novému) spádovému lekárovi, ktorý sa už mohol venovať jeho zdravotným ťažkostiam. Na začiatku bol pán Marián z celého procesu veľmi nesvoj pre obavy z byrokratických postupov, takže sa veľmi potešil možnosťou osobných asistencií a sprevádzaní k lekárovi a na úrad. Jeho obavy boli na mieste – už komunikácia s prvou úradníčkou bola veľmi náročná a sám uznal, že ak by nemal v nás oporu, tak by to jednoducho prestal

riešiť. Aj preto sme sa v rámci poradenstva zamerali na posilnenie schopností pána Mariána a samostatnosť pri vybavovaní ďalších úkonov.

Pán Marián sa postupne rozhodol lekárov navštevovať samostatne a v tomto smere už viac nepotreboval našu asistenciu, hoci diagnózy zo strán lekárov boli natoľko vážne, že prekvapili aj nás samých. Aj preto sme sa mu snažili byť po celý čas oporou, hoci nie vždy sa nám podarilo stretnúť aj z dôvodu jeho bolesti.

Hoci je pán Marián poberateľom starobného dôchodku, približne tretinu mu každý mesiac sťahujú kvôli exekúciám. Z tohto dôvodu si nevedel nájsť trvalejšie bývanie mimo garáže, hoci sme spoločne skúšali hľadať rôzne formy ubytovania, cez záhradné chatky až po ubytovne. Finančné problémy mu spôsobili aj nemalé náklady na liečbu, ktorú mu našťastie v takmer plnej miere hradila poisťovňa. Doplatky za lieky však často dosahovali takú vysokú hodnotu, že sme sa jeden mesiac rozhodli mu tieto lieky krízovo zaplatiť.

Neskôr ho kontaktovali zo zdravotnej poisťovne pre druhý dlh, ktorý bolo treba vyriešiť. Ten prvý mu strhávali zo starobného dôchodku. Pán Marián sa k tomu postavil odhodlane a kontaktoval exekútora, s ktorým si dohodli splátkový kalendár. V priebehu dlhšieho obdobia sa mu podarilo oba dlhy splatiť, na čo bol patrične hrdý. Postupne sme na ňom badali veľký pokrok, čo sa týka jeho samostatnosti a komunikovania s úradmi. Vybavil si tak preukaz ZŤP, bola mu priznaná invalidita na 80 percent a spoločne s nami sa mu podarilo vybaviť aj jednorazový finančný príspevok z mestskej časti. Z jeho napredovania sme mali úprimnú radosť.

V tom čase žil pán Marián sám v prerobenej garáži, ktorú si zveľaďoval, aby sa v nej cítil útulne a príjemne. Jej veľkým plusom bola možnosť kúrenia. Postupne si tam vybudoval kuchynku, opravil a zapojil plynový sporák, ktorý mu niekto podaroval, dokonca sa mu podarilo zmajstrovat' zastrešenú terasu či dielničku, v ktorej vo voľnom čase opravoval staršiu elektroniku. Pred našou návštevou nás vždy poprosil, aby sme mu zavolali skôr, pretože chcel všetko upratať a s úsmevom na tvári sa hrdo pochváliť, čo všetko sa mu podarilo urobiť od nášho posledného stretnutia.

Z dôvodu plánovanej výstavby v roku 2021 mu však hrozilo vysťahovanie z garáže. Vzhľadom na jeho zdravotný a psychický stav by bola strata tohto prístrešku veľmi nešťastná. Aj preto je pán Marián od decembra 2020 súčasťou Integračného programu MEDZIMIESTO, cez ktorý sme ho následne ubytovali v sociálnom bývaní cez Magistrát hlavného mesta SR Bratislava v projekte Dostupného bývania so sociálnou podporou.

V dôsledku našich spoločných stretnutí a intervencií v programe STREETWORK získal pán Marián možnosť aktívne pracovať na riešení svojho zdravotného stavu a dlhov.

Dlhodobá podpora zabezpečila dôveru pána Mariána v schopnosť samostatne riešiť svoju situáciu. Zároveň sme ho napojili na dostupné možnosti pomoci vďaka ktorým je aktuálne v stabilnom bývaní, v ktorom môže dôstojne dožiť.

Pani Darina

S pani Darinou, ženou útleho veku, sme sa prvýkrát stretli na jeseň v roku 2019, keď bola v emočne vypätom stave, plačlivá a vyčerpaná.

Zdalo sa, že ľudí bez domova pozná a sporadicky využila bezplatné výdajne stravy v Bratislave. V tomto čase však zrejme ešte bývala v byte u svojej nevlastnej mamy. Počas nasledujúcich mesiacov sme stratili kontakt, získavali sme iba útržkovité informácie o tom, kde sa pani Darina nachádza a v akom je zdravotnom stave. Kontakt s ňou sa nám podarilo obnoviť až na jeseň 2020, keď sme ju stretli v skupine ďalších ľudí bez domova.

S pani Darinou sme rýchlo a jednoducho nadviazali vzťah, sama nám vyrozprávala svoj príbeh a okolnosti posledných mesiacov, ktoré ju dostali na ulicu. Pani Darina má okolo 50 rokov a vyrastala v detskom domove. Bývala v byte u pani vo veľmi vysokom veku, ktorú nazývala nevlastnou mamou. Toto bývanie však pre ňu bolo od začiatku nestabilné a mohli by sme ho skôr považovať za prechodné.

Aj preto sa po smrti starej pani ocitla na ulici, hoci sa o ňu starala do poslednej chvíle. Byt musela nútene opustiť a jej odchod bol taký náhly, že tam ostali všetky jej osobné veci a dokumenty týkajúce sa aj jej zdravotného stavu. To sa udialo v januári 2020 a odvtedy je pani Darina na ulici, kde spáva vo výklenku za budovou. Má zdravotné problémy, potrebuje užívať viacero liekov na problémy so srdcom a s tlakom, pričom je lekárom posúdená ako osoba s 50-percentnou mierou invalidity. Invalidný

dôchodok z doposiaľ nezisteného dôvodu nepoberá, jej jediný príjem je dávka v hmotnej núdzi vo výške 66,30 eur na mesiac. Má aj vlastného brata, s ktorým sa videli naposledy v detskom domove, no nemajú na seba kontakt. Chodila do špeciálnej základnej školy, pri našich stretnutiach však nepozorujeme prejavy, ktoré by poukazovali na znížené intelektové schopnosti.

Domnievame sa, vychádzajúc z prostredia detského domova, že mohla mať v čase výberu školského zariadenia menej osvojené sociálne zručnosti, za čo bola nesprávne vyhodnotená ako osoba so zníženými intelektovými schopnosťami. Tejto "teórii" nasvedčuje tiež skutočnosť, že pani Darina je pravdepodobne rómskeho pôvodu, a prípady nejednotného či diskriminačného posudzovania v podobných situáciách nie sú zriedkavé.

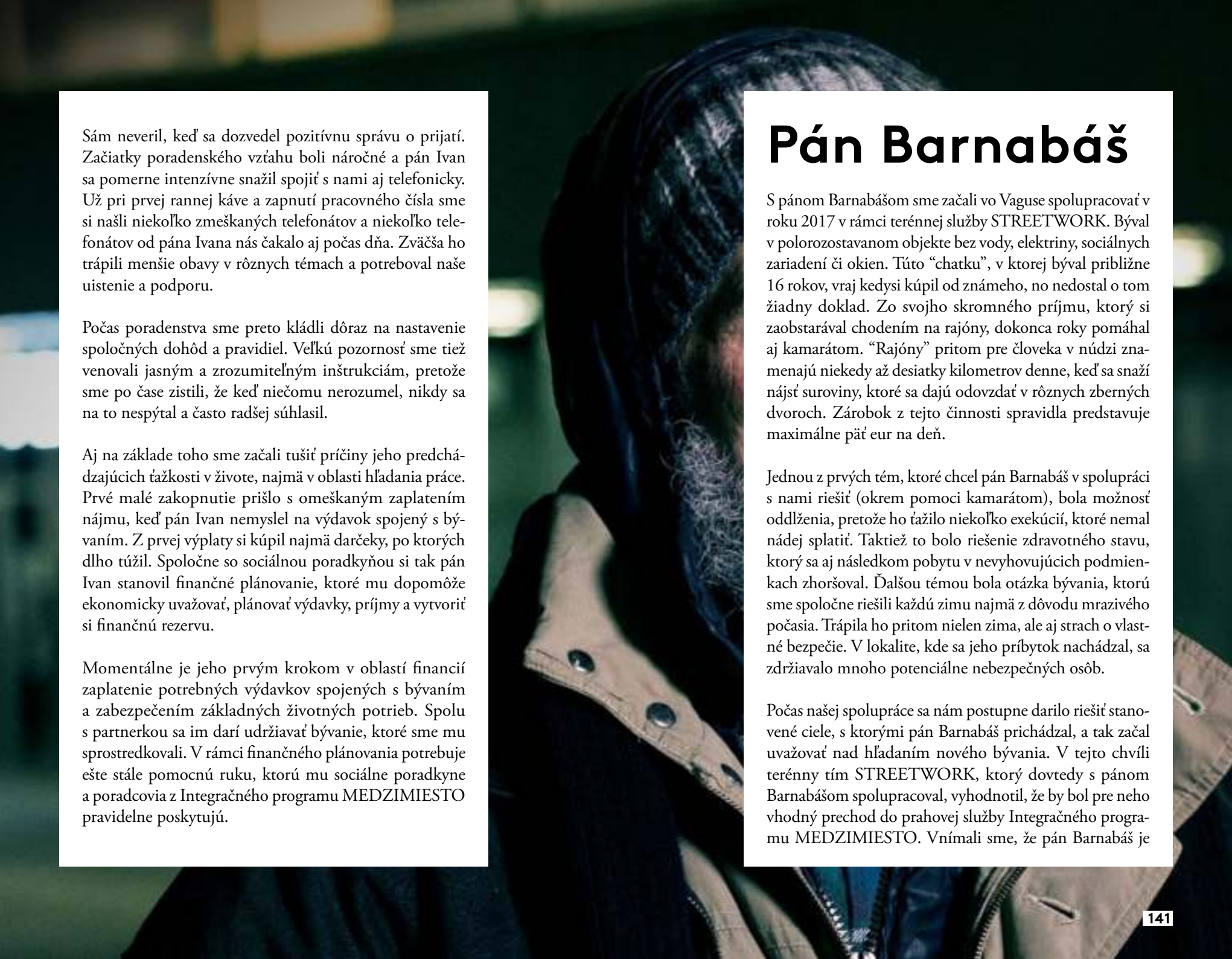
Pani Darina má v rámci našich stretnutí jednoznačný cieľ a túži získať strechu nad hlavou. Aktívne sa snažila vybaviť si invalidný dôchodok, ktorý by jej pravdepodobne poskytol dostatočný príjem pre zabezpečenie ubytovania. V tomto procese sa však stretávala s prekážkami, ktoré ani dodnes nie je schopná svojpomocne vyriešiť, a to najmä z dôvodu chýbajúcej dokumentácie, ktorá zostala na byte. S pani Darinou sa v rámci programu STREETWORK naďalej stretávame, podporujeme ju v dlhodobom riešení jej sociálnej situácie a spoločné stretnutia sa snažíme zamerať aj na zabezpečenie jej základných životných potrieb.

Pán Ivan

Pán Ivan je pomerne mladý, dospelý muž, ktorý posledné roky žije na ulici. Útulok a nocľaháreň boli pre neho spoločne s jeho partnerkou prechodným domovom. Vždy sa snaží byť upravený, slušný a pekne oblečený. Je pracovitý, no vzhľadom na nízke dosiahnuté vzdelanie je jeho šanca zamestnať sa vo svojom rodnom kraji veľmi malá. Do Bratislavy prišiel za lepším životom. Počas občasných brigád mu však často nebola vyplatená mzda a prekážkou pri získaní zamestnania mu bol zápis v registri trestov.

Do spolupráce s Integračným programom MEDZIMIESTO sa dostal na základe odporúčaní sociálnych poradcov a poradkýň z denného Nízkoprahového centra Domec. Možnosť sociálneho poradenstva veľmi nevyužíval, občasne si však hľadal brigády. Vzhľadom na jeho pomerne nízky vek, produktivitu a pracovitosť bolo pre nás záhadou jeho zotrvávanie v nízkoprahových službách pre ľudí bez domova.

Zaradili sme ho preto do upratovacieho projektu Integračného programu, kde chodil vždy načas. Svoju prácu v projekte vždy vykonával dôkladne a s veľkou snahou so všetkým pomôcť. Tento typ upratovacích prác ho veľmi bavil, vždy odchádzal s nadšením a nie jedenkrát poznamenal, že by rád pracoval aj oveľa dlhšie a častejšie. V rámci poradenstva sme s ním riešili otázku zamestnania sa na plný pracovný pomer. Jeho počiatočná nevôľa a obavy plynuli z malého dlhu v sociálnej a zdravotnej poisťovni vo výške jedného mesačného platu. V rámci spolupráce so strategickým partnerom Integračného programu v oblasti zamestnávania sme mu ponúkli možnosť zúčastniť sa výberového konania na obdobný typ práce.

Sám neveril, keď sa dozvedel pozitívnu správu o prijatí. Začiatky poradenského vzťahu boli náročné a pán Ivan sa pomerne intenzívne snažil spojiť s nami aj telefonicky. Už pri prvej rannej káve a zapnutí pracovného čísla sme si našli niekoľko zmeškaných telefonátov a niekoľko telefonátov od pána Ivana nás čakalo aj počas dňa. Zväčša ho trápili menšie obavy v rôznych témach a potreboval naše uistenie a podporu.

Počas poradenstva sme preto kládli dôraz na nastavenie spoločných dohôd a pravidiel. Veľkú pozornosť sme tiež venovali jasným a zrozumiteľným inštrukciám, pretože sme po čase zistili, že keď niečomu nerozumel, nikdy sa na to nespýtal a často radšej súhlasil.

Aj na základe toho sme začali tušiť príčiny jeho predchádzajúcich ťažkostí v živote, najmä v oblasti hľadania práce. Prvé malé zakopnutie prišlo s omeškaným zaplatením nájmu, keď pán Ivan nemyslel na výdavok spojený s bývaním. Z prvej výplaty si kúpil najmä darčeky, po ktorých dlho túžil. Spoločne so sociálnou poradkyňou si tak pán Ivan stanovil finančné plánovanie, ktoré mu dopomôže ekonomicky uvažovať, plánovať výdavky, príjmy a vytvoriť si finančnú rezervu.

Momentálne je jeho prvým krokom v oblasti financií zaplatenie potrebných výdavkov spojených s bývaním a zabezpečením základných životných potrieb. Spolu s partnerkou sa im darí udržiavať bývanie, ktoré sme mu sprostredkovali. V rámci finančného plánovania potrebuje ešte stále pomocnú ruku, ktorú mu sociálne poradkyne a poradcovia z Integračného programu MEDZIMIESTO pravidelne poskytujú.

Pán Barnabáš

S pánom Barnabášom sme začali vo Vaguse spolupracovať v roku 2017 v rámci terénnej služby STREETWORK. Býval v polorozostavanom objekte bez vody, elektriny, sociálnych zariadení či okien. Túto “chatku”, v ktorej býval približne 16 rokov, vraj kedysi kúpil od známeho, no nedostal o tom žiadny doklad. Zo svojho skromného príjmu, ktorý si zaobstarával chodením na rajóny, dokonca roky pomáhal aj kamarátom. “Rajóny” pritom pre človeka v núdzi znamenajú niekedy až desiatky kilometrov denne, keď sa snaží nájsť suroviny, ktoré sa dajú odovzdať v rôznych zberných dvoroch. Zárobok z tejto činnosti spravidla predstavuje maximálne päť eur na deň.

Jednou z prvých tém, ktoré chcel pán Barnabáš v spolupráci s nami riešiť (okrem pomoci kamarátom), bola možnosť oddĺženia, pretože ho ťažilo niekoľko exekúcií, ktoré nemal nádej splatiť. Taktiež to bolo riešenie zdravotného stavu, ktorý sa aj následkom pobytu v nevyhovujúcich podmienkach zhoršoval. Ďalšou témou bola otázka bývania, ktorú sme spoločne riešili každú zimu najmä z dôvodu mrazivého počasia. Trápila ho pritom nielen zima, ale aj strach o vlastné bezpečie. V lokalite, kde sa jeho príbytok nachádzal, sa zdržiavalo mnoho potenciálne nebezpečných osôb.

Počas našej spolupráce sa nám postupne darilo riešiť stanovené ciele, s ktorými pán Barnabáš prichádzal, a tak začal uvažovať nad hľadaním nového bývania. V tejto chvíli terénny tím STREETWORK, ktorý dovtedy s pánom Barnabášom spolupracoval, vyhodnotil, že by bol pre neho vhodný prechod do prahovej služby Integračného programu MEDZIMIESTO. Vníмали sme, že pán Barnabáš je

pripravený aktívne spolupracovať na riešení svojej situácie a motivovaný podniknúť nevyhnutné kroky k dosahovaniu svojich cieľov. Zároveň to zo strany Integračného programu znamená častejšie poradenské stretnutia a vyššiu mieru podpory.

Počas niekoľkých spoločných návštev boli pánovi Barnabášovi predstavení kolegovia a kolegyne z Integračného programu MEDZIMIESTO, a tiež mu bola predstavená jeho nová "kľúčová pracovníčka". Spolupráca sa zmenila aj v tom, že sme ho postupne prestali navštevovať v mieste, kde pán Barnabáš býva, a motivovali sme ho k dochádzaniu do priestorov Integračného programu.

Pána Barnabáša sme ubytovali prostredníctvom nášho projektu bývania. Po mnohých zimách, ktoré strávil v nevykúrenom objekte, sa konečne dostal do tepla. Prvé týždne tomu nevedel uveriť, postupne sa odhodlával sadnúť si na stoličku, na posteľ a nakoniec prišiel veľký krok, keď sa odvážil vo svojej novej posteli stráviť po veľmi dlhom čase prvú noc v teplej perine. Pred Vianocami prišla správa od sociálnej komisie Magistrátu hlavného mesta SR Bratislava, že pána Barnabáša vybrali do bývania, ktoré nie je časovo obmedzené a tak mohol stráviť Vianoce vo svojom novom a stabilnom mieste.

Pán Barnabáš je za všetko, čo sa v jeho živote podarilo zmeniť k lepšiemu, nesmierne vďačný. Stále viac si je sám sebou istý, že dokáže stáť na vlastných nohách, a verí, že zmena k lepšiemu je možná.

Po dlhom čase si môže k sebe domov pozvať neter, s ktorou mal doteraz skôr sporadický kontakt. Teraz sa navštevujú takmer každý týždeň a neter ho na jeho ceste veľmi podporuje. Nie vždy je to však ľahké. Pán Barnabáš býva pomerne

ďaleko od kruhu svojich známych, medzi ktorými strávil roky svojho života, a tak sa začal cítiť osamelý.

Počas pandémie sú zároveň možnosti zoznamovania sa obmedzené, a tak nemá veľa príležitostí spoznať nových ľudí. Aj preto sa pán Barnabáš vracia na svoju chatku aspoň počas víkendových dní, aby chvíľu pobudol medzi svojimi známymi a kamarátmi, pomaly sa však začal zoznamovať aj so svojimi novými susedmi v bývaní.

V rámci sociálneho poradenstva sa spoločne zameriavame aj na ďalšie oblasti, ktoré s bývaním súvisia, a to napríklad platenie si vlastných účtov, starostlivosť o domácnosť či pranie a varenie.

Stáva sa, že prostredníctvom vzájomnej spolupráce s človekom dochádza k jeho väčšiemu osamostatneniu a prechádza na neho stále viac a viac kompetencií, ktoré dovtedy riešil sociálny poradca a poradkyňa.

Ako jeho spolupracovníkov a sociálnych poradcov a poradkyne nás veľmi teší, keď vidíme, ako sa veci úsilím a snahou môžu meniť k lepšiemu. Niektorým ľuďom stačí menej podpory, aby boli schopní začať svoju situáciu riešiť, niektorí jej potrebujú naopak viac. Každý je iný.

Pani Gréta

V rámci sociálneho poradenstva je jednou z najdôležitejších častí práce s človekom prvý kontakt. Je to fáza, počas ktorej sa s človekom zoznámime a snažíme sa s ním vybudovať profesionálny vzťah, ktorý je založený najmä na vzájomnej dôvere. Dôvera je kľúčová pre zachytenie skutočného dôvodu, ktorý potrebuje človek vyriešiť, aby naplnil ciele, na ktorých budeme spoločne pracovať. Príkladom takejto spolupráce je aj príbeh pani Gréty, ktorá do nášho Nížkoprahového denného centra DOMEK prvýkrát prišla v priebehu augusta. Pani Gréta je v dôchodkovom veku. O dostupných službách v meste toho veľa nevedela a aj do nášho zariadenia sa dostala na základe odporúčaní, ktoré dostala od ľudí na ulici. Na základe našej spolupráce počas sociálneho poradenstva sme o pani Gréte získali viac informácií, na základe ktorých sme mohli začať budovať spoluprácu. Pani Gréta žila v prenajatej izbe v rodinnom dome. Z dôvodu zlej finančnej situácie, nízkeho dôchodku a zlých vzťahov so spolubývajúcimi v dome napokon musela tento nájom opustiť. Kritickú situáciu do značnej miery ovplyvnila aj pandemická situácia, počas ktorej nemala pani Gréta možnosť využiť alternatívu nájdenia dočasného bývania. Po čase sa ocitla na ulici bez potrebných zdrojov informácií, ako získať v takejto situácii potrebnú pomoc.

Po jej návšteve denného centra sme začali intenzívne poradensky pracovať na jej situácii. Pani Gréte chýbala možnosť porozprávať sa a byť vypočutá. Najskôr o sebe nechcela rozprávať a skôr sa nás pýtala rôzne otázky. Netrvalo to však dlho a postupne sme v rámci poradenstva a spoločných stretnutí postúpili ďalej k riešeniu jej sociálnej situácie. Jej hlavným cieľom bolo nájdenie ubytovne.

V rámci poradenskej stratégie sme pani Gréte poskytli zoznam ubytovní a ona sama si vybrala lokality, ktoré sa jej páčia. Netrvalo to dlho a po pár telefonátoch v rámci sociálneho poradenstva si pani Gréta našla bývanie na ubytovni. Zároveň sme jej pripomenuli, že denné centrum DOMEK môže navštevovať aj naďalej, aby mala príležitosť porozprávať sa a podeliť sa s nami o svoje pocity.

Príbeh pani Gréty je dôkazom, že odhodlanie a motivácia k zmene je prvým, no zároveň jedným z najdôležitejších krokov k zlepšeniu svojej životnej situácie.

Pán Oliver

Pán Oliver sa rozhodol pre riešenie svojej sociálnej situácie s našimi sociálnymi pracovníkmi a pracovníčkami z vlastnej iniciatívy, a to presnejšie kvôli riešeniu jeho zložitej finančnej situácie. Tú do veľkej miery ovplyvnilo jeho ťažké zdravotné postihnutie. Pán Oliver je po mozgovej príhode, čo v jeho prípade (v dôsledku ochrnutia polovice tela) znamená sťažené používanie pravej ruky a nohy a tiež problémy s výslovnosťou.

Pán Oliver prišiel na prvé poradenstvo v štádiu viditeľnej frustrácie, keďže sa v dôsledku svojej zlej zdravotnej situácie nevedel uplatniť na trhu práce a tak získať pravidelný finančný príjem, ktorý by mu zabezpečil dôstojnejší život. V tom čase bol jeho jediným finančným príjmom len invalidný dôchodok, ktorého výška bola pod hranicou životného minima. Po uhradení platby za ubytovňu, v ktorej žil, mu každomesačne zostávalo päť eur na zabezpečenie základných životných potrieb. Preto sme sa rozhodli kontaktovať Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, či sa nedá v prípade pána Olivera prehodnotiť schválenie dávky v hmotnej núdzi, ktorá by navýšila jeho príjem aspoň po hranicu životného minima. V rámci úradu sme sa obrátili aj na oddelenie kompenzácií a snažili sa zistiť, o aký kompenzačný prostriedok by sa v prípade pána Olivera dalo žiadať. Po zhodnotení situácie a možností sme sa s pánom Oliverom rozhodli podať žiadosť o dotáciu na podporu humanitárnej pomoci na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorá by mu na niekoľko mesiacov vedela pomôcť s hradením bývania a výdavkov na jedlo.

V súvislosti so stravovaním pána Olivera sme preverovali jeho nárok na možnosť navštevovať sociálnu výdajňu v mieste jeho trvalého pobytu, kde by vedel bezplatne získať aspoň základné potraviny a drogériu. Vďaka tomu, že má pán Oliver trvalý pobyt na území Bratislavy, mu bolo umožnené výdajňu navštevovať.

Momentálne je to pre neho veľká pomoc.

Spolupráca sociálnych poradkýň s pánom Oliverom však nespočívala len v týchto krokoch, zahŕňala aj prácu s človekom v kríze. Pán Oliver žil v neľahkej situácii už niekoľko rokov – bol bez práce a finančných prostriedkov, osamelý a so sťaženým prístupom k naplneniu svojich základných potrieb. Frustrácia z jeho životnej situácie bola absolútne pochopiteľná, no zároveň bolo potrebné s ňou pracovať a pomôcť mu v jeho smerovaní a napredovaní.

Pána Olivera sme sa snažili podporovať aj v jeho schopnostiach a motivovať ho, aby si vedel svoje záležitosti riešiť svojpomocne, keďže hneď z prvých poradenstiev bolo očividné, že má problém so sebadôverou a v poradenskom procese sa stavia skôr do podriadenej pozície. Posilňovanie jeho schopností z neho robí rovnocenného partnera, a tým mu dáva priestor prežívať úspech a pokroky, o ktoré sa sám pričínal. Tento proces každého človeka posilňuje v jeho prežívaní a ukazuje mu, že má svoj život v rukách a vie ho ovplyvniť.

Paralelne s týmito činnosťami sme s pánom Oliverom vytvorili profesijný životopis, sústavne sme oslovovali rôzne chránené dielne a chránené pracoviská v rámci Bratislavy a snažili sme sa mu nájsť miesto v niektorej z nich. Pán Oliver sa prostredníctvom poradenstva zaregistroval aj

v brigádnických agentúrach a je v pravidelnom kontakte s pracovníčkami, ktoré ho informujú o brigádach adekvátnych k jeho pracovným schopnostiam.

Proces hľadania chráneného pracoviska bol náročný, keďže pandemická situácia všeobecne znížila možnosť zamestnať sa aj ľuďom, ktorí by inak nemali problém sa na trhu práce uplatniť. Situácia sa preto o to viac dotkla zdravotne znevýhodnených ľudí. Nakoniec sa nám však podarilo naintervyovať na chránené pracovisko, kde začal aj pravidelne chodiť. Prvú návštevu sme absolvovali spoločne s ním, aby bol prechod do inej služby mimo Vagusu plynulejší a tiež, aby sme pánovi Oliverovi poskytli podporu pri začiatku niečoho nového v jeho živote.

Chránené pracovisko nie je len miestom hľadania si práce a udržiavania a zlepšovania jeho pracovných zručností, ale aj miestom, kde sa môže socializovať, nadväzovať nové medziľudské vzťahy a tak sa vytrhnúť zo svojej osamelosti, zdieľať skúsenosti, učiť sa nové veci a niekam sa posunúť vo svojom živote.

Postupne si pán Oliver začal uvedomovať, že jeho zdravotný hendikep značne znemožňuje vykonávanie súvislej fyzickej činnosti. Aj napriek počiatkovej frustrácii z tohto stavu sa rozhodol podať si žiadosť o umiestnenie do domova sociálnych služieb. Do času, kým sa to stane realitou, navštevuje pán Oliver v rámci aktivizácie a kontaktu s ľuďmi aspoň chránenú dielňu.

Pán Igor

Pána Igora sme začali navštevovať na jeho mieste vo vodárničke na poli v lete roku 2016. Prvý dojem bol príjemný. Pôsobil ako aktívny a pracovitý pán, ktorý sa udržiaval v dobrom zdravotnom stave. Cudzí mu nebola ani práca a ak mal príležitosť nevadilo mu kvôli nej vycestovať aj k našim rakúskym susedom. Dobrý vzťah mal aj s majiteľmi poľa, ktorým nevadilo, že sa tam zdržiava. Pán Igor si na mieste čo to prežil. Stávalo sa, že ho vykradli, napadli alebo mu do vodárničky zatekalo. Napriek tomu si však pochvaloval prírodu okolo a možnosť pestovať si zeleninu. Párkrát navštívil aj Domec naše denne centrum pre ľudí bez domova, kde sa dostal k oblečeniu, paplónu alebo využil pracovné poradenstvo.

Napriek všetkým nepríjemnostiam mal pán Igor záujem o riešenie svojej situácie. Snažil sa si vybaviť predčasný dôchodok, problém však bol v mieste trvalého bydliska, ktoré mal mimo Bratislavy. Keď dovŕšil dôchodkový vek pustil sa do vybavovania starobného dôchodku. Bol vo vybavovaní vecí veľmi samostatný. Naše kolegyně zo streetworku mu podali potrebné informácie. Pán Igor obehal úrady a dostal sa k potrebným papierom a dôchodok vybavil. Mal s nim veľké plány. Prioritou pre neho bolo zabezpečiť si ubytovňu, aby nemusel ostávať na mieste, ktoré nebolo bezpečné. Taktiež veľmi túžil po návšteve zubára a rodiny na Orave. Kolegyně z terénnej služby s ním často riešili témy ako bezpečnosť na mieste, rodinné vzťahy, jeho zdravie a zvládanie extrémneho počasia. Spomenuli mu aj možnosť magistrátneho bytu a odovzdali infoleták. Ponuka ho veľmi zaujala a tak bol pán Igor navrhnutý ako kandidát na magistrátny byt. Bol to dlhší proces a vyžadoval si čas. V tomto procese ho však už

aktívne sprevádzali kolegyne z nášho integračného projektu Medzimiesto. Pán Igor bohužiaľ neprešiel výberom a tak magistrátny byt nedostal. Znášal to veľmi ťažko a dlho to pri kontaktoch s našimi kolegyňami zo streetworku rozoberal. Nakoniec sme však mali pre neho po čase dobrú správu. Pán Igor bol vhodným kandidátom do bytov, ktoré prevádzkuje Vagus cez program Housing Cverna. V polovici marca roku 2021 sa pán Igor nasťahoval do bytu. Kolegyne zo streetu sa s pánom Igorom rozlúčili a zaželali mu všetko dobré v jeho ďalšej etape života.

POKRAČOVANIE DNES

Zabývanie sa pána Igora bolo postupné a opatrné. Ocenil tečúcu teplú vodu a fungujúce kúrenie v byte, potešil sa aj sporáku a práčke, ktorú využil hneď v prvý deň bývania. V minulosti bol pán Igor zvyknutý tráviť celé dni fyzickou prácou, keďže si potreboval zabezpečiť mnohé veci, od pitnej vody, cez stravu, teplo, až po zabezpečenie svojho obydľia. Nasťahovaním sa do bytu tieto povinnosti pánovi Igorovi odpadli a vznikol mu priestor na premýšľanie o nových témach. Momentálne sa spolu s poradkyňou z programu Medzimiesto na poradenských stretnutiach venujú najmä otázkam zdravotného stavu pána Igora, novým spôsobom trávenia voľného času, či plánom do budúcnosti.

Vagus, ktorý mi poskytol ubytovanie je to
dobrý odrazový mostík začiat nový život.
Tým čo hovorím na to, že ja človek
rozhliadal a tie vlastnou cestou.

Teraz keď vidím späť ľudí bez domova vo
výchletoch, prišiel by som im takú istú
možnosť ako som dostal ja.

Sam vďaka za túto možnosť, keď som si
mohol splniť svoje túžby a postaviť sa
na vlastné nohy.

Myšlienka, že každý, kto dojde od Vagusa
takúto príležitosť, bude spokojný.
Odpoviem by som to každému.

Ja tým čo ak človek nie kam sa chce
pohnúť a že je jeho cieľ, vrátiť mu
to pomôže, a ni viac utáhnúť a mŕt-
vinské bývanie.

glo

Ako sme sa prezen- tovali v roku 2020

NIEKTORÉ VECI SI NECH- CE PRIAŤ NIKTO Z NÁS

**(ZIMNÁ KAMPAŇ 2020)
VYZBIERALI SME VIAC AKO
50 000 €!**

Z pohľadu ľudí bez domova patrí zima nepochybne k jedným z najťažších období v roku. Každoročne preto robíme všetko preto, aby sme mali čo najviac prostriedkov a mohli im byť v chladných mesiacoch nápomocní. Jednou z našich pravidelných aktivít je realizácia zimnej kampane. Túto zimu sme, v dôsledku pandémie, pravidelnú finančnú zbierku organizovali s výrazne menšími očakávaniami než obvykle.

Boli sme však veľmi milo prekvapení, že aj napriek prepuknutiu koronavírusu sa nám podarilo spoločne vyzbierať vyše 50 000 €. Tieto prostriedky sú pre nás nesmierne dôležité, pretože nám pomáhajú finančne pokryť nielen zimu, ale tiež časť našich programov po zvyšok roka.

Naše aktivity v rámci zimnej kampane podporili aj známe osobnosti a významní názoroví lídri, ktorí nám pomohli dostať kampaň medzi čo najväčšie množstvo ľudí. Využívali

sme tiež mediálny priestor, informácie o našej práci sa dostali do veľkej väčšiny mienkotvorných médií.

Kampaň s hlavnou myšlienkou „Niektoré veci si nechce priať nikto z nás. Darujte ľuďom bez domova to, čo im skutočne pomôže“, sme realizovali v spolupráci s agentúrou Seesame a produkčnou spoločnosťou Playground13. Na nakrútenie kampaňových spotov sa podujali režisér Peter Ehrenberger a kameraman Igor Smitka. Všetkým patrí veľká vďaka.

5 DNÍ BEZ DOMOVA

Okrem tradičnej zimnej kampane sme sa tento rok rozhodli zrealizovať experiment, s ktorým nás oslovil Martin Vavrinčík (právnik, aktivista, expert na sociálnu inklúziu). Martin strávil 5 dní a 5 nocí na ulici, jeho jediným majetkom boli 2 eurá na deň, spacák a telefón bez pripojenia na internet. Aby jeho skúsenosť bola čo najviac autentická, neprijal od nás žiadne návody ako zvládnuť dni a prežiť noci ani žiadne informácie o možnostiach, aké ľudia bez domova v Bratislave majú. Zorientovať sa v ťažkej situácii bolo len na ňom, celý experiment bol nasimulovaný tak, aby akoby zo dňa na deň prišiel o všetko, vrátane sociálneho kontaktu so svojimi blízkymi.

Každý deň Martin zdokumentoval na telefón a poslal nám záznam, ktorý sme následne zverejnili na našich sociálnych sieťach a podelili sa o jeho autentické zážitky s našimi sledovateľmi. Jeho denné vlogy zožali na našom instagramovom profile vagus_sk veľký úspech. Okrem toho, že sme zverejňovali videá my, s Martinom sa dvakrát večer stretla aj novinárka Zuzana Kovačič Hanzelová, ktorá formou krátkeho rozhovoru zmapovala ako sa mu darí.

Tento experiment dopadol nad naše očakávania. Martin využíval DOMEČ a testoval služby, ktoré vo Vaguse ľuďom bez domova poskytujeme. Jeho videozáznamy mali vysokú sledovanosť a celý experiment bol veľmi dobrým fundraisigovým prostriedkom. Podarilo sa nám takýmto spôsobom osloviť nové publikum ľudí a z niektorých z nich sa stali

aj darcovia. Čo nás ale teší najviac, pútavým spôsobom sa nám podarilo verejnosti čiastočne ukázať, ako vyzerá život na ulici, a upozorniť tak na dôležitosť riešenia otázky bezdomovectva. Následne po ukončení experimentu Martin o svojich zážitkoch rozprával na pôde viacerých médií.

Ďakujeme Martinovi, že prišiel s iniciatívou a podujal sa na tento náročný experiment. Ďakujeme tiež Zuzane Kovačič Hanzelovej za jej ochotu a čas vynaložený na jeho dokumentáciu.

NOC VONKU 2020

NOC VONKU je tradičné podujatie, ktoré sme organizovali tento rok už po 7. raz. Každoročne sa ním snažíme upozorniť na stále rastúce problémy ľudí bez domova a potrebu stabilného bývania. Sme presvedčení, že najúčinnším spôsobom, ako ukončovať bezdomovectvo, je poskytnutie stabilného bývania za dostupnú cenu a intenzívna podpora sociálneho pracovníkov a pracovníčok na ceste k zmene životnej situácie.

Po minulé roky sme spoločne prespávali na námestiach v Bratislave, pre pandémie sme však tento rok museli vymyslieť spôsob, ako sa ľudia môžu zapojiť online zo všetkých kútov Slovenska. Stačil im spacák, odhodlanie pomôcť dobrej veci a telefón. Noc vonku 2020 sa konala 26. novembra. Apelovali sme na ľudí, aby vymenili pohodlie svojej postele za miesto v exteriéri, napríklad balkón, terasu, záhradu či prírodu. Noc vonku tento rok navyše nabrala aj charakter finančnej zbierky. Naši partneri Corwin a ITB venovali nášmu združeniu 20€ za každého účastníka, ktorý zverejnil na svojej sociálnej sieti fotku s hashtagom #NocVonku2020 a označením @vagus_sk na Instagrame alebo @vagus na Facebooku.

Nesmierne si tiež vážime a je nám ctou, že nad tohtoročnou Nocou vonku prevzala záštitu prezidentka Slovenskej republiky Zuzana Čaputová.

7. ročník Noci vonku prekonal rekord v počte účastníkov. Vonku nás dokopy spalo takmer 300, niekoľko účastníkov bolo dokonca zo zahraničia. Je to pre nás inšpirácia, aby sme Noc vonku robili v budúcnosti ako kombináciu offline a online podujatia.

Sme veľmi radi, že prostredníctvom podujatia Noc vonku vieme každý rok upozorňovať na našu najhlavnejšiu tému – nevyhnutnosť stabilného bývania ako prvého kroku na ceste z ulice. Naozaj je len ťažko predstaviteľné, že by bol človek po noci strávenej na ulici schopný ráno vstať a odhodlane pracovať na riešení svojej situácie.

Od účastníkov sme dostali množstvo správ, v ktorých opisovali svoje dojmy a pocity z noci strávenej vonku. Znamenala pre nich najmä akt solidarity, prejav spolupatričnosti, ale tiež moment uvedomenia si mnohých skutočností o živote bez domova. Svojou účasťou na Noci vonku nám pomáhajú upriamiť pozornosť na približne 23 000 ľudí bez domova na Slovensku.

Patrí im všetkým veľké **ĎAKUJEME** za ochotu vzdať sa na noc pohodlia svojho domova, tepla a komfortu!

EVENTY

Jedným zo spôsobov, ako verejnosti približujeme našu prácu s ľuďmi bez domova a dôležitosť riešenia otázky bezdomovectva, sú komunitné podujatia. Vždy, keď je možnosť, snažíme sa zúčastňovať rôznych akcií, kde ľuďom osobne vysvetľujeme v čom spočíva naša práca. Tento rok bola však situácia iná a táto časť prezentácie Vagusu bola výrazne poznačená a obmedzená pandémiou. Sme radi, že sme stihli aspoň pár podujatí, kde sme sa mohli stretnúť s verejnosťou, odprezentovať naše združenie a diskutovať o téme ľudí bez domova.

Pyjamas For President

15. augusta sa konal ďalší ročník podujatia Pyjamas For President. Naš kamarát BJ Piggo nás oslovil s tým, že výťažok zo vstupného by rád venoval Vagusu. Podarilo sa vyzbierať krásnu sumu 530€.

V rámci podujatia sa konala aj diskusia. Na tému Mýty o ľuďoch bez domova sa rozprávali naša kolegyňa, koordinátorka Integrovaného programu Karin Štrofová a sociologička Zuzana Kusá. Diskusiu moderovala Zuzana Kovačič Hanzelová.

Na podujatí sme sa tiež prezentovali našou pop up výstavou Hrany Bratislavy.

Živé Račko

V septembri sme sa zúčastnili kultúrneho podujatia Živé Račko. Keďže sa naše denné centrum DOMEK nachádza na Mýtnej ulici, okolie Račianskeho mýta nám je výborne známe. Na podujatí sme organizovali materiálnu zbierku, prehliadku DOMCA a odpovedali na všetky otázky od návštevníkov a návštevníčok v našom stánku. Podvečer sme sa zúčastnili diskusie.

Mestský bazár

Sme veľmi radi, že nám mesto Bratislava dalo možnosť zúčastniť sa spoločne s ľuďmi bez domova Mestského bazáru, ktorý sa konal v októbri. Bola to skvelá príležitosť na poskytnutie práce ľuďom bez domova.

Vagus Podcast

V uplynulom roku sa nám podarilo prísť s malou inováciou, ktorá nám, veríme, pomôže dostávať tému ľudí bez domova k ešte väčšej časti spoločnosti. Rozbehli sme Vagus Podcast. Chceme prostredníctvom neho pravidelne prinášať naše pohľady na rôzne témy súvisiace s ľuďmi bez domova a našou prácou.

Ľudia bez domova, dobrovoľníci a zbierky

Jednou z dôležitých aktivít Vagusu je budovanie pozitívneho obrazu o ľuďoch bez domova v očiach verejnosti, v ktorej naďalej v značnej miere dominujú predsudky voči tejto cieľovej skupine.

Snažíme sa preto vytvárať rôzne dobrovoľnícke aktivity a ukázať tak, že ľudia bez domova sú v prvom rade ľuďmi so svojimi potrebami a túžbami tak, ako každý jeden z nás.

V roku 2020 sme v programe DOMEK privítali desiatky dobrovoľníkov a dobrovoľníčok, pričom z dôvodu pandémie tento raz výrazne dominovali jednotlivci pred zamestnancami a zamestnankyňami rôznych firiem, ktorí boli vplyvom prijatých opatrení na home office. Práve počas pandémie sme potrebovali pomoc napr. s prípravou a servírovaním obedov, šitím rúšok, a tak sme požiadali verejnosť o dobrovoľnícku výpomoc, ktorá mala skvelý ohlas. Taktiež sme veľmi radi, že sa koncom roka našli zo strán dobrovoľníkov a dobrovoľníčok záujemci, ktorí nám pomohli s už spomínanými raňajkami a obedmi počas víkendov. Koncom roka 2020 sme totiž z dôvodu zimy a pandémie sprístupnili služby DOMCA pre ľudí bez domova aj v soboty a nedele.

Väčšinu dňa dobrovoľníci a dobrovoľníčky trávajú v prostredí, ktoré im umožňuje osobne spoznať ľudí bez domova, vypočuť si ich príbehy či prehodiť s nimi pár slov. Je to silný zážitok nielen pre ľudí bez domova, ale aj pre nich samotných.

V DOMCI vieme spoločne realizovať rôzne dobrovoľnícke aktivity, a to od prípravy raňajok a obedov cez maľovanie priestorov, pomoc s triedením a upratovaním oblečenia až po prípravu voľnočasových a rôznych kreatívnych aktivít.

Jednou z mála dobrovoľníckych spoluprác v rámci firiem, ktoré sa nám podarilo v roku 2020 vplyvom pandémie zrealizovať, bol dobrovoľnícky deň nášho dlhoročného partnera, UP Slovensko. Zamestnanci a zamestnankyne spoločnosti sa rozhodli vymaľovať priestory a usporiadať zbierku oblečenia.

“Zmysluplná dobrovoľnícka aktivita, ktorú si zamestnanci sami odhlasovali a zúčastnili v najväčšom možnom počte v daný deň. Výborný pocit z dobre urobenej práce, posilnený tímový duch a vedomie, že sme sa pričínili k príprave priestorov Domca na zimnú sezónu, to všetko nám dáva zmysel a potvrdzuje správne stanovené firemné hodnoty. A opäť v kombinácii s dobrou organizáciou a komunikáciou so zástupcami OZ Vagus hodnotíme akciu ako úspešne zvládnutú.”

Gabriela Šušaníková, špecialistka pre komunikáciu UP Slovensko, s.r.o.

Jedna z najefektívnejších ciest ako pracovať s predsudkami a negatívnym nazeraním na ľudí bez domova je dialóg a ochota rozprávať sa. Práve dobrovoľnícke aktivity v DOMCI sú pre túto formu komunikácie ideálnym nástrojom.

Pevne veríme, že vďaka zlepšeniu a stabilizácii pandemickej situácie sa nám opäť po roku podarí zorganizovať aj expertné formy dobrovoľníctva pre zamestnancov a zamestnankyne Vagusu. Aj vďaka tomu sa vo Vaguse vieme posúvať a zlepšovať v rôznych oblastiach a odvetviach.

Zbierky

Za veľkú pomoc považujeme darovanie obnoseného oblečenia, a to najmä v zimných mesiacoch, keď teplé šatstvo, deky a spacáky môžu dokonca zachrániť život. Okrem odevov sú veľkou pomocou hygienické potreby a trvanlivé potraviny. Aj vďaka záujmu širokej verejnosti sa nám podarilo vyzbierať stovky kíl šatstva, potravín a hygienických potrieb, ktorými sme pomohli stovkám ľudí bez domova.

“Aj napriek pandemickým opatreniam a kombinovanej práci z domu sme zaznamenali vysoký záujem zamestnancov o zapojenie sa do zbierky. Jasne stanovené pravidlá zbierky a výborná komunikácia so zástupcami OZ Vagus zaistili úspešný proces zbierky až po jej odovzdanie priamo v Domci. Veľmi radi sa zúčastníme aj budúcich zbierok šatstva.”

Gabriela Šušaníková, špecialistka pre komunikáciu UP Slovensko, s.r.o.

Pred dvomi rokmi sme sa rozhodli intenzívnejšie hovoriť aj o potrebe pomoci pre ľudí bez domova počas letných mesiacov. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že leto je pre ľudí bez domova bezpečným obdobím roka po ťažkých zimných mesiacoch.

Treba však povedať, že veľkým problémom sú tiež extrémne horúčavy posledných rokov, ktoré ľuďom spôsobujú úpaly,

dehydratáciu, ale tiež popáleniny spôsobené nedostatočnou ochranou pred slnkom. Aj preto sme vďační za zbierky opaľovacích krémov, pokrývok hlavy či balenej pitnej vody, ktorú potom distribuujeme najmä prostredníctvom terénnej sociálnej práce STREETWORK.

V roku 2020 sa aj napriek pandemickej situácii zapojilo do dobrovoľníckych aktivít vyše 100 dobrovoľníkov a dobrovoľníčok, ktorí sa rozhodli svojím pričinením skvalitniť deň ľuďom bez domova.

Veľmi si vážime každého dobrovoľníka a dobrovoľníčku, ktorí sa rozhodli pomôcť Vagusu a podporili tak svojou činnosťou ľudí bez domova. Taktiež každého, kto sa rozhodol zorganizovať zbierku, vďaka ktorej sme vedeli zabezpečiť pomoc v našich programoch a službách.

Ďakujeme, že ste v tom spolu s nami a môžeme spoločne pomáhať.

Mikuláš v Domci

Minulé roky v DOMCI boli počas Mikuláša veľmi veselé. Rôzne dobrovoľnícke skupiny pre ľudí bez domova pripravili balíčky, obed, rôzne sprievodné aktivity či dokonca aj kadernícke služby.

Rok 2020 však z dôvodu pandémie a dodržiavania prísnych preventívnych opatrení podobné akcie nedovoľoval, hoci nám všetkým táto atmosféra úprimne veľmi chýbala. Aj napriek tomu sa však prihlásila dobrovoľníčka, ktorá vo svojom voľnom čase a na vlastné náklady pripravila balíčky plné ovocia a sladkostí pre cca 90 ľudí bez domova, za čo jej patrí naša úprimná vďaka.

Vianoce v Domci

Podobne ako v prípade Mikuláša, aj Vianoce v DOMCI patria medzi naše najobľúbenejšie akcie, ktoré organizujeme pre ľudí bez domova. Vždy v nich vládne príjemná sviatočná atmosféra a ľudia bez domova tak majú možnosť prežiť príjemné chvíle pri štedrej večeri.

Vzhľadom na pandémiu koronavírusu prebiehali v roku 2020 Vianoce v DOMCI v dvoch termínoch, a to po 45 ľudí na

jedno štedrovečerné posedenie. Pre toto rozdelenie sme sa rozhodli najmä z dôvodu preventívnych opatrení, aby sme eliminovali možnosť nákazy koronavírusom, a tiež preto, aby sme sprostredkovali pocit Vianoc pre čo najviac ľudí.

Prežiť spoločné vianočné chvíle v pohodovej a priateľskej atmosfére je pre ľudí bez domova vždy dôležité. Počas pandemickej situácie je však pocit spolupatričnosti a podpory ešte o niečo dôležitejší, pretože aj týmto spôsobom im dávame najavo, že nám na nich záleží.

Okrem vianočného menu (pochutivá kapustnica a majonézový šalát s rybou) sme pre ľudí pripravili rôzne balíčky s prekvapeniami, ktoré sa nám podarilo vyskladať aj vďaka podpore našich partnerov. Samozrejmosťou je aj vianočný stromček, ktorý spoločne s kolegami a kolegyniami ozdobujeme už deň vopred.

Pevne veríme, že najbližší Mikuláš a Vianoce v DOMCI už prežijeme v pôvodne nastavenom režime a spoločne prežijeme ďalšie sviatočné chvíle.

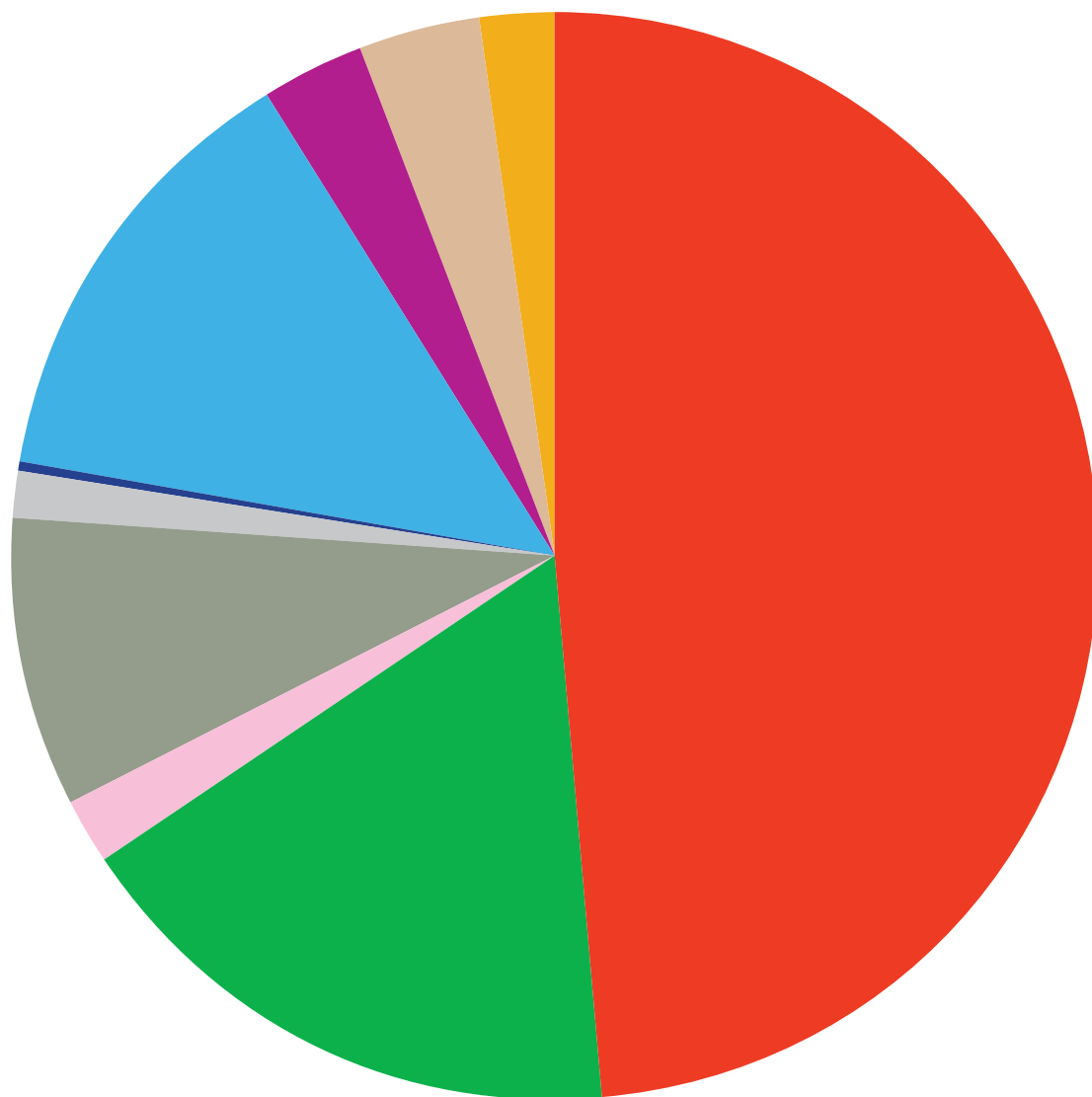

A close-up photograph of a person's hand, wearing a dark sleeve, moving a wooden chess piece (a king) on a green and white checkered board. The board is set up with various other chess pieces, including pawns, knights, and a queen. The background is blurred, showing other people and a bright, outdoor setting.

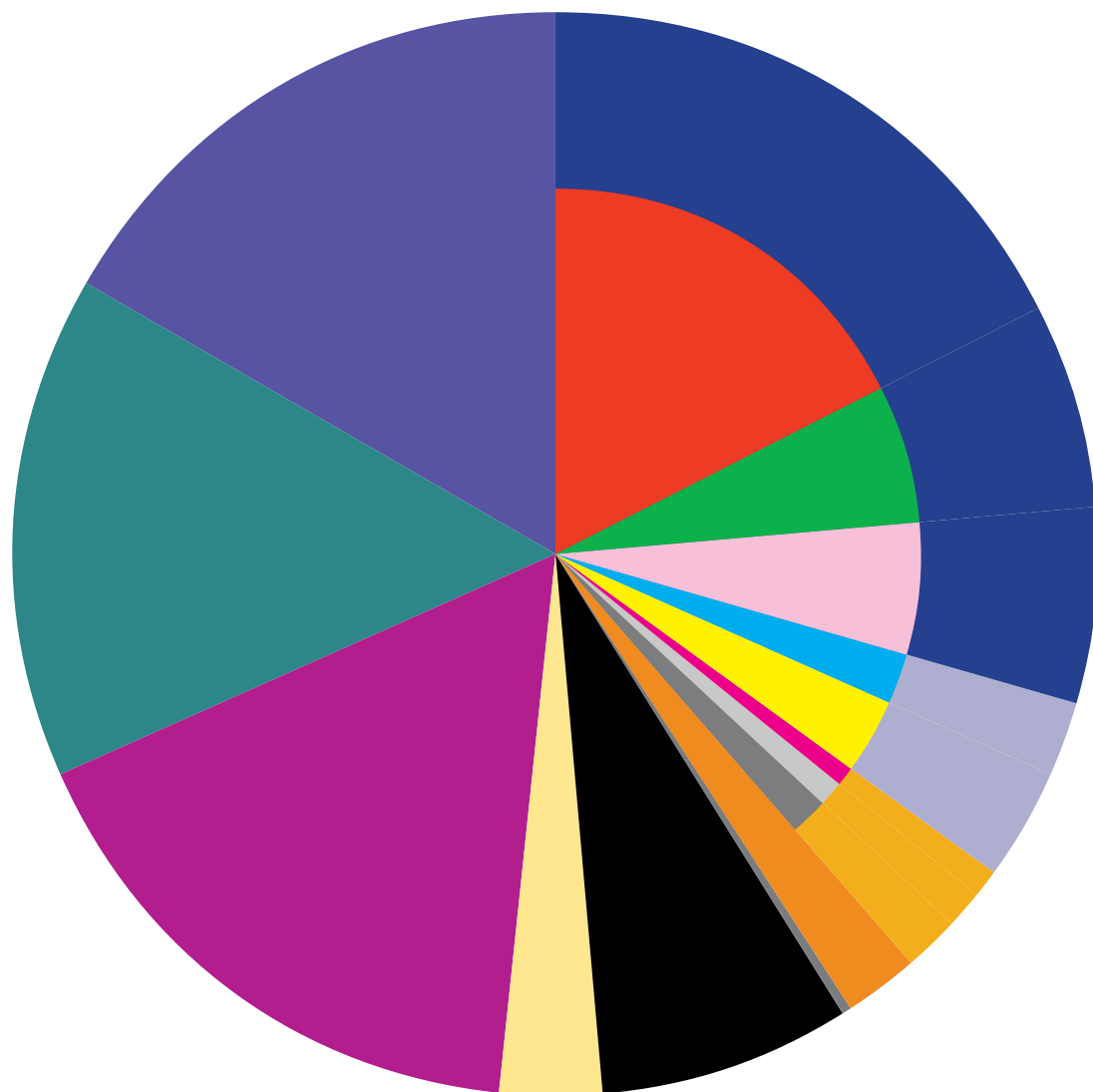
Financie

Finančná správa z hospodárenia OZ Vagus počas obdobia 1.1.2020 – 31.12.2020.

Prehľad nákladov v roku 2020:

- Mzdy zamestnancov
- Odvody zamestnávateľa
- Zákonné sociálne náklady (stravovanie zamestnancov, tvorba SF a iné)
- Spotreba materiálu (potraviny, drogéria, spotreba PHM, zdravotnícky materiál, pracovné oblečenie, kancelárske potreby a iné)
- Spotreba energie (voda, plyn, elektrická energia)
- Opravy a udržiavanie automobilov a iného dlhodobého majetku
- Služby (týkajúce sa prevádzky Domca, výkonu Streetworku a Integračného programu, náklady na správu združenia, najmä vzdelávanie, prenájom automobilu a ostatných priestorov, iné služby)
- Iné ostatné náklady (poistenie vozidiel, administratívne poplatky za klientov, bankové poplatky a iné)
- Poskytnuté príspevky klientom (v rámci integračných projektov organizácie na zlepšenie životnej situácie)
- Odpisy (vyjadrujúce mieru opotrebenia majetku) Tvorba a zúčtovanie opravných položiek

- Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy (na nízkoprahové denné centrum DOMEČ, na terénnu sociálnu službu STREETWORK, na integračný projekt)
- Bratislavský samosprávny kraj (špecializované poradenstvo, sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela)
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (DOMEČ, STREET, Covid 19)
- Ministerstvo financií SR (obstaranie materiálu)
- Mestské časti Hlavného mesta Bratislavy (Petržalka, Dúbravka, Karlova Ves, Nové Mesto, Staré mesto, Rača)
- Implementačná agentúra MPSVaR (DOMEČ, STREET)
- Príspevky z podielu zaplatenej dane (2 %)
- Dary a príspevky od fyzických osôb
- Dary a príspevky od právnických osôb: Nadácia Slovenskej sporiteľne
Z Zurich Fondation
The Tides Foundation
Swiss Re Foundation
UP Slovensko
Nadácia VÚB
PricewaterhouseCoopers
NBS
Nadácia Volkswagen
Philips Morris
Nadácia Orange
Nadácia Eset
Mets Slovakia
Henkel Slovensko
Nadácia Tatra Banka
Eventissimi
- Ostatné výnosy

Informácie o zamestnancoch:

2020

2019

Ukazovateľ:

Priemerný počet zamestnancov celkovo	26	22
priemerný počet zamestnancov na trvalý pracovný pomer	5	21
priemerný počet zamestnancov na dohodu	11	1
z toho vedúcich zamestnancov	2	5

Prehľad štruktúry majetku, záväzkov a vlastného imania k 31. 12. 2020

AKTÍVA	2020
Dlhodobý nehmotný majetok	0,00 €
Dlhodobý hmotný majetok	117 737 €
Dlhodobý finančný majetok	0,00 €
Neobežný majetok spolu	117 737 €
Zásoby	0,00 €
Dlhodobé pohľadávky	0,00 €
Krátkodobé pohľadávky	25 653 €
Finančné účty	254 787 €
Obežný majetok spolu	280 439 €
Časové rozlíšenie	5 591 €
Aktíva spolu	403 768 €

PASÍVA	2020
Imanie a peňažné fondy	0,00 €
Fondy tvorené zo zisku	0,00 €
Nevysporiadaný výsledok hospodárenia min. rokov	158 446 €
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	78 930 €
Vlastné zdroje krytia majetku	237 376 €
Závázky a rezervy	71 310 €
Bankové úvery a finančné výpomoci	0,00 €
Závázky spolu	48 931 €
Časové rozlíšenie	117 460 €
Pasíva spolu	403 768 €

Prehľad o stave a pohybe majetku OZ VAGUS:	Stav k 1. 1. 2020 v obstarávacej cene:	Stav k 31. 12. 2020 v obstarávacej cene:
Dlhodobý hmotný majetok pozostáva z:	130 115 €	192 257 €
· samostatne hnutelné veci a súbory hnutelných vecí	24 108 €	41 613 €
· autá	54 989 €	87 831 €
· technické zhodnotenie stavby DOMEČ	51 018 €	62 813 €

Obežný majetok k 31.12.2020 je v netto hodnote 280 439,48 EUR. K 31.12.2019 bol obežný majetok netto v hodnote 235 040,20 EUR. Oproti predchádzajúcemu účtovnému obdobiu obežný majetok netto vzrástol o 45 399,28 EUR na čom sa podieľal nárast finančných účtov k 31.12.2020.

Celkové záväzky združenia k 31.12.2020 boli vo výške 48 930,87 EUR. Najpodstatnejšia časť záväzkov pozostávala z krátkodobých záväzkov a to vo výške 26 412,28 EUR. Celkové záväzky k 31.12.2019 boli vo výške 71 310,94 EUR. Oproti predchádzajúcemu účtovnému obdobiu celkové záväzky klesli o 22 380,07 EUR.

Vlastné zdroje krytia majetku k 31.12.2020 boli vo výške 237 376,29 EUR. Hospodárenie združenia v roku 2020 bolo ukončené ziskom vo výške 78 930 EUR.

OZ Vagus účtuje v sústave podvojného účtovníctva v zmysle zákona o účtovníctve č. 431/2002 Z.z. Ročná účtovná závierka OZ VAGUS za rok 2020 bola zostavená 25.06.2021, overená audítorom a tvorí prílohu k tejto výročnej správe spolu so správou audítora k účtovnej závierke k 31.12.2020.

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA

k účtovnej závierke a výročnej správe OZ Vagus
ustavenej k 31.12.2020

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA

predsedníctvu a štatutárnemu orgánu občianskeho združenia OZ VAGUS

Správa z auditu účtovnej závierky

Následne uskutočnil sme audit účtovnej závierky OZ Vagus („Združenie“), ktorá obsahuje súvahy 31. decembra 2020, výkaz ziskov a strát za rok končiaci sa k uvedenému dátumu, a poznámky, ktoré obsahujú súhrn významných účtovných zásad a účtovných metód.

Podľa nášho názoru, prihlásená účtovná závierka poskytuje pravdivý a verný obraz finančnej situácie Združenia k 31. decembru 2020 a výsledky jej hospodárstva za rok končiaci sa k uvedenému dátumu podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“).

Základ pre názor:

Audit sme vykonali podľa medzinárodných auditorských štandardov (International standards on Auditing ISA). Naša zodpovednosť podľa týchto štandardov je uvedená v oddielu Zodpovednosť audítora za audit účtovnej závierky. Od Združenia sme nezískali podľa ustanovení zákona č. 423/2015 o štatutárnom audite a o zмене a doplnení zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štatutárnom audite“) týkajúcich sa etiky vrátane Etického kodexu audítora, relevantných pre náš audit účtovnej závierky a spĺňali sme aj ostatné požiadavky týchto ustanovení týkajúcich sa etiky. Sme presvedčení, že auditorské dôkazy, ktoré sme získali, poskytujú dostatočný a vhodný základ pre náš názor.

Zodpovednosť štatutárneho orgánu a možných prerušení uplatňovaním za účtovnú závierku

Štatutárny orgán je zodpovedný za zostavenie tejto účtovnej závierky tak, aby poskytovala pravdivý a verný obraz podľa zákona o účtovníctve a za tie interné kontroly, ktoré považuje za potrebné na zostavenie účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby.

Pri zostavení účtovnej závierky je štatutárny orgán zodpovedný za zhodnotenie schopnosti Združenia nepretržite pokračovať vo svojej činnosti, za opísanie okolností týkajúcich sa nepretržitého pokračovania v činnosti, ak je to potrebné, a za posúdenie predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti v účtovníctve, ktoré by mal v úmysle Združenie zlikvidovať alebo skončiť jej činnosť, alebo by nemal iné realistické možnosti než tak urobiť.

Osoby poverené spracovaním sú zodpovedné za dohľad nad procesom finančného vykazovania Združenia.

Zodpovednosť audítora za audit účtovnej závierky

Nášou zodpovednosťou je zistiť primerané systémy, či účtovná závierka ako celok neobsahuje významné nesprávosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby, a vydať správu audítora, vrátane názoru. Primerané usúdenie je usúdenie vysokej úrovne, ale nie je zárukou toho, že audit vykonaný podľa medzinárodných auditorských štandardov vždy odhalí významné nesprávosti, ak také existujú. Nesprávosti môžu vzniknúť v dôsledku podvodu alebo chyby a za významné sa považujú vtedy, ak by sa ich odhodenie odhalilo, že jednoducho alebo v úhrne by mohli ovplyvniť ekonomické rozhodnutia používateľov, uskutočnené na základe tejto účtovnej závierky.

V rámci auditu uskutočneného podľa medzinárodných auditorských štandardov, počas nášho auditu uplatňujeme odborný úsudok a zachovávali sme profesionálny skepticizmus. Okrem toho:

- Identifikujeme a posudzujeme riziká významnej nesprávosti účtovnej závierky, či už v dôsledku podvodu alebo chyby, azerchujeme a uskutočňujeme auditorské postupy reagujúce na tieto riziká a získavame auditorské dôkazy, ktoré sú dostatočné a vhodné na poskytnutie základu pre náš názor. Riziko nedohľadania významnej nesprávosti v dôsledku podvodu je vyššie ako toto riziko v dôsledku chyby, pretože podvod môže zahŕňať tajnú dohodu, falšovanie, úmyselné vynechanie, nepravdivé vyhlásenie alebo ohrobenie internej kontroly.
- Obzretnujeme sa v laboratórnych kontrolami relevantnými pre audit, aby sme mohli navrhnúť auditorské postupy vhodné za daných okolností, ale nie sa účelom vyjadrenia názoru na efektívnosť interných kontrol Združenia.

- Hlavné riziko vhodnosti použitých účtovných zásad a účtovných metód a primeranosti účtovných odhadov a uvedenie a nimi súvisiacich informácií, uskutočnené štatutárnym orgánom.
- Robíme záver o tom, či štatutárny orgán vhodne v účtovníctve použil predpoklad nepretržitého pokračovania v činnosti a na základe získaných auditorských dôkazov záver o tom, či existuje významná neistota v súvislosti s udržaním alebo ukončením, ktoré by mohli významne ovplyvniť schopnosť Združenia nepretržite pokračovať v činnosti. Ak dospějeme k záveru, že významná neistota existuje, sme povinní upozorniť v našej správe audítora na súvisiace informácie uvedené v účtovnej závierke alebo, ak sú tieto informácie nedostatočné, modifikovať náš názor. Náš záver vychádza z auditorských dôkazov získaných do dátumu vydania našej správy audítora. Budúce udalosti alebo okolnosti však môžu spôsobiť, že Združenie prestane pokračovať v nepretržitosti činnosti.
- Hlavné riziko celkovej presnosti, štruktúry a obsah účtovnej závierky vrátane informácií v nej uvedených, ako aj to, či účtovná závierka zachytáva uskutočnené transakcie a udalosti spôsobom, ktorý vedie k ich vernému zobrazeniu.

Súčasťou poverenia spracovaním komunikujeme okrem toho aj plánovaním, riadením a harmonizáciou auditu a v významných momentoch auditu, vrátane všetkých významných nedostatkov usnutej kontroly, ktoré počas nášho auditu zistíme.

Správa k ďalším požiadavkám zákonov a iných právnych predpisov

Správa k informáciám, ktoré sa vyžadujú vo výročnej správe

Štatutárny orgán je zodpovedný za informácie uvedené vo výročnej správe, zostavenej podľa požiadaviek zákona o účtovníctve. Náš vyššie uvedený názor na účtovnú závierku sa nevzťahuje na také informácie vo výročnej správe.

V súvislosti s auditom účtovnej závierky je našou zodpovednosťou ohodnotenie sa s informáciami uvedenými vo výročnej správe a posúdenie, či tieto informácie nie sú vo významnom nesúlade s auditovanou účtovnou závierkou alebo našimi poznatkami, ktoré sme získali počas auditu účtovnej závierky, alebo sa inak zdá byť významne nesprávne.

Posúdili sme, či výročná správa Združenia obsahuje informácie, ktorých uvedenie vyžaduje zákon o účtovníctve.

Na základe prác vykonaných počas auditu účtovnej závierky, podľa nášho názoru:

- informácie uvedené vo výročnej správe zostavenej za rok 2020 sú v súlade s účtovnou závierkou za daný rok,
- výročná správa obsahuje informácie podľa zákona o účtovníctve.

Okrem toho, na základe našich poznatkov o účtovnej jednotke a súvisí v nej, ktoré sme získali počas auditu účtovnej závierky, sme povinní avizovať, či sme našli významné nesprávosti vo výročnej správe, ktoré by sme ohrozili pred dátumom vydania tejto správy audítora. V tejto súvislosti neexistujú systémy, ktoré by sme mali avizovať.

Dátum správy: 01.07.2021

Auditorská spoločnosť: A Audit, s.r.o.

Edifo, Ul. 29. Augusta 28, 811 07 Bratislava

Číslo licencie: 353

Štatutárneho audítora: Ing. Lucia Nováková

Číslo licencie: 903

Podpis:

ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA neziskovej účtovnej jednotky v sústave poďvohného účtovníctva

zostavená k 31.12.2020

Účetné údaje sa zameriavajú výhradne na účtovné údaje za príslušný rok. Nevyplňujte riadky za porušované príslušné.
Údaje sa vyplňujú poľkovým písmom (podľa tabuľky znakov), písmenami stropami alebo kačičkami, a to číslom alebo číslom trojčíslicou ľavostranne.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Y Z 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Daňové identifikačné číslo	Očíslo účtovnej jednotky	Mesiac, Rok
2023420344	☒ Hrubá ☒ Zjednotená	za 01 2020
42165971	☒ Príjmová ☒ Schválená	do 12 2020
SEI	SE NACE	za 01 2019
94.99.2	Príjmová	do 12 2019

Prílohy účtovnej závierky:

☒ Súčet (Úč NÚJ 1-41) ☒ Prílohy (Úč NÚJ 3-41)

☒ Výkaz o stavu a sile (Úč NÚJ 2-41)

Odpovede na otázky o účtovnej jednotke:

OZ Vagus

Sídlo účtovnej jednotky:

Ulica: RAČIANSKA

PSČ: 83102

Obec: Bratislava

Číslo telefónu: 0 /

Číslo faxu: 0 /

E-mailová adresa:

Zostavená dňa: 25.06.2021	Podpisový záznam osoby zodpovedajúcej za vyhlásenie účtovníctva:	Podpisový záznam osoby zodpovedajúcej za zostavenie účtovnej závierky:	Podpisový záznam štatutárneho orgánu alebo člena štatutárneho orgánu účtovnej jednotky:
Schválená dňa: 30.06.2021			Alig

Základný daňový úrad

Miesto pre evidenčnú doložku

Oznámenie preverovateľnej poľkovy daňového úradu

Ročná suma Úč NÚJ 1 - 41

Ročná suma Úč NÚJ 1 - 41

Ročná suma	Úč	Ročná suma účtovnej jednotky				Ročná suma účtovnej jednotky
		Príjmy	Výdavky	Príjmy	Výdavky	
6. Ročná suma účtovnej jednotky	601	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000
1. Účtovná jednotka účtovnej jednotky	602					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	603					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	604					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	605					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	606					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	607					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	608					
2. Účtovná jednotka účtovnej jednotky	609					
Príjmy účtovnej jednotky	610					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	611					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	612					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	613					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	614					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	615					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	616					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	617					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	618					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	619					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	620					
3. Účtovná jednotka účtovnej jednotky	621					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	622					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	623					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	624					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	625					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	626					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	627					
Príjmy účtovnej jednotky z účtovnej jednotky	628					

[illegible]

Klasifikácia položiek a súhrn (SÚMMA 2 - 37)		Kód účtovníčky					Súhrn	
Prís. účty	Náklady	Číslo účtu	Stav na začiatku	Stav na konci	Spolu	Príjmy	Príjmy z podnikania	
1	2	3	4	5	6	7	8	
501	Spotreba materiálu	21	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
502	Spotreba energie	22	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
508	Príspevky na sociálne zabezpečenie	23	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
511	Príspevky na zdravotné poisťovní	24	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
512	Príspevky na zdravotné poisťovní	25	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
513	Náklady na reprezentáciu	26	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
516	Daň z príjmov	27	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
521	Mzdové náklady	28	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	
524	Základná mzda za prácu a príslušné príplatky	29	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
525	Príspevky na sociálne zabezpečenie	30	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
527	Základná mzda za prácu a príslušné príplatky	31	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
528	Príspevky na sociálne zabezpečenie	32	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
531	Daň z hodnoty pridaného	33	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
532	Daň z hodnoty pridaného	34	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
533	Príspevky na sociálne zabezpečenie	35	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
534	Príspevky na sociálne zabezpečenie	36	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
535	Príspevky na sociálne zabezpečenie	37	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
536	Príspevky na sociálne zabezpečenie	38	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
537	Príspevky na sociálne zabezpečenie	39	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
538	Príspevky na sociálne zabezpečenie	40	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
539	Príspevky na sociálne zabezpečenie	41	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
540	Príspevky na sociálne zabezpečenie	42	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
541	Príspevky na sociálne zabezpečenie	43	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
542	Príspevky na sociálne zabezpečenie	44	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
543	Príspevky na sociálne zabezpečenie	45	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
544	Príspevky na sociálne zabezpečenie	46	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
545	Príspevky na sociálne zabezpečenie	47	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
546	Príspevky na sociálne zabezpečenie	48	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
547	Príspevky na sociálne zabezpečenie	49	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
548	Príspevky na sociálne zabezpečenie	50	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
549	Príspevky na sociálne zabezpečenie	51	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
551	Príspevky na sociálne zabezpečenie	52	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
552	Príspevky na sociálne zabezpečenie	53	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
553	Príspevky na sociálne zabezpečenie	54	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
554	Príspevky na sociálne zabezpečenie	55	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
555	Príspevky na sociálne zabezpečenie	56	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
556	Príspevky na sociálne zabezpečenie	57	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
557	Príspevky na sociálne zabezpečenie	58	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
558	Príspevky na sociálne zabezpečenie	59	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
559	Príspevky na sociálne zabezpečenie	60	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
560	Príspevky na sociálne zabezpečenie	61	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
561	Príspevky na sociálne zabezpečenie	62	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
562	Príspevky na sociálne zabezpečenie	63	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
563	Príspevky na sociálne zabezpečenie	64	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
564	Príspevky na sociálne zabezpečenie	65	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
565	Príspevky na sociálne zabezpečenie	66	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
566	Príspevky na sociálne zabezpečenie	67	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
567	Príspevky na sociálne zabezpečenie	68	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
568	Príspevky na sociálne zabezpečenie	69	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
569	Príspevky na sociálne zabezpečenie	70	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
570	Príspevky na sociálne zabezpečenie	71	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
571	Príspevky na sociálne zabezpečenie	72	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
572	Príspevky na sociálne zabezpečenie	73	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
573	Príspevky na sociálne zabezpečenie	74	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
574	Príspevky na sociálne zabezpečenie	75	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
575	Príspevky na sociálne zabezpečenie	76	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
576	Príspevky na sociálne zabezpečenie	77	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
577	Príspevky na sociálne zabezpečenie	78	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
578	Príspevky na sociálne zabezpečenie	79	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
579	Príspevky na sociálne zabezpečenie	80	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
580	Príspevky na sociálne zabezpečenie	81	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
581	Príspevky na sociálne zabezpečenie	82	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
582	Príspevky na sociálne zabezpečenie	83	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
583	Príspevky na sociálne zabezpečenie	84	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
584	Príspevky na sociálne zabezpečenie	85	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
585	Príspevky na sociálne zabezpečenie	86	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
586	Príspevky na sociálne zabezpečenie	87	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
587	Príspevky na sociálne zabezpečenie	88	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
588	Príspevky na sociálne zabezpečenie	89	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
589	Príspevky na sociálne zabezpečenie	90	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
590	Príspevky na sociálne zabezpečenie	91	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
591	Príspevky na sociálne zabezpečenie	92	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
592	Príspevky na sociálne zabezpečenie	93	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
593	Príspevky na sociálne zabezpečenie	94	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
594	Príspevky na sociálne zabezpečenie	95	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
595	Príspevky na sociálne zabezpečenie	96	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
596	Príspevky na sociálne zabezpečenie	97	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
597	Príspevky na sociálne zabezpečenie	98	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
598	Príspevky na sociálne zabezpečenie	99	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
599	Príspevky na sociálne zabezpečenie	100	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	

Výkaz ziskov a strát (v Kč) (M / Z - 01)		K O B E H N E T Ě				RO
Číslo řádku	Výnosy	Číslo řádku	Odpisy			Seznamové prostředky účinné období
			Stav na začátku období	Základová	Prům.	
0	1	2	3	4	5	6
001	Tržby za vlastní výrobky	000				
002	Tržby z prodeje služeb	000	20 000,00		20 000,00	20 000,00
003	Tržby za prodej zboží	001				
011	Změna stavu zásob nakupovaného výrobku	000				
012	Změna stavu zásob služebního	001				
013	Změna stavu zásob výrobních	001				
014	Změna stavu zásob zvenčí	001				
021	Aktivní materiál z fondů	000				
023	Aktivní materiálové zásoby	001	100	100	100	1 000,00
025	Hodnota dlouhodobého nehmotného majetku	000				
024	Aktivní dlouhodobý nehmotný majetek	001				
031	Odpisy pohledů a peněz	000				
042	Odpisy pohledů a peněz	000				
043	Přidání za odpisy pohledů a peněz	000				
044	Úroky	001				
045	Kurzové zisky	000	100		100	
046	Právní dary	000	2 000,00		2 000,00	
047	Odpisy výnosů	000	100,00		100,00	
048	Záporné odpisy	001				
049	Úplné odpisy	000	1 000,00		1 000,00	200,00
051	Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku a dlouhodobého hmotného majetku	000				
052	Výnosy z dlouhodobého hmotného majetku	000				
053	Tržby z prodeje nemovitých majetků a pozemků	001				
054	Tržby z prodeje materiálu	001				
055	Výnosy z realizace dlouhodobého hmotného majetku	001				
056	Výnosy z prodeje fondů	001				
057	Výnosy z prodeje nemovitých majetků	000				
058	Výnosy z nájemného	000				
061	Příjmy příspěvků od organizací	001				
062	Příjmy příspěvků od organizací	000	10 000,00		10 000,00	20 000,00
063	Příjmy příspěvků od fyzických osob	001	10 000,00		10 000,00	20 000,00
064	Příjmy z nájemného	001	100,00		100,00	
065	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
066	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
067	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
068	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
069	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
070	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
071	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
072	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
073	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
074	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
075	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
076	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
077	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
078	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
079	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
080	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
081	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
082	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00
083	Příjmy z prodeje nemovitých majetků	001	2 000,00		2 000,00	2 000,00

Čl. I Všeobecné údaje

Čl. I (1) (3) (5) Základné údaje

© 2010 Black & Veatch. All rights reserved. This document is the property of Black & Veatch. It is to be used for the project and site only. It is not to be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without prior written permission from Black & Veatch.

These authors have shown that the use of a single, standard, and well-defined set of criteria for the selection of cases is essential for the validity of the results.

2002-2003

1999-01-01-2000-01-01

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 109–116

© 2005 Blackwell Publishing Ltd, *Journal of Internal Medicine* 258: 249–256

- pričin s hromatidovými zlomami, aby vznikla jedna bez poruchy, jedna s por.
 prechodnými zlomami, jedna, na ktorej vznikne zlom.
 prechodnými zlomami sú dva typy 1. a 2. a 3. a 4. a 5. a 6. a 7. a 8. a 9. a 10. a 11. a 12. a 13. a 14. a 15. a 16. a 17. a 18. a 19. a 20. a 21. a 22. a 23. a 24. a 25. a 26. a 27. a 28. a 29. a 30. a 31. a 32. a 33. a 34. a 35. a 36. a 37. a 38. a 39. a 40. a 41. a 42. a 43. a 44. a 45. a 46. a 47. a 48. a 49. a 50. a 51. a 52. a 53. a 54. a 55. a 56. a 57. a 58. a 59. a 60. a 61. a 62. a 63. a 64. a 65. a 66. a 67. a 68. a 69. a 70. a 71. a 72. a 73. a 74. a 75. a 76. a 77. a 78. a 79. a 80. a 81. a 82. a 83. a 84. a 85. a 86. a 87. a 88. a 89. a 90. a 91. a 92. a 93. a 94. a 95. a 96. a 97. a 98. a 99. a 100. a 101. a 102. a 103. a 104. a 105. a 106. a 107. a 108. a 109. a 110. a 111. a 112. a 113. a 114. a 115. a 116. a 117. a 118. a 119. a 120. a 121. a 122. a 123. a 124. a 125. a 126. a 127. a 128. a 129. a 130. a 131. a 132. a 133. a 134. a 135. a 136. a 137. a 138. a 139. a 140. a 141. a 142. a 143. a 144. a 145. a 146. a 147. a 148. a 149. a 150. a 151. a 152. a 153. a 154. a 155. a 156. a 157. a 158. a 159. a 160. a 161. a 162. a 163. a 164. a 165. a 166. a 167. a 168. a 169. a 170. a 171. a 172. a 173. a 174. a 175. a 176. a 177. a 178. a 179. a 180. a 181. a 182. a 183. a 184. a 185. a 186. a 187. a 188. a 189. a 190. a 191. a 192. a 193. a 194. a 195. a 196. a 197. a 198. a 199. a 200. a 201. a 202. a 203. a 204. a 205. a 206. a 207. a 208. a 209. a 210. a 211. a 212. a 213. a 214. a 215. a 216. a 217. a 218. a 219. a 220. a 221. a 222. a 223. a 224. a 225. a 226. a 227. a 228. a 229. a 230. a 231. a 232. a 233. a 234. a 235. a 236. a 237. a 238. a 239. a 240. a 241. a 242. a 243. a 244. a 245. a 246. a 247. a 248. a 249. a 250. a 251. a 252. a 253. a 254. a 255. a 256. a 257. a 258. a 259. a 260. a 261. a 262. a 263. a 264. a 265. a 266. a 267. a 268. a 269. a 270. a 271. a 272. a 273. a 274. a 275. a 276. a 277. a 278. a 279. a 280. a 281. a 282. a 283. a 284. a 285. a 286. a 287. a 288. a 289. a 290. a 291. a 292. a 293. a 294. a 295. a 296. a 297. a 298. a 299. a 300. a 301. a 302. a 303. a 304. a 305. a 306. a 307. a 308. a 309. a 310. a 311. a 312. a 313. a 314. a 315. a 316. a 317. a 318. a 319. a 320. a 321. a 322. a 323. a 324. a 325. a 326. a 327. a 328. a 329. a 330. a 331. a 332. a 333. a 334. a 335. a 336. a 337. a 338. a 339. a 340. a 341. a 342. a 343. a 344. a 345. a 346. a 347. a 348. a 349. a 350. a 351. a 352. a 353. a 354. a 355. a 356. a 357. a 358. a 359. a 360. a 361. a 362. a 363. a 364. a 365. a 366. a 367. a 368. a 369. a 370. a 371. a 372. a 373. a 374. a 375. a 376. a 377. a 378. a 379. a 380. a 381. a 382. a 383. a 384. a 385. a 386. a 387. a 388. a 389. a 390. a 391. a 392. a 393. a 394. a 395. a 396. a 397. a 398. a 399. a 400. a 401. a 402. a 403. a 404. a 405. a 406. a 407. a 408. a 409. a 410. a 411. a 412. a 413. a 414. a 415. a 416. a 417. a 418. a 419. a 420. a 421. a 422. a 423. a 424. a 425. a 426. a 427. a 428. a 429. a 430. a 431. a 432. a 433. a 434. a 435. a 436. a 437. a 438. a 439. a 440. a 441. a 442. a 443. a 444. a 445. a 446. a 447. a 448. a 449. a 450. a 451. a 452. a 453. a 454. a 455. a 456. a 457. a 458. a 459. a 460. a 461. a 462. a 463. a 464. a 465. a 466. a 467. a 468. a 469. a 470. a 471. a 472. a 473. a 474. a 475. a 476. a 477. a 478. a 479. a 480. a 481. a 482. a 483. a 484. a 485. a 486. a 487. a 488. a 489. a 490. a 491. a 492. a 493. a 494. a 495. a 496. a 497. a 498. a 499. a 500. a 501. a 502. a 503. a 504. a 505. a 506. a 507. a 508. a 509. a 510. a 511. a 512. a 513. a 514. a 515. a 516. a 517. a 518. a 519. a 520. a 521. a 522. a 523. a 524. a 525. a 526. a 527. a 528. a 529. a 530. a 531. a 532. a 533. a 534. a 535. a 536. a 537. a 538. a 539. a 540. a 541. a 542. a 543. a 544. a 545. a 546. a 547. a 548. a 549. a 550. a 551. a 552. a 553. a 554. a 555. a 556. a 557. a 558. a 559. a 560. a 561. a 562. a 563. a 564. a 565. a 566. a 567. a 568. a 569. a 570. a 571. a 572. a 573. a 574. a 575. a 576. a 577. a 578. a 579. a 580. a 581. a 582. a 583. a 584. a 585. a 586. a 587. a 588. a 589. a 590. a 591. a 592. a 593. a 594. a 595. a 596. a 597. a 598. a 599. a 600. a 601. a 602. a 603. a 604. a 605. a 606. a 607. a 608. a 609. a 610. a 611. a 612. a 613. a 614. a 615. a 616. a 617. a 618. a 619. a 620. a 621. a 622. a 623. a 624. a 625. a 626. a 627. a 628. a 629. a 630. a 631. a 632. a 633. a 634. a 635. a 636. a 637. a 638. a 639. a 640. a 641. a 642. a 643. a 644. a 645. a 646. a 647. a 648. a 649. a 650. a 651. a 652. a 653. a 654. a 655. a 656. a 657. a 658. a 659. a 660. a 661. a 662. a 663. a 664. a 665. a 666. a 667. a 668. a 669. a 670. a 671. a 672. a 673. a 674. a 675. a 676. a 677. a 678. a 679. a 680. a 681. a 682. a 683. a 684. a 685. a 686. a 687. a 688. a 689. a 690

© 1999 Blackwell Science Ltd *Journal of Internal Medicine* 245: 399–406

Čl. I (Z) Informácie o členoch štatutárnych orgánov, dozorných orgánov a iných orgánov účtovnej jednotky

[illegible]

Název orgánu (stavu a zkratka)	Ústřední orgán (stav)
Ing. Miroslav Fiala	ústřední
Mgr. Jan Fiala	ústřední

Čl. I (4) Priemerný počet zamestnancov, počet dobrovoľníkov

[illegible][illegible]

Čl. II Informácie o účtovných zásadách a účtovných metódach

Čl. II (1) Nepretržité pokračovanie účtovnej jednotky

10. A list of names and their corresponding addresses is given below. The names are listed in alphabetical order. The addresses are listed in the order in which they appear in the list.

54

□

Čl. II (2) Zmeny účtovných zásad a metód

© 2012 Druhy výzkumný ústav a zemědělský podnik s omezenou odpovědností z práva české republiky a podniky s omezenou odpovědností z práva slovenské republiky, zapsané v obchodním rejstříku a vedené v obchodním rejstříku.

Dark green clearly dark red	Edible stems	Radically differs in structure radically green
-----------------------------	--------------	---

Čl. II (4) Spôsob zostavenia odčísloveho plánu pre jednotlivé druhy dlhodobého majetku

© 2006 The Authors
Journal compilation © 2006 Blackwell Publishing Ltd

© 2006 Blackwell Publishing Ltd, *Journal of Internal Medicine* 260: 103–110

[illegible]

Downloaded from ascelibrary.org by University of California, San Diego on 06/01/15. Copyright ASCE. For personal use only; all rights reserved.

[illegible]

 Technology Industry Initiative

Abstract: This paper examines the effects of the 1997-1998 Asian financial crisis on the export performance of the manufacturing sector in the Philippines. The paper finds that the crisis had a significant negative impact on the export performance of the manufacturing sector. The impact was more pronounced for the export of capital goods and consumer goods. The paper also finds that the impact of the crisis was more pronounced for the export of capital goods and consumer goods. The paper also finds that the impact of the crisis was more pronounced for the export of capital goods and consumer goods.

Copyright © 2004 John Wiley & Sons, Inc.

Each customer should also be advised that the company reserves a financial right.

Drugi naziv	Druga vrijednost	Statika vrijednost	Odgovorni nadležni
Barbit - Dorcas	40	1180	neodgovorno
Automobil	4	114	neodgovorno
Alkohol	3	10	neodgovorno
Alkohol	4	114	neodgovorno
Alkohol	3	11	neodgovorno
Najbolje izvedeno	6	115	neodgovorno
Najbolje izvedeno izvedeno	40	1180	neodgovorno
Alkohol	12	112	neodgovorno
Vrijednost izvedeno	6	114	neodgovorno
Alkohol izvedeno izvedeno	40	1180	neodgovorno

Čl. III Informácie, ktoré dopĺňajú a vysvetľujú údaje v súvzhe

Čl. III (1) Prehľad o dlhodobom majetku

Či. III (1) a) až c) Přehled o dlouhodobém hmotném majetku

© 2011 by Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 270: 101–109

© 2005 Blackwell Publishing Ltd, *Journal of Internal Medicine* 258: 103–110

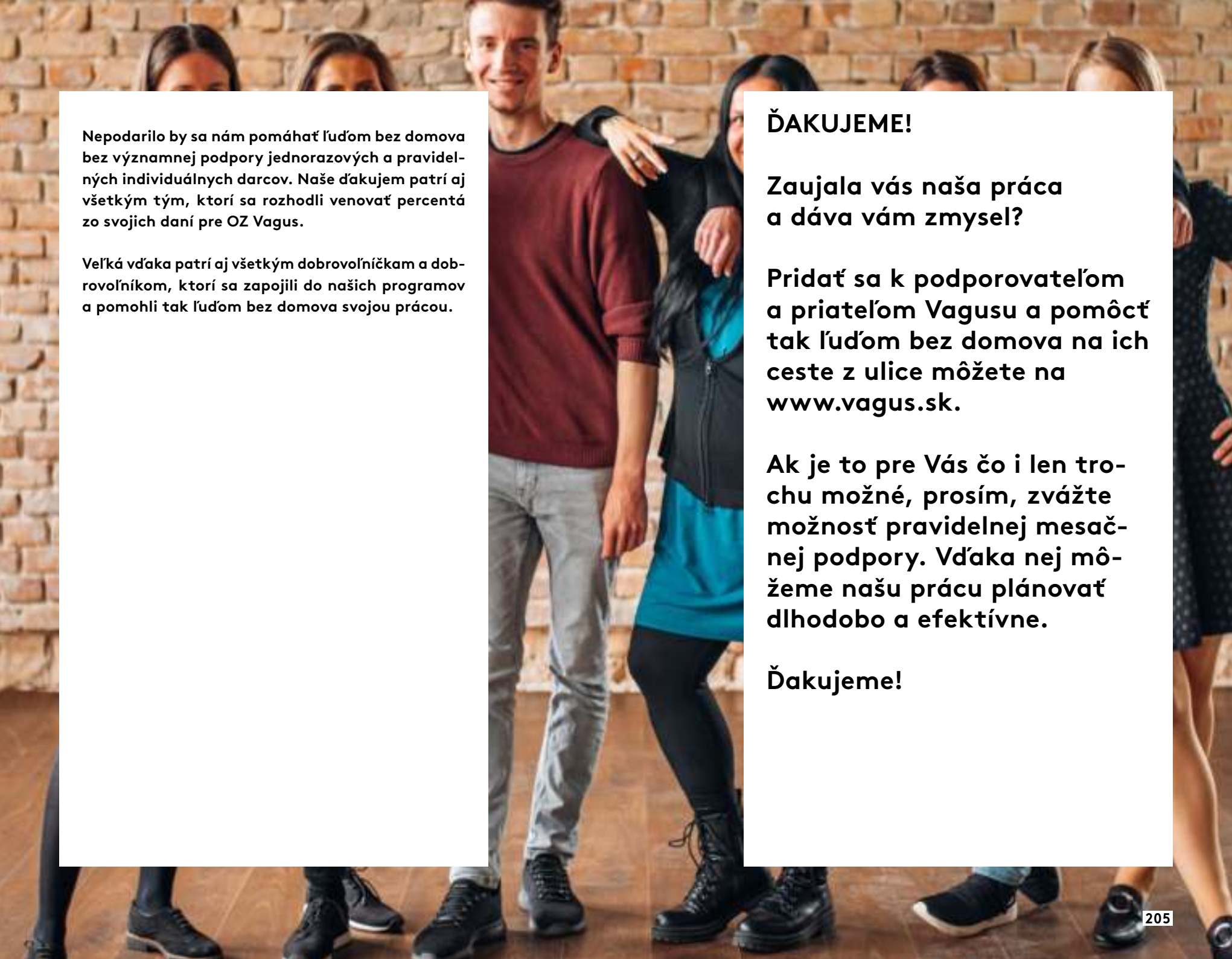

Bez pomoci by sme to nezvládli

Nadácie, neziskové organizácie, firmy, štátne a komunálne subjekty za rok 2020

a Audit s.r.o.
Advokátska kancelária Prachová & Partners, s. r. o.
AUTO-IMPEX, spol. s r. o.
Birell
Berlin Brands Group
Bratislavský samosprávny kraj
Darujme.sk
D'atelier
Dedoles
DM-Drogerie markt
Ernst & Young s.r.o.
ESET, spol. s.r.o.
Eventissimi s.r.o.
Francúzske veľvyslanectvo v Bratislave
Henkel
Hurican Slovakia, s.r.o.
Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR
Kto pomôže Slovensku
Magistrát hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava
MČ Dúbravka
MČ Karlova Ves
MČ Nové Mesto
MČ Rača

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
Mondelēz International
Mstar, s.r.o.
Nadácia ESET
Nadácia Centra pre filantropiu
Nadácia Pontis
Nadácia Slovenskej sporiteľne
Nadácia Tesco
Nadácia Volkswagen
Nadácia Orange
Nadácia Tatra banka
Nadácia SPP
Nadácia YIT
Nestlé Slovensko s.r.o.
Orange Slovensko a.s.
Slovak Telekom a.s.
SOCIA - Nadácia na podporu sociálnych zmien
PIJO BIO
PMI Slovakia - SK | Philip Morris International
PS stavby
PWC | PricewaterhouseCoopers CEE Firm Services s.r.o.
Red Bull
Regal burger
Seesame
Slovnaft a.s.
Swiss Re Foundation
The Bridge
UNIQA SK
Up Slovensko, s. r. o.
Unilever Slovensko s.r.o. | Hellmann's
Vydavateľstvo Petit press | Denník SME
N Press s.r.o.
Zurich Insurance Company Ltd v spol. s Z Zurich Foundation

Nepodarilo by sa nám pomáhať ľuďom bez domova bez významnej podpory jednorazových a pravidelných individuálnych darcov. Naše ďakujem patrí aj všetkým tým, ktorí sa rozhodli venovať percentá zo svojich daní pre OZ Vagus.

Veľká vďaka patrí aj všetkým dobrovoľníckam a dobrovoľníkom, ktorí sa zapojili do našich programov a pomohli tak ľuďom bez domova svojou prácou.

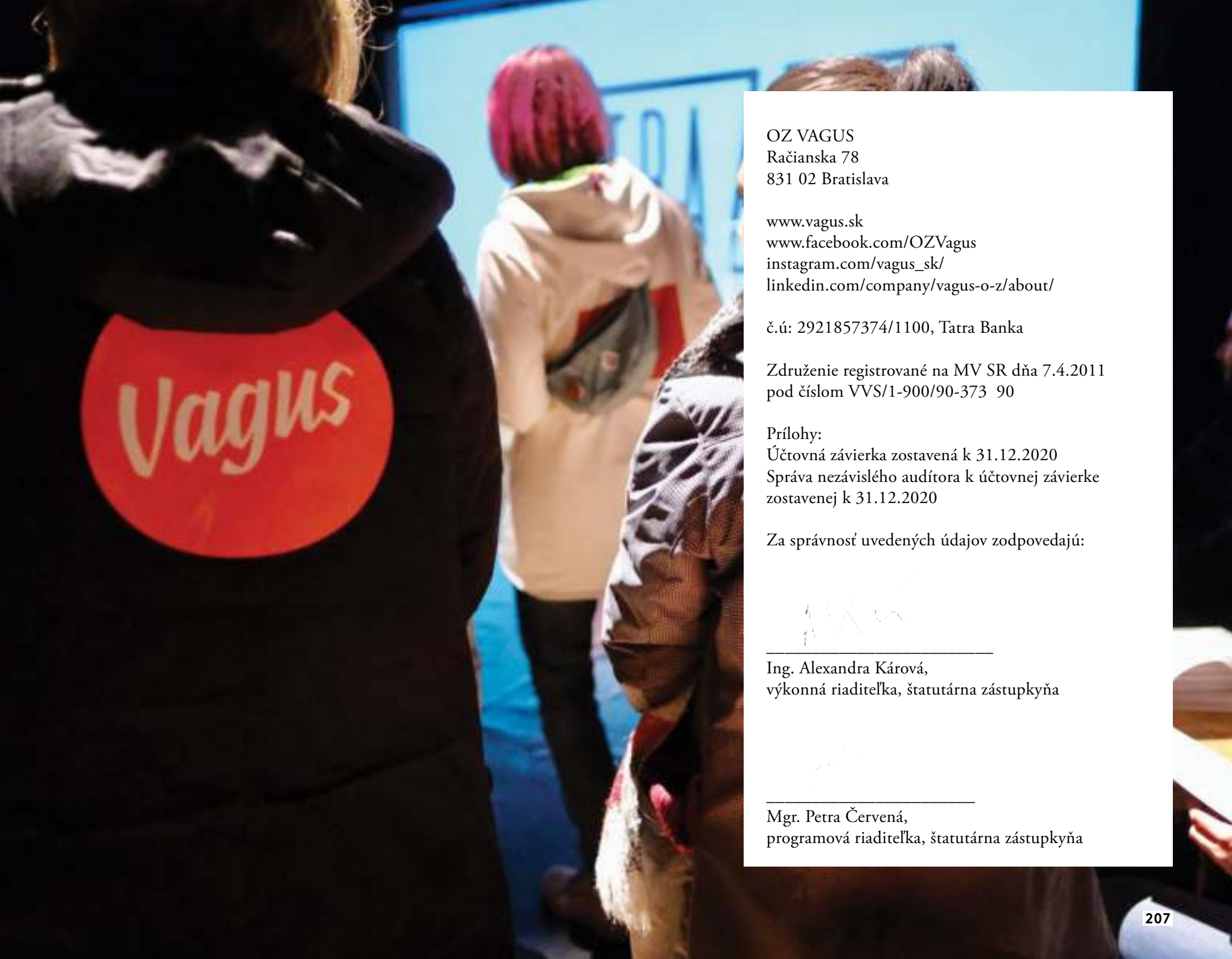
ĎAKUJEME!

**Zaujala vás naša práca
a dáva vám zmysel?**

**Pridať sa k podporovateľom
a priateľom Vagusu a pomôcť
tak ľuďom bez domova na ich
ceste z ulice môžete na
www.vagus.sk.**

**Ak je to pre Vás čo i len tro-
chu možné, prosím, zvážte
možnosť pravidelnej mesač-
nej podpory. Vďaka nej mô-
žeme našu prácu plánovať
dlhodobo a efektívne.**

Ďakujeme!

OZ VAGUS
Račianska 78
831 02 Bratislava

www.vagus.sk
www.facebook.com/OZVagus
[instagram.com/vagus_sk/](https://www.instagram.com/vagus_sk/)
[linkedin.com/company/vagus-o-z/about/](https://www.linkedin.com/company/vagus-o-z/about/)

č.ú: 2921857374/1100, Tatra Banka

Združenie registrované na MV SR dňa 7.4.2011
pod číslom VVS/1-900/90-373 90

Prílohy:
Účtovná závierka zostavená k 31.12.2020
Správa nezávislého audítora k účtovnej závierke
zostavenej k 31.12.2020

Za správnosť uvedených údajov zodpovedajú:

Ing. Alexandra Kárová,
výkonná riaditeľka, štatutárna zástupkyňa

Mgr. Petra Červená,
programová riaditeľka, štatutárna zástupkyňa

„Našou prácou ukončujeme bezdomovectvo“

Výročná správa za rok 2020
vydalo © OZ Vagus, 2021

Autori textov: Alexandra Kárová, Marta Slizová,
Stanislava Fabšíková, Petra Červená, Martina
Mihalkovičová, Jana Ježová

Editing: Alexandra Kárová, Marta Slizová,
Stanislava Fabšíková, Petra Červená

Fotografie: archív OZ Vagus, Mood, Michal Huštaty,
Peter Mayer (Mafra vydavateľstvo), Benjamin
Richards, Laura, Andrej Bán, Zuzana Fajta, Michal
Lachkovič, Noah Samuel Moško, Peter Reeve Kováč,
Viktor Szemzo, Dávid Ištók, Vanesa Danielová

Za grafickú úpravu ďakujeme Visibility

Tlač publikácie podporila Tlačiareň DIW
Potlačené na papieroch Fedrigoni
Obálka: 170g Arena Natural Smooth
Blok: 100g Arena Natural Bulk

